

АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО И УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА КАРНОБАТ

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАРНОБАТ ЗА ПЕРИОДА 2021– 2028 г.

Анализ на състоянието относно отпадъците

В настоящият анализ са включени следните видове отпадъци образувани на територията на общината:

- * Битови отпадъци;
- * Утайки от ПСОВ;
- * Строителни отпадъци.

1. Анализ на битовите отпадъци

Анализът на битовите отпадъци се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- ♦ Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци в общината;
- ♦ Какви са количествата образувани битови отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване;
- ♦ Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината;
- ♦ Какви са количествата на повторно използваните, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци;
- ♦ Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство до 2020 г.

Определение за битови отпадъци

Съгласно Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците битови отпадъци са:

„а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

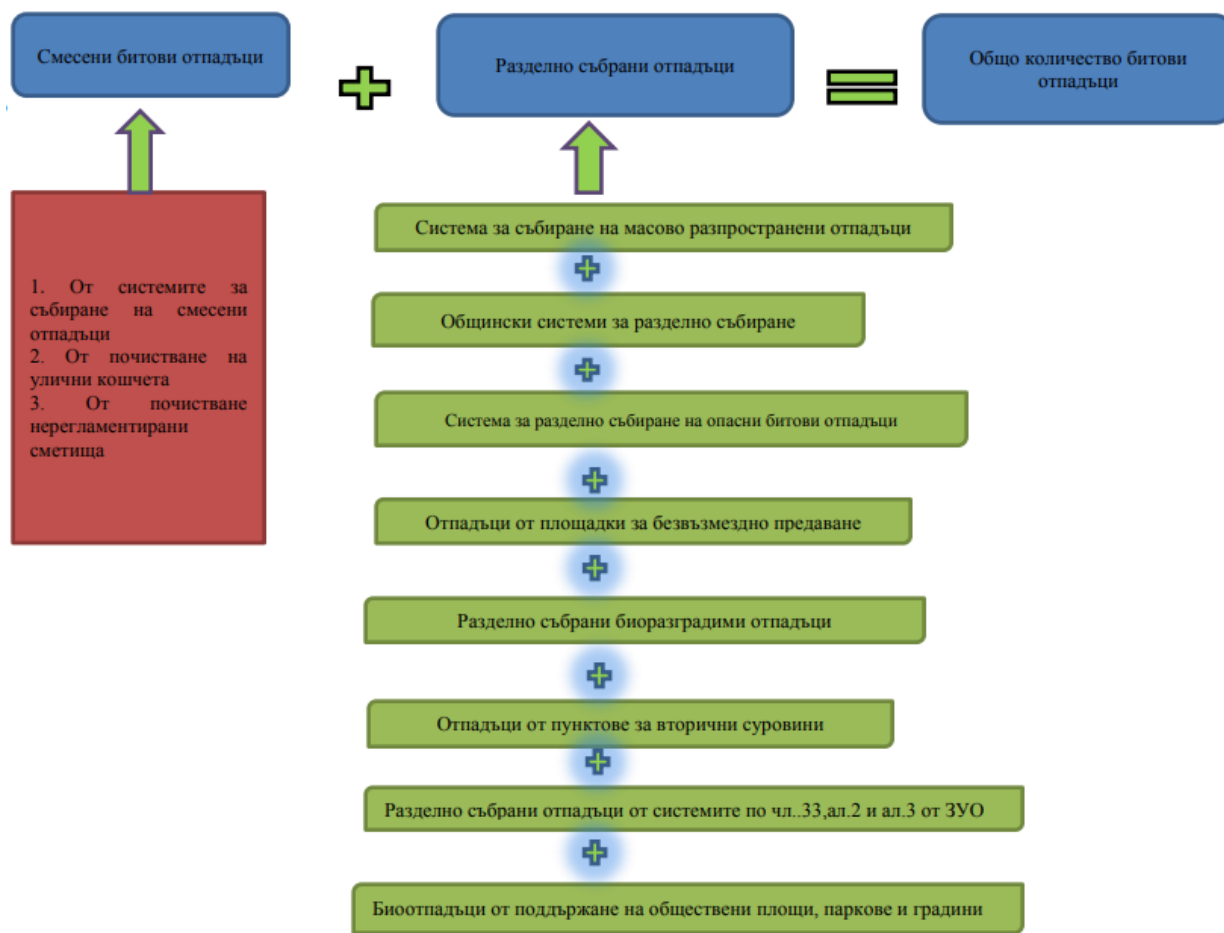
б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства.

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.“

Количества и тенденции на различните потоци отпадъци в Община Карнобат

Основна предпоставка за адекватно определяне на състава на битовите отпадъци е правилното дефиниране и оценка на различните отпадъчни потоци на територията на общината, а също и определянето на тяхната тежест по отношение на общото количество образувани отпадъци.

Съгласно методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ, потоците, формиращи общото количество битов отпадък, са изобразени на следващата схема (Фиг. 01).

Фиг. 01. Схема на потоците, формиращи общото количество битов отпадък

Смесени битови отпадъци

Смесените битови отпадъци в общината се събират чрез организирана система за сметосъбиране, която обхваща 100% от населените места на Община Карнобат, в т.ч. територията на град Карнобат, съгласно регулационните граници на града и 30 села. По данни на НСИ, населението на общината към 31.12.2020 г. е 22 942 жители. От месец март 2015 г. Община Карнобат поема дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на нейна територия. Дейността се извършва от общинско „Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат“, а почистването на териториите за обществено ползване се осъществява от общинско предприятие „БКРД“. За дейностите по събиране и транспортиране на отпадъци, общината притежава Регистрационен документ №02-РД-326-03 от Директора на РИОСВ-Бургас, изменен от 29.04.2021 г. Събраното количество отпадъци се извозва до ПСО, където се извършват дейности по предварително третиране (уплътняване) на битови отпадъци. Претоварната станция е с капацитет за 10 000 тона битови отпадъци/годишно. Събраните битови отпадъци с неопасен характер, генерирани на територията на Община Карнобат се извозват на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе”. На Регионалното депо отпадъците преминават през процес на сепариране и отделяне на рециклируемите материали от общия поток, след което неретикулируемият отпадък се насочва в клетката за обезвреждане (депониране).

Разделно събрани отпадъци

Разделното събиране на отпадъци в общината е организирано чрез сключване на договори с Организации по оползотворяване както и с лица притежаващи документ за извършване на дейности с отпадъци по чл. 35 от ЗУО.

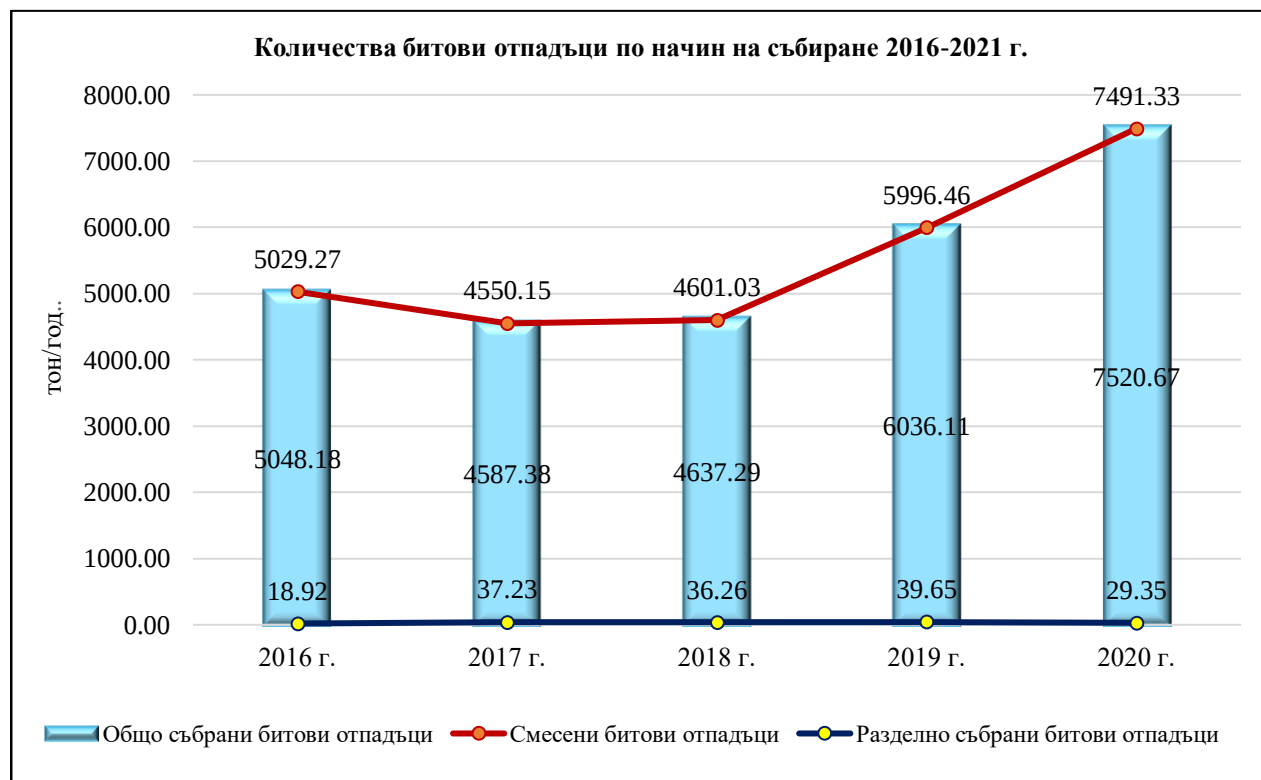
В следващата таблица са представени количествата събрани битови отпадъци за периода 2016-2020 г. на територията на Община Карнобат.

Табл. 01. Количества събрани битови отпадъци на територията на Община Карнобат

Събрани битови отпадъци от територията на Община Карнобат	2016 г. тон	2017 г. тон	2018 г. тон	2019 г. тон	2020 г. тон
Смесени битови отпадъци от система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване в това число и проведени Екокампании	4996.18	4500.60	4582.01	5974.90	7474.71
Смесени битови отпадъци изхвърлени в контейнери за разделно събиране на отпадъци, извозени до регионално депо за директно депониране	33.09	49.55	19.03	21.56	16.61
Контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки (Екопак България)	18.92	37.23	36.26	38.52	27.13
НУБА, разделно събиране					0.14
ИУЕЕО, разделно събиране				1.13	2.08
Общо събрани битови отпадъци	5048.18	4587.38	4637.29	6036.11	7520.67

Източник: ОБА Карнобат

Предвид установената тенденция в непрекъснато намаляване на населението в общината не се установява същата закономерност след 2017 г. в стойностите на общо събраните отпадъците от територията ѝ.

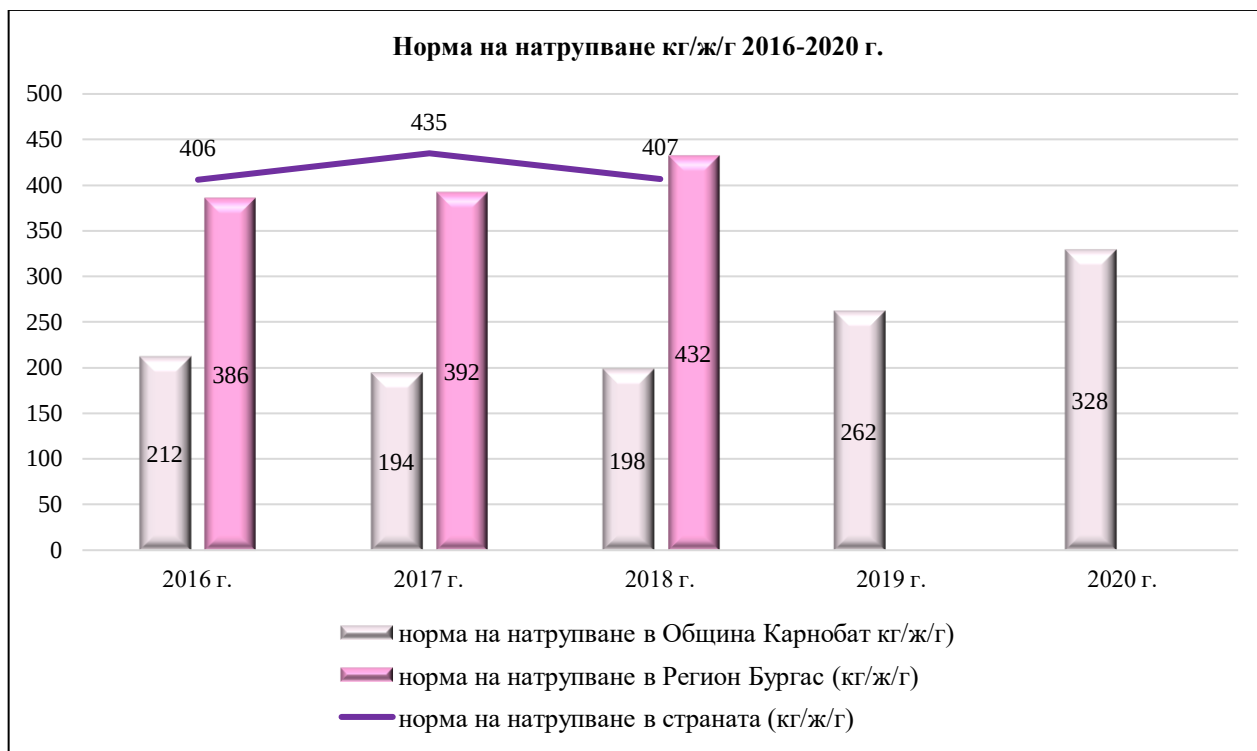

Фиг. 02. Количества битови отпадъци по начин на събиране 2016-2021 г.

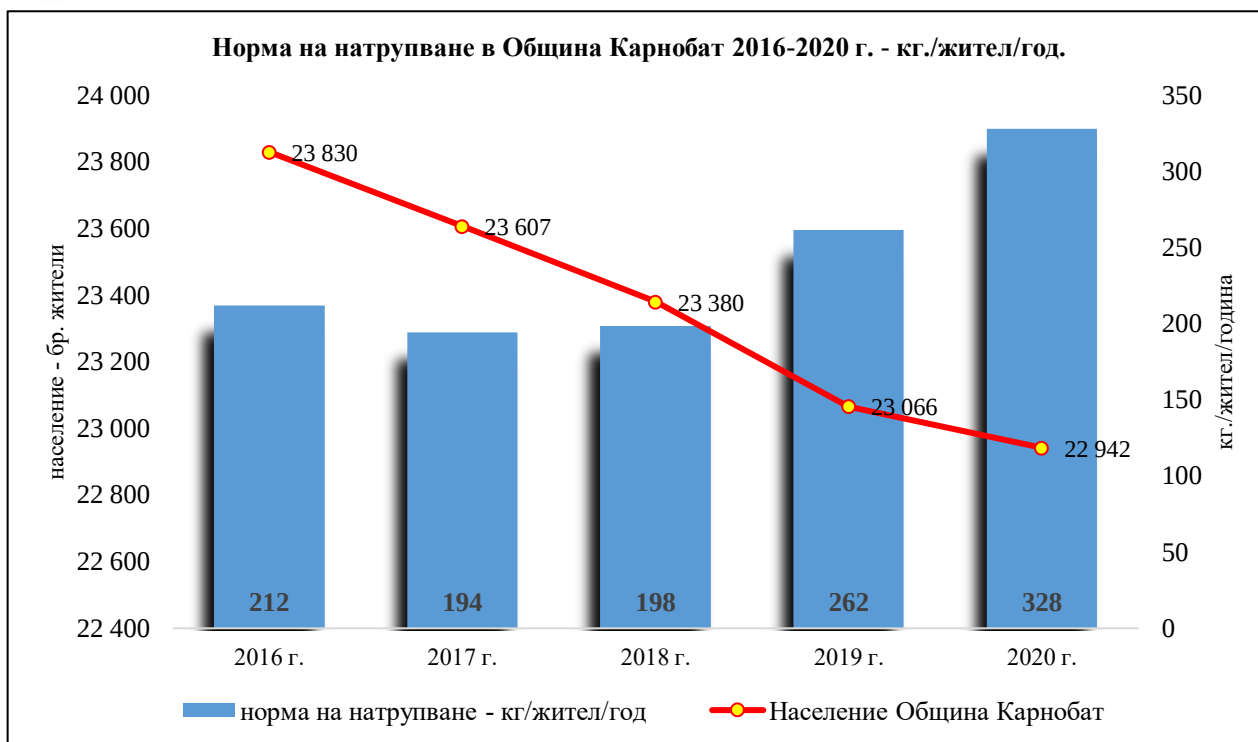
Норма на натрупване на отпадъците

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за 2018 г. е 407 кг/жител/година, за Област Бургас 432 кг/жител на година, а за Община Карнобат – 328 кг/жител/година, което е по-ниско от средната норма за страната (Фиг. 03).

Фиг. 03. Норма на натрупване за периода 2016-2020 г.
Източник: НСИ., ОБА Карнобат, собствени изчисления

Съгласно данните за общото количество на образуваните отпадъци в Община Карнобат и данните от НСИ за населението в общината към 31.12.2020 г. – 22 942 жители, е определена норма на натрупване на отпадъците в Община Карнобат – 328 кг/ж/г. Тази стойност е взета за базова при определяне на прогнозите за количествата образувани битови отпадъци до 2028 г. През последните години се наблюдава увеличаване на събраните битови отпадъци от територията на общината. В същото време обаче по отношение на населението се установява тенденция в непрекъснато намаляване на броя на населението за периода 2016-2020 г. (Фиг. 04).

Фиг. 04. Норма на натрупване в Община Карнобат 2016-2020 г. кг./жители/год.

Населението на общината намалява с 3.73% за периода 2016-2020 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек се увеличава. Това се дължи на увеличаване на дейността на търговските обекти и заведения, на земеделските производители, но най-вече на променящите се потребителски навици на домакинствата. За намаляване обема на депонираните битови отпадъци е препоръчително да се предприемат съответните мерки за ограничаване на тяхното образуване. За общини с население от 3000-25000 хил. жители, съгласно НПУО 2021-2028 г., нормата на натрупване достига 346 кг/ж/г, което показва, че по този показател Община Карнобат се приближава до стойностите на общини, сходни по големина и със средна структура населени места.¹

Морфологичен състав на отпадъците

Определянето на морфологичния състав на отпадъците е друг важен аспект на анализа. Морфологичният анализ на състава и количеството битови отпадъци, образувани на територията на Община Карнобат е изготвен по проект „Определяне на морфологичния състав на битови отпадъци в България“ с възложител Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС). Изследването е проведено съобразно изискванията на Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-744 от 29.09.2012 г. на МОСВ, в рамките на четири годишни сезона генерирани от двата типа генератори в общината: градска част (Зона 1) и села (Зона 2). Определянето на морфологичния състав на битовите отпадъци на Община Карнобат е направено на база данни от 2019 г. В следващата таблица е представен среднопретеглен морфологичния състав на битовите отпадъци в общината по основни компоненти и морфологичен състав на битовите отпадъци в общината по зони в проценти (%).

¹ НПУО 2021 – 2028 г.

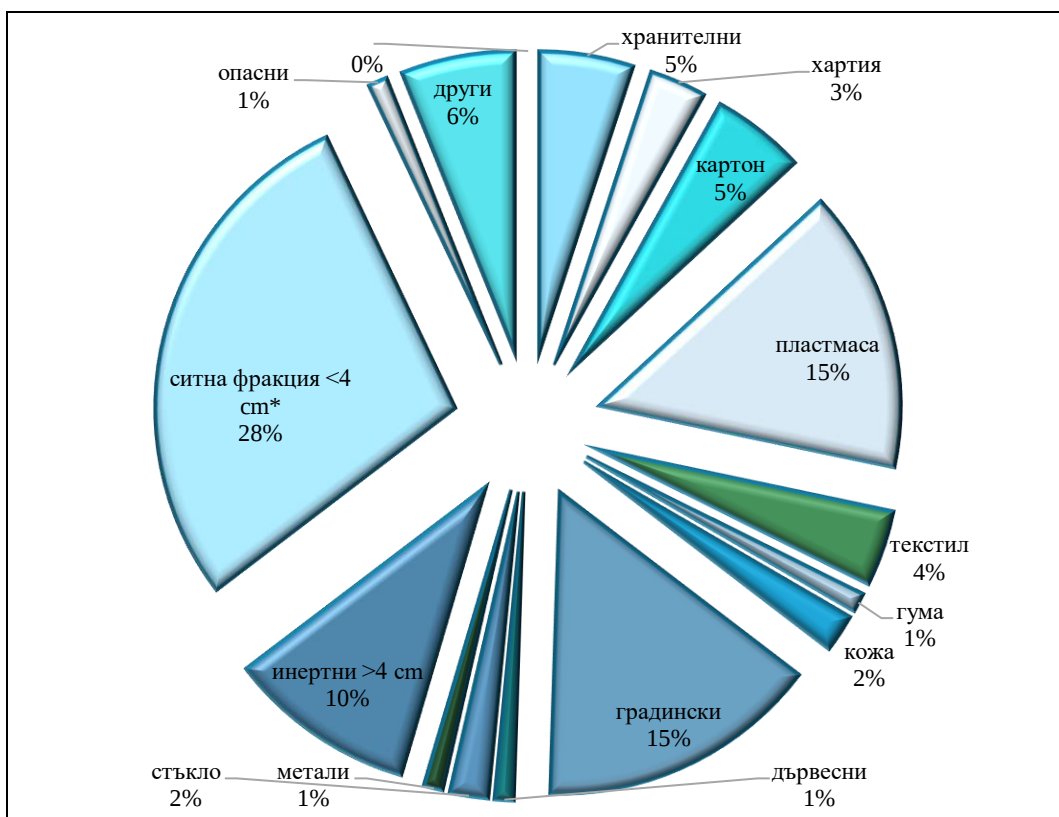

Табл. 02. Морфологичен състав на битовите отпадъци (средногодишен) в Община Карнобат

Вид отпадък	Зона 1, %	Зона 2, %	средно за общината, %
хранителни	5	5	5
хартия	2	4	3
картон	5	5	5
пластмаса	16	15	15
текстил	4	5	4
гума	0	2	1
кожа	2	2	2
градински	17	11	15
дървесни	1	2	1
стъкло	2	3	2
метали	1	2	1
инертни >4 cm	10	11	10
ситна фракция <4 cm*	28	27	28
опасни	1	1	1
други	6	6	6
общо	100	100	100

* състав на ситната фракция сгурия, пепел, пясък, и други, в това число неидентифицирани

На следващата графика (Фиг. 05) са отразени нагледно процентите на различните видове отпадъци в общия поток, съгласно извършеният анализ.

Фиг. 05. Морфология на отпадъка в Община Карнобат

От изготвения Морфологичен анализ е видно, че с най-голям дял в общината са ситна фракция <4cm – 28.00% от общия поток битови отпадъци, следвани от пластмаса и градински отпадъци (по 15.00%), инертни материали (10.00%), хранителни и картон (5.00%).

Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци на територията на Община Карнобат

Количества разделно събрани отпадъци от опаковки

Действащата в Община Карнобат система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, съответства на изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и на конкретните изисквания от глава трета, Раздел II от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки. Общината има сключен Договор № 1304/03.04.2015 г. за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци опаковки с „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ” АД.

Табл. 03. Количества разделно събрани отпадъци от опаковки по видове на територията на Община Карнобат, в тонове за периода 2016-2020 г.

Отпадъци/видове	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
	тон	тон	тон	тон	тон
хартия и картон	10.33	16.77	18.63	19.11	16.23
пластмаса и метал	6.61	7.12	6.90	7.63	7.61
стъкло	1.98	13.34	10.72	11.78	3.30
общо	18.92	37.23	36.26	38.52	27.13

Източник: ОБА Карнобат, ООП

Резултатите от таблицата показват намаляване на количествата разделно събрани отпадъци от опаковки през последната 2020 г. спрямо събраните количества през 2017, 2018 и 2019 г. За подобряване ефективността на системата от изключително важно значение са кампаниите с цел повишаване информираността на гражданите за ползите от разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Количества битови отпадъци, предадени за обезвреждане (депониране)

Община Карнобат е член на „Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Бургас“. Системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване в Община Карнобат обхваща 100% от нейното население. Услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци се извършва от общинско „Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат“. Събраното количество отпадъци се извозва до ПСО, където се извършват дейности по предварително третиране (уплътняване) на битови отпадъци. Събраните битови отпадъци с неопасен характер, генерирани на територията на Община Карнобат се извозват на Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе”, където преминават през процес на сепариране и отделяне на рециклируемите материали от общия поток, след което неретикулируемият отпадък се насочва в клетката за обезвреждане (депониране).

Табл. 04. Количества на депонирани битови отпадъци в тон за година (2016-2020)

Общо количество на отпадъците депонирани от Община Карнобат на РДНО, (тон/год.)	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
	4939.88	3393.54	4310.26	5866.32	7382.63

Източник: РДНО Бургас и ОБА

Съгласно представените данни в таблицата се наблюдава тенденцията към увеличаване на количествата на депонираните битови отпадъци. Предпоставка за увеличаване на количествата на отпадъците за депониране е увеличаването на общото количество събрани смесени битови отпадъци в общината и все още малкият процент на разделно събраните отпадъци от организациите по оползотворяване спрямо общото количество битови отпадъци.

Количества разделно събрани отпадъци чрез организирани кампании

Относно задълженията на Община Карнобат по чл.19, ал.3, т.7 и наредбите по чл.13, ал.1 от ЗУО за организиране на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, образувани от домакинства, обществени и административни учредения, училища, търговски, промишлени, туристически и др. обекти, Община Карнобат е организирала разделното събиране на шестте групи МРО. Периодично общината организира кампании, за които населението предварително е информирано чрез средствата за масово разпространение в общината.

През последните две години 2019 г. и 2020 г. от кампании организирани от Община Карнобат съвместно с организациите и фирмите по оползотворяване са събрани съответно 1.13 т. отпадъци от ИУЕЕО и 2.22 т. разделно събрани отпадъци от НУБА (0.14 т.) и ИУЕЕО (2.08 т.), като в това число не влизат разделно събраните отпадъци от опаковки, които са разгледани по-горе.

Изпълнение на целта за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло по чл. 31, ал. 1, т. 1 на ЗУО

Съгласно чл. 31, ал. 1, т. 1 и във връзка с §15 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за управление на отпадъците (обн., ДВ. бр. 53/2012) в срок до 1 януари 2020 г. общините във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО трябваше да постигнат цел за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници (битови отпадъци) – най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Съгласно Заповед № 139/15.06.2020 г. на Изпълнителния директор на изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Община Карнобат е сред общините, които не са изпълнили целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло към 31.12.2018 г., а именно подготовка за повторна употреба и рециклиране най-малко на 50 на сто от общото им тегло. Съгласно заповедта, за календарната 2018 г. Община Карнобат е постигнала степен на рециклиране 11%. Няма издадена заповед за определяне на постигната степен на рециклиране към 2019 и 2020 г.

Община Карнобат е сключила договор с фирма изпълнител на 30.09.2021 г. за изготвяне на работен проект за Сепарираща инсталация за битови отпадъци в гр. Карнобат. Реализирането на проекта ще допринесе за постигане на целта за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО.

Изпълнение на целта за ограничаване количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО

Съгласно Заповед № 189/24.07.2020 г. на Изпълнителния директор на изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Община Карнобат е сред общините, които са изпълнили целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото им количество към 1995 г. Съгласно заповедта, Община Карнобат е постигнала степен 78 % за календарната 2018 г.

Нови национални цели въведени със Закона за управление на отпадъците

Със Закона за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр. 19 от 2021 г. в сила от 05.03.2021 г.) се поставиха нови цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци (чл.31, ал.1, т.3-т.5), с които се въвеждат европейските норми, и които следва да

ускорят прехода към кръгова икономика. Завишава се целта за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци, като системите за разделно събиране осигуряват като минимум изпълнението на следните цели:

- най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

Целите за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци за периода 2021-2025 г. се постигат поетапно, като след 31 декември 2020 г. нарастват всяка година с по 1 на сто, както следва:

- ♦ 31 декември 2021 г. – 51 на сто;
- ♦ 31 декември 2022 г. – 52 на сто;
- ♦ 31 декември 2023 г. – 53 на сто;
- ♦ 31 декември 2024 г. – 54 на сто;
- ♦ 31 декември 2025 г. – 55 на сто.

Цели за намаляване на депонираните отпадъци по чл. 31, ал. 1, т. 6 от ЗУО

- * най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло). Тази цел се постига поетапно както следва:
 - а) до 31 декември 2025 г. - най-малко до 50 на сто от общото им тегло;
 - б) до 31 декември 2030 г. - най-малко до 30 на сто от общото им тегло.

В дългосрочен план могат да бъдат предприети следните мерки:

- Повишаване контрола върху изпълнение на изискванията за разделно събиране на отпадъци;
- Подобряване ефективността на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки съвместно с „Екопак България“ АД.

За да отговори на европейското законодателство България приема със Закона за управление на отпадъците нова цел със срок най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Основни изводи и препоръки

❖ Община Карнобат е член на „Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Бургас“. В сдружението участват още общините - Камено, Бургас, Карнобат, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе.

❖ Организирана е система за събиране на отпадъците във всички населени места. В общината делът на обслужваното население от системата за сметосъбиране и сметоизвозване е 100%.

❖ По проект „Определяне на морфологичния състав на битови отпадъци в България“ с възложител Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДОС) е извършен морфологичен анализ на състава и количеството битови отпадъци,

образувани на територията на Община Карнобат. С най-голям дял в общината са ситна фракция <4cm – 28.00% от общия поток битови отпадъци, следвани от пластмаса и градински отпадъци (по 15.00%), инертни материали (10.00%), хранителни и картон (5.00%).

❖ Предвид установената тенденция в непрекъснато намаляване на населението в общината не се установява същата закономерност в стойностите на образуваните отпадъци, генерирани на територията ѝ. Населението на общината намалява с 3.73% за периода 2016-2020 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек се увеличава.

❖ Нормата на натрупване на отпадъците в Община Карнобат за 2020 г., чиято стойност е 328 кг/ж/год. е взета за базова при определяне на прогнозите за количествата образувани битови отпадъци до 2028 г. За общини с население от 3000-25000 хил. жители, в които попада и Община Карнобат, нормата на натрупване достига 346 кг/ж/г, което показва, че по този показател общината се приближава до стойностите на общини сходни по големина и със сходна структура населени места.

❖ В общината има изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия, пластмаса, стъкло и метал. Въведено е и разделно събиране, чрез сключени договори за сътрудничество с фирми за организиране разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); за организиране на дейности по събиране, съхраняване и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и по повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци от МПС, както и за сътрудничество в областта на разделното събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ).

❖ Съгласно Заповед № 139/15.06.2020 г. на Изпълнителния директор на изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Община Карнобат е сред общините, които не са изпълнили целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло към 31.12.2018 г., а именно подготовка за повторна употреба и рециклиране най-малко на 50 на сто от общото им тегло. Съгласно заповедта, за календарната 2018 г. Община Карнобат е постигнала степен на рециклиране 11%.

❖ Община Карнобат е сключила договор с фирма изпълнител на 30.09.20021 г. за изготвяне на работен проект за Сепарираща инсталация за битови отпадъци в гр. Карнобат, което ще допринесе за изпълнение на целите по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО.

❖ Съгласно Заповед № 189/24.07.2020 г. на Изпълнителния директор на изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС), Община Карнобат е сред общините, които са изпълнили целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото им количество към 1995 г. Съгласно заповедта, Община Карнобат е постигнала степен 78% за календарната 2018 г.

2. Анализ на утайките от ПСОВ

Утайките представляват органичен продукт, който се получава в резултат на пречистването на отпадъчни води след утаяването на остатъчните вещества. Те се генерират при отделянето на тези остатъчни продукти по време на различните етапи в процеса на пречистване на отпадъчните води. Утайките съдържат ценни за земеделието съставки (сред, които органични вещества, азот, фосфор, калий, и в по-малка степен, калций, сяра и магнезий), но също така те могат да съдържат и замърсители, които обикновено включват тежки метали, органични замърсители и патогенни организми. Качествата на утайките се определят от техния източник, от първоначалната концентрация на замърсители в пречистената вода, както и от техническите характеристики на извършените процеси, свързани с третирането на отпадъчни води и утайки.

В Община Карнобат към настоящият момент няма изградена градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ). С решение на Европейската комисия от 4 март 2021 г. е одобрен финансов проект в размер на 145 731 800 лв. за изпълнение на първи етап от „Интегриран воден проект за област Бургас“ с бенефициент „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД- Бургас. Проектът се финансира от Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС). Общият размер на инвестицията е 459,3 млн. лв., като ОПОС осигурява безвъзмездна финансова помощ от 323,7 млн. лв. Проектът предвижда реконструкция и рехабилитация на съществуващата ВиК структура и изграждане на нови системи и съоръжения в тринадесет агломерации – Бургас, Несебър, Поморие, Созопол, Приморско, Обзор, Айтос, Карнобат, Царево, Китен, Черноморец, Сарафово и Лозенец. В рамките на първия етап от проекта е предвидено изграждане на нова пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) в гр. Карнобат.

В процеса на проектиране на ПСОВ Карнобат ще бъде разработен План за управление на утайките от ПСОВ, в който ще бъдат разгледани възможните сценарии за оползотворяване съгласно националните и европейски изисквания. След като бъдат направени необходимите проучвания и анализи ще бъде избран най-ефективният и екологосъобразен вариант за третиране и оползотворяване на получените утайки.

Основни изводи и препоръки относно утайките от ГПСОВ

- ❖ На територията на Община Карнобат няма изградена ГПСОВ.
- ❖ На етап на проектиране на ГПСОВ ще бъде изготвен План за управление на утайките от ПСОВ, в който ще бъдат разгледани възможните сценарии за оползотворяване съгласно националните и европейски изисквания.

3. Анализ на строителните отпадъци

Кметът на общината отговаря за организиране събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община (чл. 19, ал. 3, т. 5 от ЗУО). На територията на общината третирането на строителните отпадъци, генерирани при строителство на обекти и от ремонтни дейности се извършва на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) гр. Карнобат от Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат. Площадката за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци е разположена в западната част на ПСО с площ от 1550 m². Достъпът до нея се контролира от КПП и преминаване през електронен кантар, където се извършва измерването на количеството постъпващи строителни и едрогабаритни отпадъци. Обособена е бетонова площадка с площ 446 m², на която е разположена мобилна трошачка с капацитет 10 t/h. Също така има обособени клетки по видове постъпващи строителни отпадъци, по видове натрошени строителни отпадъци, за постъпващите и за натрошените едрогабаритни отпадъци.

За издаване на разрешително за извозване от физически и юридически лица на строителни отпадъци/земни маси до Претоварна станция за отпадъци – Карнобат се попълва бланка по образец в административния център на Община Карнобат или на самата претоварна станция, след, което се издава самото Разрешително. При подаване на заявлението за издаване на разрешителното се иска да се посочи фирмата, или лицето, което ще транспортира съответното количество строителни отпадъци или земни маси и съответно документа за извършване на дейност по транспортиране (събиране и транспортиране). След извозването се заплаща такса, която е в размер на 1.00 лв/т за земни маси и 14.64 лв/т строителен отпадък (съгласно Приложение № 11 от *Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Карнобат*).

Основни източници на строителни отпадъци в Община Карнобат са физически и юридически (както и самата община) лица, извършващи дейности по строителство и разрушаване. Физически лица, които образуват строителни отпадъци в резултат от ремонтна дейност на домакинствата са длъжни да съхраняват отпадъците на територията на имота до предаването им за събиране, оползотворяване или обезвреждане, като не допускат разпиляването им.

Забранено е изхвърлянето в съдовете за отпадъци и около тях на едрогабаритни и строителни отпадъци, земни маси, както и отпадъци с потенциално висок екологичен и здравен риск, които биха могли да доведат до увреждане на самите съдове, сметоизвозващата и сметообработваща техника.

Събраните количества строителни отпадъци през последните пет години на територията на Община Карнобат (2016-2020 г.) са представени в следващата таблица:

Табл. 05. Събрани строителни отпадъци в Община Карнобата за периода 2016-2020 г.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Събрани количества строителни отпадъци (тона)	208.14	459.91	255.13	777.70	2140.52

Източник: ОБА Карнобат

Фиг. 06. Генерирани количества строителни отпадъци в Община Карнобат за периода 2016-2020г.

Количеството на строителните отпадъци през 2020 г. бележи висок ръст спрямо предходните години, което се дължи на значително повишени строителни дейности и ремонтни работи от местното население, както и на общински обекти.

Потенциалът за рециклирането и повторната употреба на строителните отпадъци е голям, тъй като компонентите имат висока себестойност. В частност има пазар за повторна употреба на такива материали в изграждането на пътища, дренажни системи и други строителни обекти. Технологията за сепариране и възстановяване на строителни отпадъци е добре утвърдена, достъпна и не е свързана с високи разходи. В случаите, когато не се

прилага разделяне при източника, потокът строителни отпадъци може да съдържа опасни компоненти, комбинацията от които може да създаде рискове за околната среда и да възпрепятства рециклирането.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното им изхвърляне от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища, както и замърсява зелените площи в самите населени места. Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежестта им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

Основни изводи и препоръки относно строителните отпадъци

❖ Община Карнобат изпълнява изискванията на чл. 19, ал.3, т. 5 от ЗУО за организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията си.

❖ Прилага се установен ред, при извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци, образувани от физически и юридически лица на територията на общината.

❖ Спазват се нормативните изисквания по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.

Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините

Настоящият раздел съдържа основен преглед и анализ на нормативните документи в областта на управление на отпадъците на национално и местно ниво като основа за разработване на стратегически документи и определяне на приоритетите за следващия програмен период до 2028 г.

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- Проучване на национални и местни нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците;
- Проучване на стратегически и програмни документи на национално и общинско ниво относно управление на отпадъците;
- Събиране и проучване на отчетите за напредъка по изпълнението на програмните документи на Община Карнобат свързани с управлението на отпадъците.

1. Национална нормативна рамка

Националната нормативна уредба се основава на основните принципи, на които стъпва европейското екологично право в сектор „Отпадъци“. Националното ни законодателство е хармонизирано с европейското право и въвежда петстепенната йерархия на управление на отпадъците. Аналогично на европейското право, българската нормативна уредба съдържа един рамков Закон за управление на отпадъците и редица специфични подзаконови актове.

Основни принципи на управление на отпадъците

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните *основни принципи при управление на отпадъците*:

✓ **„Предотвратяване“** – образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

✓ **„Разширена отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“** – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висок степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

✓ **„Превантивност“** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

✓ **„Близост“ и „Самодостатъчност“** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

✓ **„Участие на обществеността“** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Йерархия за управление на отпадъците

Йерархията на отпадъците описва международно признат подход за устойчивото управление на отпадъци, който е отразен и в Европейската Рамкова директива за отпадъците 2008/98/ЕС с посл. изм. с Директива (ЕС) 2018/851. Този подход е възприет в България посредством Закона за управление на отпадъците. Йерархията при управление на отпадъците определя

приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин.

Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институции, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

1.1. Действащи закони и подзаконовни актове на национално ниво

Основният законодателен инструмент в областта на управлението на отпадъците в България е Законът за управление на отпадъците (ЗУО), в сила от 13.07.2012 г. (обн.ДВ, бр.53/2012, последно доп. ДВ. бр. 19 от 5 Март 2021 г.). В Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове към него подробно са описани задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация за управление на отпадъците.

Закон за управление на отпадъците (ЗУО)

Законът и подзаконовите актове към него се прилага за следните видове отпадъци:

- * битови отпадъци;
- * производствени отпадъци;
- * строителни отпадъци;
- * опасни отпадъци.

С последното изменение и допълнение на Закон за управление на отпадъците (Обн. ДВ. бр. 53 от 13 Юли 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 19 от 5 Март 2021 г.) се въведоха изискванията на приетия на ниво ЕС през 2018 г. законодателен пакет „Отпадъци“, и по специално Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и частично да транспонира Директива (ЕС) 2018/850 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци.

Пакет „Отпадъци“ въведе следните основни промени в европейското законодателство, които следва да бъдат изпълнявани от всички държави-членки:

- Целта за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци е завишена до 65% през 2035 г., за да се извлекат съществени екологични, икономически и социални ползи и да се ускори преходът към кръгова икономика. Въведени са междинни цели от 55% и 60% съответно за 2025 г. и 2030 г.;
- С цел допълнително стимулиране на прехода към кръгова икономика е въведена цел за намаляване до 10 % на депонираните битови отпадъци до 2035 г.

Законът за управление на отпадъците е нормативния акт, който регламентира всички основни ангажменти на общини, производители и оператори на дейности с отпадъци, както и изискванията за разделно събиране и за постигане на целите по рециклиране на отпадъци. Респективно тези изисквания налагат промени в ЗУО, които са приети с последното изменение и допълнение на закона и са в сила от 05.03.2021 г.

По-важни изменения и допълнения могат да бъдат обобщени както следва:

- С цел съпоставимост на резултатите между държавите-членки значително се стеснява обхватът на възможните методи на изчисляване на целта по рециклиране. Въвеждат се правила за изчисляването на целите въз основа на теглото на образуваните битови отпадъци, които са подготвени за повторна употреба или са рециклирани през съответната календарна година;
- Въвеждат се определения за „неопасни отпадъци“, „битови отпадъци“, „биологични отпадъци“, „отпадъци от строителство и разрушаване“, „хранителни отпадъци“, „оползотворяване на материали“, „насипване“ и „схема за разширена отговорност на производителя“, за да се внесе яснота относно обхвата на тези понятия и да се постигне съпоставимост между обхвата на дейностите с отпадъците в отделните държави-членки;
- Въвежда се определение за „схема за разширена отговорност на производителя“, за да се изясни, че става въпрос за набор от мерки, предприети от държавите членки, с които производителите се задължават да поемат финансова отговорност или финансова и оперативна отговорност за управлението на отпадъци като етап от жизнения цикъл на продукта, след превръщането му в отпадък.

Действащите подзаконовни нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в четири групи:

- * *Подзаконовни нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:*
 - Наредба № 7 от 24 август 2007 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр.81 от 17.09.2004 г.).
 - Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (в сила от 13.09.2013 г.).
 - Наредба № 4 от 5 април 2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (Обн. ДВ. бр.36 от 16 Април 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27 Ноември 2020 г.).
- * *Подзаконовни нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:*
 - Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците (Обн., ДВ, бр.66 от 08.08.2014 г.).
 - Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр.51 от 20.06.2014 г.).
- * *Подзаконовни нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:*
 - Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.).
 - Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса (Приета с ПМС № 76 от 12.04.2016 г., в сила от 16.06.2016 г.).
 - Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.

трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 195 от 10.07.2014 г., обн., ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г.).

* *Подзаконовни нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:*

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017г., обн. ДВ бр.11 от 31.01.2017г.).
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (Приета с ПМС 267 от 05.12.2017г, обн., ДВ, бр. 98 от 08.12.2017 г.).
- Наредба №3 от 05.08.2014г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр.70 от 22.08.2014г.).
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС №201 от 04.08.2016г., обн., ДВ, бр.63 от 12.08.2016г.).
- Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки (в сила от 06.11.2012 г., Приета с ПМС № 271 от 30.10.2012 г., обн., ДВ, бр.85 от 06.11.2012г.).
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Приета с ПМС №351 от 27.12.2012г., обн., ДВ, бр.2 от 8.01.2013г., в сила от 08.01.2013г.).
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Приета с ПМС №352 от 27.12.2012г., обн. ДВ, бр.2 от 08.01.2013г.).
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (Приета с ПМС №256 от 13.11.2013г., обн. ДВ, бр.100 от 19.11.2013г., в сила от 01.01.2014г.).
- Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС №11 от 15.01.2013г., обн., ДВ, бр.7 от 25.01.2013г., в сила от 25.01.2013г.).
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр. 73 от 25.09.2012 г.).

1.2. Основни ангажименти на общините, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица ангажименти на общините, свързани с управлението на отпадъците.

Съгласно нормативната уредба, кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им. Следва да се подчертае, че кметът на общината е длъжен да осигури условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да се обслужва от лицата/фирмите, на които общината е възложила тези дейности, като тези лица трябва да притежават съответните разрешителни или регистрационни документи, изисквани от ЗУО;
3. почистването на уличните платна, площади, алеи, паркове и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване;
4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община. Управлението на строителните отпадъци е регламентирано по-подробно в Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г. Кметът на общината отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. С ЗУО от 2012 г. отпада задължението на общините да осигуряват депа за депониране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, извън отпадъците от ремонтна дейност на жилищата на домакинствата, като се въвеждат цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци (строителни отпадъци, с изключение на почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние), несъдържащи опасни вещества;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло. С чл.33 от ЗУО се въвеждат изисквания към търговските обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5000 жители и курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства, електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми). Кметът организира контрола за изпълнението на договори с организации по оползотворяване или с други лица, притежаващи разрешения по ЗУО, свързани със системите за разделно събиране на масово разпространените отпадъци;

8. изпълнението на решенията на общото събрание на регионалното сдружение, в което участва дадена община, в т.ч. относно инвестиционната програма на сдружението, провеждане на обществените поръчки и др.;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от и негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.;

10. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места. С това се цели подобряване на услугите за разделно събиране на отпадъците за потребителите и подпомагане на общините за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Следва да се подчертае, че нормата на ЗУО е достатъчно гъвкава и предоставя на общините възможност както да осигурят площадки общинска собственост за някои или за всички видове отпадъци, които домакинствата и фирмите могат да оставят безвъзмездно, така и да сключат договори с лица, които разполагат с площадки за един или няколко вида отпадъци;

11. поддържането на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци;
12. предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, и организиране на почистването им;
13. съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
14. осигуряване на информация на обществеността по всички ангажменти на общините, чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин и провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците.
15. разработва общинска наредба за управление на отпадъците, като постоянно контролира изпълнението ѝ;
16. организира внасянето на отчисленията за следексплоатационни грижи за депата за битови отпадъци и за депониране на отпадъци в необходимия размер и срок, съгласно Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
17. предлага за одобряване от общинския съвет такси за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъци;
18. определя изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките (отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини).
19. предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново/и съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ. Тези действия се извършват съвместно с другите кметове на общините, включени в Регионалното сдружение или самостоятелно в случай, че общината не участва в сдружение.

ЗУО регламентира и обхваща на контролните правомощия на общините, като кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

1. дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
2. дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
3. площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);
4. спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22;
5. изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне (в сила от 01.01.2019г.);
6. организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Съгласно чл.118 от ЗУО кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности, съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности

кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актовете, които се съставят от контролните органи в т.ч. от общините, съобразно техните компетенции по закона, както и размера на глобите, които кметовете или оправомощени от тях лица могат да налагат.

Изисквания относно управлението на строителните отпадъци

ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали въвеждат специфични изисквания и ангажименти на общините, по отношение на строителните отпадъци, свързани с организиране на събирането, оползотворяване и обезвреждане на тези отпадъци, образувани при ремонтната дейност на домакинствата. Общината има ангажимент и в случаите, когато самата тя е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, както и в случаите, когато местната администрация е компетентна да одобрява и разрешава инвестиционните проекти, и по-конкретно – одобрението на плановете за управление на отпадъците.

Тези компетенции са свързани със следните текстове на ЗУО:

- третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци;
- предаването и приемането на строителните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение или регистрация по ЗУО.
- считано от 14.07.2014 г. възложителят на строителни и монтажни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г.

Изискването не се прилага за:

1. премахване на сгради с разгъната застроена площ (РЗП), по-малка от 300 кв. м;
2. премахване на сгради с паянтова конструкция;
3. реконструкция и основен ремонт на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;
4. промяна на предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;
5. строеж на сгради с РЗП, по-малка от 700 кв. м;
6. изграждане, реконструкция, основен ремонт и премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1500 линейни метра в урбанизирани територии;
7. изграждане, реконструкция и основен ремонт на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 5000 линейни метра извън урбанизирани територии;
8. премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните

съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1000 линейни метра извън урбанизирани територии;

9. изграждане, рехабилитация, основен ремонт, реконструкция и премахване на пътища с дължина до 500 линейни метра;

10. премахване на негодни за ползване или застрашаващи безопасността строежи, когато е наредено по спешност от компетентен орган, с РЗП, по-малка от 300 кв. м;

11. изграждане и премахване на строежи от шеста категория;

12. всички текущи ремонти.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от строителни отпадъци.

Принудителното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва от собственика или изпълнителя на разрушаването селективно по материали. Кметът на съответната община отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влягане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Тези разходи са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на съответната община подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на Граждански Процесуален кодекс (ГПК).

С наредбата за управление на отпадъците по чл. 22 от ЗУО общините следва да регламентират реда и начина за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, например:

- забрана за изхвърляне на строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата в контейнерите за битови отпадъци;
- възможността гражданите да предават безвъзмездно определени количества строителни отпадъци от ремонтната дейност;
- задължението на гражданите и фирмите да предават отпадъците от ремонтни дейности на депа или други съоръжения за третиране на строителни отпадъци и условията за това.

Изискванията относно системите за разделно събиране на отпадъци

Съгласно ЗУО системата за разделно събиране се организира в съответствие с принципа „разширена отговорност на производителя“ - чрез сключване на договори с организации по оползотворяване. На национално ниво са приети шест отделни наредби за управление на масово разпространените отпадъци (МРО):

- ✓ *Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки*
- ✓ *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори*
- ✓ *Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти*
- ✓ *Наредба за излезлото от употреба електрическо и електронно оборудване*
- ✓ *Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства*
- ✓ *Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми*

С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата „разширена отговорност на производителя“ да бъде включен и този отпадъчен поток.

Наредбите поставят изисквания към производителите и вносителите на съответните продукти, които след тяхната употреба се превръщат в отпадъци, и определят възможните начини за прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя“. В наредбите са посочени и ангажименти на кметовете на общините с оглед изграждане на системите за разделно събиране на МРО и намаляване на количествата депонирани отпадъци.

Ползите за общините от сътрудничеството с организациите по оползотворяването са свързани с намаляване количествата битови отпадъци, които общините иначе трябва да събират и третират, и с намаляване финансовите средства за това третиране.

В системата за *разделно събиране на опасните битови отпадъци*, които не попадат в обхвата на наредбите по управление на масово разпространените отпадъци се включват – кутии от бои и лакове от ремонтната дейност и остатъци в тях, градински химикали, вкл. пестициди, продукти от грижи за домашни животни, химически вещества и препарати, използвани в домакинствата вкл. дезинфектанти. Те могат да се събират както чрез мобилни пунктове (специално оборудвани автомобили) и предварително оповестяване на графици за населението, така и да се предават на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, които общините трябва да осигурят.

Изискванията по отношение на видовете рециклируеми отпадъци, целят подобряване на услугите за разделно събиране на отпадъците за потребителите и подпомагане на регионите за управление на отпадъците за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Следва да се подчертае, че нормата на ЗУО е достатъчно гъвкава и предоставя на общините възможност както да осигурят площадки общинска собственост за някои или за всички видове отпадъци, които домакинствата и фирмите могат да оставят безвъзмездно, така и да сключат договори с лица, които разполагат с площадки за един или няколко вида отпадъци. Осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други е задължение за всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общините, и при необходимост в други населени места, съгласно чл. 19, ал.3, т.11 от ЗУО. В случай, че не са осигурени, отчисленията за обезвреждане на отпадъците на депа се увеличават с 15 на сто за периода до осигуряването им.

Финансови последици и стимули за общините, произтичащи от ЗУО

Съгласно Закона за управление на отпадъците, размерът на отчисленията за битови отпадъци по чл.64 от ЗУО намалява, когато целите в съответния регион за управление на отпадъците са изпълнени от общините, в съответствие с решението на общото събрание на регионалното сдружение за разпределение на задълженията между общините за изпълнение на целите, както следва:

- ❖ с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1;
- ❖ с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2;
- ❖ с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 3 - 6 съгласно сроковете в § 15, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби;
- ❖ с 50 на сто за целите за намаляване на депонираните битови отпадъци, съгласно сроковете в § 15, ал. 5 от преходните и заключителните разпоредби.

Намаленията в размера на отчисленията се прилагат независимо едно от друго, т.е. при изпълнение на двете цели общините не дължат отчисления за обезвреждане на отпадъци на регионално или общинско депо (чл.64). При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци таксите за депониране се увеличават с 15%. Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите от общините. С изменения през 2017 г. в Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци. Размерът на отчисленията за всеки тон депониран отпадък на депата до 2022 г. и всяка следваща година е както следва:

– за депата, които отговарят на нормативните изисквания:

2013г.	2014г.	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.	2021г.	2022г. и всяка следваща година
15 лв./т	22 лв./т	28 лв./т	36 лв./т	40 лв./т	45 лв./т	57 лв./т	69 лв./т	82 лв./т	95 лв./т

❖ за депата, които не отговарят на нормативните изисквания, които общините следваше да достигнат до средата на 2009 г., отчисленията се заплащат в двоен размер за съответната година, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в §4 от допълнителните разпоредби на Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, а именно:

- издаване на решение за финансиране изграждането на регионално депо чрез публични средства от финансиращия орган;
- издаване на разрешение за строеж съгласно изискванията на Закона за устройство на територията при финансиране на депо, отговарящо на нормативните изисквания, със собствени средства или друг начин на финансиране.

Въвеждането на икономически инструменти, които да стимулират общините и другите задължени за постигане на рециклиране и оползотворяване юридически лица, е препоръка на ЕК и предварително условие за проектите, финансирани от европейските фондове за всички страни членки на ЕС. Ето защо общините трябва внимателно ежегодно да планират изразходването на приходите от отчисленията за депониране. Тези приходи могат да се използват от общините за финансиране на инвестиционни проекти в областта на отпадъците, включително за съфинансиране от страна на общините на проектите, финансирани от ОПОС, както и за финансиране на експлоатационни разходи, свързани със системите за разделно събиране на битовите отпадъци, за транспортиране на разделно събраните отпадъци, тяхното последващо сепариране, рециклиране или друг вид оползотворяване, както и за информационни кампании за населението и бизнеса относно управление на отпадъците, както и за изготвяне на програми за управление на отпадъците.

Изисквания относно разработване на общински програми за управление на отпадъците

Основните изисквания при изготвяне на общински програми за управление на отпадъците се свеждат до следното:

1. Общинската програма да се разработи в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО).

2. Общинската програма се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.
3. Общинската програма трябва да включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.
4. Съгласно чл. 52 ал. 2 от ЗУО, общинските програми за управление на отпадъците, са секторни програми и са неразделна част от Общинските програми за опазване на околната среда. Това означава, че Общинската програма за управление на отпадъците трябва времево да кореспондира с периода на действие на Общинска програма за опазване на околната среда.
5. Да се осигури обществен достъп до програмата на общината за управление на отпадъците.

При разработването на общинските програми за управление на отпадъците специално внимание трябва да се отдели на чл. 10, ал. 1 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци, Кметът на общината включва като неразделна част от програмата за управление на отпадъците мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно им събиране и оползотворяване на територията на общините, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.).

Съгласно ЗУО ангажиментът за разработване на програмата е на кмета на общината, а за нейното одобрение – на Общинския съвет. Кметът на общината е длъжен ежегодно до края на месец март да информира Общинския съвет за изпълнението на мерките от програмата през предходната календарна година. Целесъобразно е ежегодният отчет за изпълнение на общинската програма да се публикува на интернет страницата на общината с цел информиране на гражданите и бизнеса.

Общинската програма за управление на отпадъците преди внасянето ѝ за разглеждане от Общинския съвет подлежи на съгласувателна процедура „Преценка на необходимостта от извършване на екологична оценка“, в изпълнение на чл. 2, ал. 2, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, издадена на основание на ЗООС. Тази процедура включва подготовка от страна на общината на „Искане за издаване на решение по преценка необходимостта от извършване на екологична оценка“, което се внася за разглеждане в РИОСВ. В общия случай, без утежняващи обстоятелства, процедурата отнема 1 месец, което следва да се има предвид в процеса на разработка и одобрение на общинската програма.

2. Програмни документи на национално и общинско ниво

2.1. Програмни документи на национално и общинско ниво с нов програмнен период

Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030

Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения. Документът определя три стратегически цели, за чието изпълнение групира правителствените намерения в пет области (оси) на развитие и издига 13 национални приоритета.

Програмата извежда като приоритет П4 „Кръговата и нисковъглеродна икономика“. Политиката за устойчиво управление на отпадъците заложена в програмата е насочена към превръщане на отпадъците в ресурс и прилагане на йерархия за управление на отпадъците.

Усилията са насочени към стимулиране ефективното използване на отпадъците като ресурси в предприятията, чрез повишаване на информираността за ползите от кръговата икономика и насърчаване прилагането на незамърсяващи технологии и внедряването на нови зелени бизнес модели. Мерките са насочени към подкрепа за въвеждане на технологии за рециклиране и оползотворяване и прилагане на режима на разширената отговорност на производителя. Ще се приложат регулаторни мерки и икономически инструменти за насърчаване на употребата и развитие на пазара на рециклирани суровини и материали.

Национален план за управление на отпадъците 2021 - 2028 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Р България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места.

НПУО е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им. НПУО и Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъци (НППОО) като неразделна негова част се отнасят за цялата територия на Република България. НПУО предоставя рамка за местните власти при разработването на политика за управление на дейностите по отпадъците на регионално и местно ниво. Планът има за цел да подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: **„Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“.**

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

В рамките на НПУО 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели. Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели.

Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

НПУО 2021-2028 г. и НППОО са одобрени с Решение №459 на МС от 17.06.2021г.

Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021-2027 г.

България поставя кръговата икономика като дългосрочен приоритет на политиката си за развитие. Настоящата стратегия за преход към кръгова икономика е първата и важна стъпка в тази посока. Мерките, заложи в този документ, са насочени да повишават производителността на ресурсите и да водят до свързаност в икономиката чрез въвеждане на нови бизнес модели. „Отпадъците“ започват да се разглеждат като „ресурс“ за икономиката. Целта е материалите да се задържат максимално дълго в производството и да се рециклира с високо качество, да се произвеждат по-качествени суровини, да се намалява зависимостта на икономиката на страната от вноса на суровини.

Поради естеството си, Стратегията се явява междусекторна стратегия. Тя стъпва върху и надгражда мерките заложи в проектите на нови секторни стратегии и програми, основни сред които са в областта на икономиката, опазване на околната среда и регионалното развитие. Веригите на доставки в кръгова икономика свързват различни сектори. Настоящата междусекторна стратегия и план за действие отчита факта, че ресурсите могат да се смесват и да се движат между секторите, което представлява голям потенциал за ускоряване на прехода към по-голяма кръговост на икономиката.

Изготвянето и приемането на Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика в Република България за периода 2021-2027 г. е част от мерките от пакета за преход към кръгова икономика на национално ниво.

Целите на Стратегията за преход към кръгова икономика 2021 - 2027 г. са следните:

1. Зелена и конкурентноспособна икономика;
2. По-малко отпадъци, повече ресурси;
3. Икономика в полза на потребителите.

Нов план за действие относно кръговата икономика (приет на 11.03.2020г.)

Нов план за действие за кръговата икономика е един от основните градивни елементи на Европейския зелен пакт, новата европейска програма за устойчив растеж. Предлагайки мерки по отношение на целия жизнен цикъл на продуктите, новият план за действие има за цел да подготви икономиката за екологосъобразно бъдеще, да укрепи конкурентноспособността, като същевременно защитава околната среда и предоставя нови права на потребителите. Надграждайки върху свършеното от 2015 г. насам, новият план е насочен към проектирането и производството в кръговата икономика, за да се гарантира, че

използваните суровини остават в икономиката на ЕС колкото е възможно по-дълго. Планът за действие за кръговата икономика съдържа мерки за:

- *Превръщане на устойчивите продукти в норма в ЕС.* Комисията ще предложи законодателство в областта на политиката за устойчиви продукти, за да гарантира, че продуктите на пазара на ЕС са проектирани да издържат по-дълго, по-лесни са за повторна употреба, ремонт и рециклиране, и включват възможно най-много рециклирани материали, а не първични суровини. Еднократната употреба ще бъде ограничена, преждевременното излизане от употреба ще бъде поставено под контрол, а унищожаването на непродадените дълготрайни стоки ще бъде забранено.
- *Повече права за потребителите.* Потребителите ще имат достъп до надеждна информация по въпроси като възможностите за ремонт и трайността на продуктите, за да могат да взимат устойчиви от екологична гледна точка решения. Те ще могат да се възползват от истинско „право на ремонт“.
- *Акцент върху секторите, в които се използват най-много ресурси* и където потенциалът за кръгова икономика е голям. Ще се предприемат конкретни действия относно: електроника и ИКТ - инициатива за кръгова електроника за постигане на по-дълъг жизнен цикъл на продуктите и подобряване на събирането и третирането на отпадъците:
 - акумулаторни батерии и превозни средства — нова регулаторна рамка относно акумулаторните батерии с цел повишаване на устойчивостта и насърчаване на кръговия потенциал на акумулаторните батерии;
 - опаковки - нови задължителни изисквания относно това какво се допуска на пазара на ЕС, включително намаляване на (свръх)опаковането;
 - пластмаси - нови задължителни изисквания за съдържанието на рециклирани материали и специален акцент върху пластмасовите микрочастици, както и пластмасите на биологична основа и биоразградимите пластмаси;
 - текстилни изделия - нова стратегия на ЕС за текстила с цел засилване на конкурентоспособността и иновациите в сектора и насърчаване на пазара на ЕС за повторна употреба на текстилните продукти;
 - строителство и сгради - всеобхватна стратегия за устойчива архитектурна среда, с която се насърчават принципите на кръговата икономика;
 - храни - нова законодателна инициатива относно повторната употреба с цел да бъдат заменени опаковките, съдовете и приборите за еднократна употреба в хранителния сектор с продукти за многократна употреба.
- *Гаранция за по-малко отпадъци.* Усилията ще бъдат насочени към избягване на производството на отпадъци като цяло и преобразуването им във висококачествени вторични ресурси, за които е необходим добре функциониращ пазар на вторични суровини. Планът за действие съдържа и поредица от действия за свеждане до минимум на износа на отпадъци от ЕС и за справяне с незаконния превоз на отпадъци.

Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха в България 2020-2030 г.

Програмата включва целите, приложимите мерки, които трябва да доведат до намаляване на емисиите, сроковете за прилагането на мерките, необходимите финансови средства и отговорните институции. Предвидените мерки са в сектори, които са по-значими източници на емисии в атмосферния въздух, като селско стопанство, автомобилен транспорт и битово отопление. В Законодателни приоритети в сектора на отпадъците и управление на отпадъците в програмата е посочена Стратегическата цел 2 за 2030г., която гласи:

Спазване на законодателството на ЕС и участие и допринасяне за реализирането на законодателните ангажименти и инициативи на ЕС като пакета от мерки за създаване на Кръгова икономика до 2030 г.:

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.

- Минимум 55% от общинските отпадъци да се рециклират до 2025 г., над 60% до 2030 г. и над 65 % до 2035 г.
- Над 50% от отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклират до 2025 г.
- Опасните отпадъци от домакинствата да се събират отделно до 2022 г., биологичните отпадъци до 2023 г. и текстилът до 2025 г.
- До 2035 г. количеството депонирани общински отпадъци трябва да се намали до 10% или по-малко от общото количество генерирани общински отпадъци.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

С Решение № 621 от 25.10.2019 г. на Министерски съвет е одобрена Националната стратегия и План за действие за адаптиране към изменението на климата на Република България. Целта на Стратегията е да служи като референтен документ, определящ рамка за действия за адаптиране към изменението на климата и приоритетни направления до 2030 г. Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Рамковият документ очертава рисковете и уязвимостите в различните икономически сектори, междусекторните връзки по отношение на тези рискове и уязвимости, както и макроикономическите последици от изменението на климата като цяло. Към Стратегията като приложения са включени девет секторни оценки (сектор земеделие, биоразнообразие и екосистеми, енергетика, гори, човешко здраве, туризъм, транспорт, градска среда и води), анализ на макроикономическите последици от изменението на климата и оценка на сектор „Управление на риска от бедствия“.

Актуализацията на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 година (приета с Решение №306 на МС от 07.05.2020 г.)

Това е основният документ за регионално и пространствено развитие, който определя дългосрочните перспективи, цели и приоритети на държавната политика за намаляване на дисбаланса в развитието на националната територия и съответствието ѝ с другите секторни и хоризонтални политики. Актуализирането е обвързано и с новата Оперативна програма за развитие на регионите за периода 2021-2027 г., като определя териториалната основа за провеждане на държавната политика за регионално развитие, в т.ч. и със средства от европейските фондове. В актуализираната концепция са отчетени действащите стратегически документи на международно равнище в областта на регионалното и пространственото развитие, Морския пространствен план на Република България и националните стратегически документи за развитие на секторните и хоризонталните политики.

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион за планиране на нива 2 за периода 2021-2027 г.

Съгласно нормативните изисквания Регионалната схема за пространствено развитие на районите от ниво 2 се разработват за срок до 15 години с изключение на елементите на техническата инфраструктура в тях, които се планират за период до 30 години. Тя определя дългосрочни перспективи и цели за пространствено развитие на територията на района, както и връзките му с други райони от ниво 2 в страната и в съседните държави в макрорегиона. Визията и пакетът от стратегически приоритети на РСРП на Югоизточен район от ниво 2 за периода 2021-2027 г. са формулирани на основа на анализа на състоянието

и съществуващите тенденции в социално-икономическото, екологичното, културното, инфраструктурното и пространствено развитие на петте области в района.

ИТСР на Югоизточен регион, включва 3 приоритета за развитие на района, както следва:

Приоритет 1: Подкрепа за интелигентна и динамична икономика на ЮИР;

Приоритет 2: Подобряване на образователното равнище на населението и качеството на живот в ЮИР;

Приоритет 3: Териториално обличаване и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони.

План за интегрирано развитие на Община Карнобат (ПИРО) за периода 2021-2027 г. (приет с Решение № 221 от Протокол № 19/02.09.2021 г. на Общински съвет – Карнобат).

ПИРО 2021-2021 г. е основополагащ стратегически документ и важен инструмент за управлението на общината през следващите седем години. Планът интегрира регионалното и пространствено развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на общината, които се отчитат при разработването на общинските инвестиционни програми, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. Стратегическата част на плана е съставена от визия, цели и приоритети, като отделните приоритети са привързани към отделна цел.

Визията за развитие на ПИРО Карнобат 2027 е следната: „Община Карнобат – териториална общност с благоприятни условия за живот, модернизирани техническа и транспортна инфраструктура, достъпни обществени услуги, добри перспективи за инвестиции и заетост в конкурентноспособни икономически отрасли”. Визията на ПИРО Карнобат е разгърната в три стратегически цели, насочени към икономическо, социално и териториално развитие с по два приоритета към тях, а именно:

Цел 1. „Конкурентноспособна икономика с ефективно използвани местни ресурси и предимства”.

Приоритет 1.1. „Развитие на селското стопанство и преработващата промишленост”.

Приоритет 1.2. „Опазване на културното наследство и усвояване на туристическите ресурси”.

Цел 2. „Качествени обществени услуги и повишен жизнен стандарт на населението”.

Приоритет 2.1. „Повишаване на икономическата активност и заетостта, добро управление и достъп до качествени административни услуги”.

Приоритет 2.2. „Развитие на здравеопазването, образованието, социалните услуги и културата”.

Цел 3. „Подобрени екологични характеристики и привлекателни населени места”.

Приоритет 3.1. „Подобряване на транспортната, техническата и екологичната инфраструктура”.

Приоритет 3.2. „Обновяване на жизнената среда в населените места”.

2.2. Програмни документи на национално и общинско ниво с период до 2020 г.

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.

Стратегическият план е първи за страната в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, които в страната основно се депонират. Главната стратегическа цел на плана е до 2020 г. да се намали вредното въздействие на строителните

отпадъци върху околната среда, чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012 г. и е разработена и приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали (Обн., ДВ, бр. 98, 8.12.2017 г.). Наредбата беше приета в края на 2017 г. и отмени предходната Наредба за управление на строителните отпадъци. С Наредбата се регламентират изисквания с цел да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО и да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от ЗУО. Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България следва да се актуализира за продължителността на новия програмен период, включително да се направи анализ на прилагането на плана за периода 2011-2020 г.

Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020 г.).

Това е първият план за страната, в който систематично се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинира проблемите и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. Мерките от плана са заложили и като ключови за постигане на целите на *Третия национален план за действие по изменение на климата 2013 -2020 г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци“*. От особена важност за местните власти е *Директива 1999/31 относно депонирането на отпадъците*, която изисква от страните членки и техните компетентни власти до средата на 2009 г. да преустановят депонирането на отпадъци на депа, които не отговарят на изискванията в директивата, а от друга страна – поетапно да се ограничи депонирането на депата на биоразградими отпадъци, основно хранителни и градински отпадъци, както и отпадъци от хартия и картон.

Национален план за управление на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води на територията на Р България за периода 2014-2020 г.

Основната цел на този документ е да осигури рамката за планиране на национално ниво, като осигури разумен подход при определянето и прилагането на адекватни мерки за оползотворяване и обезвреждане на утайките в рамките на съществуващата законодателна рамка. Обезвреждането на утайки чрез депониране е най-неескологичното решение, което съгласно стратегическите насоки на този план трябва да бъде постепенно намалявано и окончателно преустановено през следващите години. Тази възможност трябва да продължи да съществува в рамките на един преходен период, до извършването на необходимите инфраструктурни и технологични инвестиции за алтернативни варианти за оползотворяване на утайки. След това утайките могат също да бъдат депонирани след съвместното им третиране до определено инертно състояние в съоръжения за биологично третиране на биоотпадъци (съоръжения за компостиране или механично-биологично третиране (МБТ)). Йерархията за управление на отпадъците, която предоставя модел за устойчив подход към тяхното управление, намира място и при управлението на утайките. Важно е да се отбележи, че не съществува вариант за повторно използване на утайките. Като такъв може да се счита директната им употреба в земеделието. До 2020г. 100 % от утайките трябва да бъдат оползотворени, вместо депонирани. Във връзка с планираното до края на 2020г. прекратяване на депонирането и временното съхранение на утайките, в този планов период ще продължи да бъде насърчавано тяхното активно оползотворяване.

Регионална програма за управление на отпадъците – Регион Бургас 2017-2020 г.

Програмата обхваща управлението на отпадъците на общините Бургас, Средец, Камено, Несебър, Поморие, Айтос, Руен, Карнобат и Сунгурларе, разположени на територията на област Бургас.

Стратегическата цел на програмата е да се развие ефективна и екологосъобразна система за съвременно управление на отпадъците, чрез повишаване на разделното събиране и рециклирането на отпадъците в регион Бургас за постигне на високо ниво на защита на околната среда и съответствие с националното и европейското законодателство в областта на отпадъците. Чрез реализацията на програмата се цели намаляване на замърсяването на околната среда в общините от целевия регион Бургас.

Общинска програма за управление на отпадъците на Община Карнобат до 2020 г. (Актуализация)

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на Община Карнобат (ПУО) е актуализирана на основание Закона за управление на отпадъците и препоръките на МОСВ, посочени в Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците от март 2015 г.

ПУО има за цел да определи основните стратегически приоритети за устойчиво и екологосъобразно управление на отпадъците на територията на Община Карнобат, които трябва да бъдат постигнати до 2020 г.

Програмата включва четири стратегически цели, които са съобразени с изискването на ЗУО да съответстват на целите на НПУО 2014-2020 г. За постигане на всяка стратегическа цел са идентифицирани оперативни цели и мерки, като мерките са обособени в осем подпрограми. Общата цел на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на Община Карнобат е: „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс.“

Стратегическите цели са:

Стратегическа цел 1. „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването на отпадъци“.

Стратегическа цел 2. „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депониране на отпадъци“.

Стратегическа цел 3. „Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда“.

Стратегическа цел 4. „Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците“.

Целите на Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на Община Карнобат са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

В рамките на ПУО са разработени осем подпрограми, с мерки включени в тях. Мерките в подпрограмите са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. За част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те се финансират в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година – основно това са мерки от организационен, процедурен и нормативен характер. Индикативният бюджет на отделните подпрограми за управление на отпадъците е посочен в следващата таблица.

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.

■ Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци	102 000 лв.
■ Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	21 000 лв.
■ Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за оползотворяване на битови биоразградими и биоотпадъци	93 000 лв.
■ Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депониране на отпадъци	143949 лв.
■ Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци	2 000 лв.
■ Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци	2 000лв.
■ Подпрограма за подобряване на административния капацитет	40 000 лв.
■ Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	10 000 лв.
Общо:	413 949лв.

Изпълнението на ПУО до 2020 г. е представено в табличен вид както следва:

Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
Подготовка и провеждане на „зелени“ обществени поръчки. Към края на 2020 г. 10% от обществените поръчки в общината са „зелени“	Не е изпълнено: Общината не е въвела провеждането на „зелени обществени поръчки“.
Промени в Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги относно определяне ТБО на база количество отпадъци.	Изпълнено: Съгласно Чл.17, ал 2 от Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Карнобат - Размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. В случай, че не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от Общинския съвет. За жилищните имоти се определя пропорционално /в промил/ върху данъчната оценка. За нежилищните имоти размерът на таксата се определя пропорционално /в промил/ върху по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка (съгласно ал. 3 от Наредбата)
Проведени най-малко 2 информационни кампании сред населението за възможностите за предотвратяване на отпадъците	Изпълнява се: Общината провежда ежегодно информационни кампании сред населението за възможността за предотвратяване на отпадъците.
Участие в реализиране на проект „Изграждане на инсталация за сепариране на смесения битов отпадък на Претоварна станция за отпадъци – Карнобат“	Не е изпълнено: Към 2020 г., Община Карнобат не е участвала в проект за изграждане на инсталация за сепариране в ПСО-Карнобат.

Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
Поддържане на общинска площадка на ПСО Карнобат за доброволно предаване на разделно събрани битови отпадъци от домакинствата и подобни на домакинствата източници, вкл. от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и др.	Изпълнява се: Площадката е функционираща и се поддържа с налични съдове за разделно събиране на отпадъци.
Предварително третиране на смесени битови отпадъци (уплътняване) на претоварна станция на територията на община Карнобат	Изпълнява се: Приетото количество битови отпадъци на ПСО се подлага на предварително третиране (уплътняване).
Въвеждане в общинската Наредба за управление на отпадъците на задължение за всички организации и фирми съгласно ЗУО	Изпълнено: В общинската Наредба за управление на отпадъците са разписани задълженията на организациите и фирмите съгласно ЗУО.
Ежегодна обработка на информация от ОО/фирми и др. юридически лица за разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци и контрол за предоставянето на информация от задължените лица	Изпълнява се частично: Не всички организации и фирми, с които общината има сключен договор, представят информация за разделно събраните и предадени за рециклиране от тях количества.
Спазване на изискванията, реда и условията за разделно събиране, пакетиране и предаване на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло от стопански, търговски и административни обекти	Изпълнява се частично: Не всички търговски и административни обекти събират разделно генерираните от дейността си отпадък. Чести са случаите, когато същия попада в съдовете за смесен битов отпадък.
Ежегодно организиране и провеждане от общината на кампании през текущата година за предаване от граждани и юридически лица на разделно събрани отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Изпълнява се: Общината организира ежегодно кампании съвместно с организациите по оползотворяване.
Сключване на нов договор или подновяване на съществуващия с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, преди изтичане на настоящия договор	Изпълнено: Дейността се изпълнява от „Екопак България”.
Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране на отпадъците	Изпълнява се: Служители от общинска администрация извършват периодичен контрол относно разделното събиране на отпадъците.
Актуализация на програма за развиване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на Община Карнобат	Изпълнено.
Контрол и мониторинг за разделно събиране на отпадъци от опаковки от населението	Изпълнява се: Осъществява се контрол за разделно събиране на отпадъци.

Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за оползотворяване на битови биоразградими и биоотпадъци	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
Изграждане на система за компостиране на зелените отпадъци и въвеждане на система за разделното им събиране, вкл. поставяне на необходимите съдове за разделно събиране и техника	На ПСО-Карнобат има Площадката за компостиране с площ от 1500 m ² . Която към 2020г. не действаща, тъй като инвестиционните и експлоатационни разходи по съоръжение за компостиране не са социално поносими за

Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за оползотворяване на битови биоразградими и биоотпадъци	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
	населението.
Създаване, поддържане и актуализиране на общински регистър на обхванатите лица от системата за разделно събиране на зелените биоотпадъци: общински площи; юридически лица, пазари; населени места, улици и квартали на обхванати домакинства	Неизпълнено към 2020 г.
Провеждане на обхватна активна разяснителна информационна кампания сред населението и юридическите лица, обхванати от системата за разделно събиране на биоотпадъците преди въвеждането ѝ	Неизпълнено към 2020 г.
Провеждане на разяснителни мероприятия за прилагане на домашно компостиране	Изпълнено при предоставяне на домашни компостери на населението.
Предоставяне безплатно на съдове за домашно компостиране на домакинства	На територията на общината по проект са раздадени около 100 компостера за домашно компостиране.

Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депониране на отпадъци	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
Изпълнението на проект за рекултивация на старото общинско депо	Изпълнява се: Приключена техническа и първи етап на биологична рекултивация на депото.
Определяне на отговорността за осъществяване на последващия контрол и наблюдение на параметрите на околната среда в района на закритото сметище	Отговорността за последващият контрол и мониторинг на депото ще се осъществява чрез възлагане на дейността на акредитирана лаборатория.
Почистване на сметища, образувани през настоящия период.	Изпълнено: Появилите се нерегламентирани сметища на територията на общината се почистват своевременно.

Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
Поддръжка на съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци /трошачка/ с капацитет от 10 т/час	Изпълнява се: Съоръжението за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци /трошачка/ се поддържа в изправно състояние на територията на ПСО-Карнобат.
Проучване относно възможностите за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени, негативни форми на изчерпани кариери и други подобни в близост до град Карнобат	Правят се проучвания в тази насока.
Оползотворяване на строителните отпадъци чрез рекултивация на нарушени терени и др. подобни	Отпадъците се съхраняват на площадката на ПСО-Карнобат.

Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
Сключване на договори с организации за оползотворяване на НУБА и на ИУЕЕО преди изтичане на действащите договори	Изпълнено: Общината е сключила нови договори през 2020 г.
Провеждане на кампании сред населението за предаване на масово разпространени отпадъци от излезли от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО, НУБА и други)	Изпълнява се съвместно с организациите по оползотворяване.
Ежегодно актуализиране на списъка на точките за предаване на масово разпространени отпадъци и оповестяване	Изпълнява се.
Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на общината по управлението на отпадъци	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и местните политики за отпадъци	Изпълнява се.
Въвеждане в общинската Наредба за управление на отпадъците на задължение за всички юридически лица, които събират, приемат и съхраняват, в т.ч. разделно и предават битови отпадъци за рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане, да предоставят информация на общината по формат, ред и срокове	Изпълнено: Съгласно чл.33 от Наредбата за управление на отпадъци на общината - всички лица, извършващи дейности по чл.35 от ЗУО (касаещи оползотворими отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси, стъкло и биоотпадъци), са длъжни да предават в 30-дневен срок ежемесечни отчети за приетите количества отпадъци в Община Карнобат.
Приемане на вътрешни правила за проследяване на напредъка по изпълнението на мерките от настоящата ПУО, вкл. задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и срокове съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания	Изпълнява се.
Създаване на инспекторат в община Карнобат с функции за контрол върху спазване на Наредбата за управление на отпадъците и други общински наредби	Контролът върху спазване на Наредбата за управление на отпадъците и други общински наредби се осъществява от служители, на които е възложено от Кмета на общината да изпълняват контролната дейност.
Въвеждане на информационна система за управление на отпадъците (ИСУО)	Не е изпълнено: В Община Карнобат няма въведена ИСУО.
Изготвяне на следващия регулярен морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на Община	Последният морфологичен анализ за Община Карнобат е изготвен по проект „Определяне на морфологичния състав на битови отпадъци в България“ с възложител ПУДООС. Определянето на морфологичния състав е

Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
Карнобат	направено на база данни от 2019 г.
Провеждане на периодични обучения за повишаване на квалификацията по изискванията за контрол и съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления	Изпълнява се. В общината периодично се правят обучения на лица, които са упълномощени със заповед на кмета да съставят констативни протоколи и наказателни постановления.
Провеждане на обучение относно изискванията за управление на биоотпадъците	Изпълнява се.
Участие на служител/и от общинска администрация с функции за подготовка и провеждане на обществени поръчки в обучение относно „зелени“ обществени поръчки	Изпълнява се.
Провеждане на обучения за поддържане и повишаване на квалификацията на служителите в общинската администрация с функции за отпадъците и инспектората относно различни аспекти от управление на отпадъците, съобразно възникващи потребности.	Изпълнява се.

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
Провеждане на срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове, ОВОС и други в областта на отпадъците	Изпълнява се.
Публикуване на актуална информация за отпадъците и управлението им на интернет страницата на общината	Изпълнява се.
Ежегодно планиране и провеждане на информационни и разяснителни кампании за различни възрастови и социални групи за намаляване на дела на рециклируемите материали в битовия отпадъчен поток, по въпроси, свързани с управление на масово разпространени отпадъци и други	Изпълнява се.
Провеждане на кампании за пролетно и есенно почистване в Община Карнобат	Изпълнява се: На територията на общината се организират и провеждат сезонни кампании за почистване на замърсени терени, в които вземат участие местното население и бизнеса.
Въвеждане на колективни стимули / награди за райони, населени места или отделни квартали с постижения в областта на разделно	Не е изпълнено.

Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	
Мярка/Индикатор за изпълнение	Постигнат резултат
събиране на отпадъците	
Въвеждане на наградни схеми за училищата и детските градини за инициативи за разделно събрани отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло	Изпълнява се: Общинска администрация Карнобат работи с учебните заведения в направление повишаване екологичната насърчаване и в частност разделното събиране на отпадъци.

По-голямата част от мерките в ПУО до 2020 г. са изпълнени или се изпълняват. Неизпълнените мерки ще бъдат заложили за изпълнение през следващия програмен период до 2028 г.

Настоящата нова Програма се изготвя във връзка с изтичането на програмния период на програмата до 2020 г., настъпилите промени в законодателството и влезли в сила нови стратегически документи по отношение на управлението на отпадъците (нов НПУО 2021-2028 г.), което определя и необходимостта от нейното актуализиране.

Основни изводи и препоръки

❖ На европейско ниво е прието ново законодателство в сектора на управление на отпадъците, основаващо се изцяло на стратегическите и политически документи за „кръгова икономика“ и „нулеви отпадъци“.

❖ Очаква се в следващите пет години ЕК да направи допълнителни проучвания и е възможно въвеждане на нови още по-амбициозни законодателни изисквания относно хранителните отпадъци, отпадъците от текстил, отпадъците от строителство и др.

❖ Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство;

❖ Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

❖ През последните години европейските стратегически документи предлагат преход от екологосъобразно управление на отпадъците като ключов фактор за опазване на околната среда и човешкото здраве, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и включването им в икономическия цикъл, основан на „кръгова икономика“. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве.

❖ Община Карнобат е разработила и прилага програмни документи на местно ниво за управление на отпадъците, които се актуализират своевременно, съгласно изискванията на новото законодателство.

Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

Анализът на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на територията на Община Карнобат е изготвен в съответствие с регламентираните права и задължения на местните власти залегнали в общинската нормативна уредба в областта, синхронизирана с националното законодателство.

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- Проучване на местните нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците.

Анализ на общинската нормативна рамка

Община Карнобат е разработила следните нормативни и програмни документи, в които са регламентираны правата и задълженията както на местните власти, така и на физическите и юридически лица, определени са условията и реда за управление на отпадъците на територията на общината.

Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Карнобат (Приета с Решение №415.1 на двадесет и осмото заседание от 24.07.2014 г. на Общински съвет-Карнобат)

Община Карнобат е разработила Наредба по чл.22 от Закона за управление на отпадъците. С нея се уреждат екологосъобразното управление на отпадъците на територията на общината с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда. Регламентирани са правата и задълженията на общинската администрация, физическите и юридическите лица, учрежденията и организациите, при чиято дейност се образуват и/или третира отпадъци, във връзка с ежедневното поддържане и опазване на чистотата на местата за обществено ползване, сградите, дворовете и прилежащите територии. Описани са реда и условията за изхвърлянето, събирането, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на твърдите битови (ТБО), строителните (СО), опасните битови (ОБО) и масово разпространените отпадъци (МРО): опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), отработени моторни масла (ОММ), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), излезли от употреба автомобилни гуми (ИУАГ) и земни маси (ЗМ), както и поддържането на чистотата на територията на Община Карнобат.

Действащата в общината наредба отговаря на съществените изисквания за съдържание, произтичащи от ЗУО.

Наредба № 3 за опазване на обществения ред и чистотата на територията на Община Карнобат (Приета с Решение №51 от 27.05.2004 г. на Общински съвет-Карнобат)

С Наредбата се уреждат обществените отношения, свързани с осигуряване на обществения ред, поддържане чистотата и извършването на строителна дейност на територията на Община Карнобат.

Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Карнобат (Приета с Решение № 326 /31.01.2018г. на двадесет и четвъртото заседание на Общински съвет - гр. Карнобат)

Наредбата е издадена на основание чл.9 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Наредбата урежда отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Карнобат, реда и срока на тяхното събиране, реда, по който лицата, неползващи услуги през съответната година или през определен период от нея, се освобождават от заплащане на съответната такса, както и реда за освобождаване на отделни категории лица, изцяло или частично от заплащане на отделни видове такси. Раздел I от Наредбата определя Такса за битовите отпадъци. Съгласно чл.16, ал.1 Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване.

Размерът на таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща разходите за всяка от гореспоменатите услуги поотделно.

Размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци по ал.2, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от Общинския съвет. За жилищните имоти се определя пропорционално /в промил/ върху данъчната оценка. За нежилищните имоти размерът на таксата се определя пропорционално /в промил/ върху по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка.

Такса битови отпадъци подробно е разгледана в Анализ на икономически инструменти в сектора на управление на отпадъците. Настъпилите промени в Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), разгледани в анализа, водят до промени целящи правилно определяне на таксата за битови отпадъци, реално въвеждане на принципа „замърсителят плаща“, както и въвеждане на единна методология за определяне на разходите, които формират таксата за битови отпадъци.

Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Карнобат *(приета с Решение № 116.1 от 17.09.2008 г., протокол № 12 на ОбС, посл. изменена с Решение № 365.I. от 24.04.2014 г. на Общински съвет-Карнобат)*

С Наредбата се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Карнобат, както и за премахване на строежи от четвърта до шеста категория, незаконни по смисъла на чл.225, ал.2 от ЗУТ.

Окончателното почистване на строителната площадка от строителните отпадъци, получени при премахването на незаконен строеж по смисъла на чл. 225, ал.2 от ЗУТ, и възстановяването на терена се извършва от общината, съответно от изпълнителя при сключен договор за сметка на адресатите на заповедта.

Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на интернет страницата на общината (линк към нормативната уредба на сайта на Община Карнобат <https://www.karnobat-ob.bg/section-286-content.html>).

Правилник за организацията и дейността на общинския съвет – Карнобат, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация *Правилникът е приет на основание чл.21, ал.3 от Закона за местното самоуправление и местната администрация. Приет е с решение № 3 от 12.12.2019 год. на Общински съвет Карнобат и влиза в сила от датата на публикуването му във в-к „Карнобатски глас“- 16.12.2019 г.*

Правилникът урежда организацията и дейността на Общинския съвет, неговите комисии, взаимодействието му с общинската администрация. Организацията и дейността на Общински съвет Карнобат се определят и осъществяват съгласно Конституцията на Република България, Европейската харта за местното самоуправление, Закона за местното самоуправление и местната администрация, действащото законодателство и разпоредбите на този правилник.

Общинският съвет упражнява правомощията си по чл.21 от ЗМСМА и решава и други въпроси от местно значение, които не са от изключителната компетентност на други органи, включително за обявяване на определен ден за празничен и неприсъствен на територията на общината, кметство или населено място по предложение на кмета на общината след съгласуване с областния управител.

В изпълнение на своите функции, Общинският съвет приема решения и следи за тяхното изпълнение. С решения се приемат правилници, наредби, инструкции.

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат до 2020 г. (Актуализация 2019 г.).

Програмата за управление на отпадъците до 2020 г. на Община Карнобат (ПУО) е актуализирана на основание Закона за управление на отпадъците и препоръките на МОСВ, посочени в Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците от март 2015 г. Програмата включва четири стратегически цели, които са съобразени с изискването на ЗУО да съответстват на целите на НПУО 2014-2020 г. За постигане на всяка стратегическа цел са идентифицирани оперативни цели и мерки, като мерките са обособени в осем подпрограми. Изпълнението на целите и мерките в ПУО е подробно разгледано в Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините.

Настоящата нова Програма се изготвя във връзка с изтичането на програмния период на програмата до 2020 г., което определя и необходимостта от нейното актуализиране и изготвяне на нова общинска програма по чл. 52 от ЗУО, както и приемането на новият Национален план за управление на отпадъците с период на действие 2021 - 2028 г.

Програма за опазване на околната среда с период на действие 2015 2020 г.

Основното предназначение на Общинската Програма за опазване на околната среда (ОПООС) бе да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми в общината и да се запази доброто състояние на околната среда, в т.ч. и екологосъобразно управление на отпадъците. Общинската програма е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС). ОПООС съдържа раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда съобразени с националното законодателство в областта. В Програмата подробно са разгледани всички потоци отпадъци, генерирани на територията на общината; съществуващите практики за събирането и транспортирането им; оползотворяване и обезвреждане и депониране.

Едновременно с изготвянето на настоящата ПУО се изготвя и ПООС с нов програмен период 2021-2028 г.

Основни изводи и препоръки

На основата на направения анализ на общинската нормативна рамка и програмните документи в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи:

- ❖ Въведената общинска нормативна уредба на Община Карнобат отговаря на програмните документи и политики посочени в националната правна рамка и съдържа конкретни разпоредби, по отношение правата и задълженията на местната власт в сектор „Управление на отпадъците“. Наред с нормативните промени в законодателството по отношение на сектор управление на отпадъците общината навременно е отразила нормативните промени в местната нормативна уредба и в нормативните си документи, съобразно местните условия и възникващи потребности в общината;

- ❖ Община Карнобат е разработила Наредба по чл.22 от Закона за управление на отпадъците. Наредбата ясно детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, физическите и юридическите лица, учрежденията и организациите, при чиято дейност се образуват отпадъци. Поставени са задължения и забрани свързани с управлението на отпадъците на територията на общината;

- ❖ Община Карнобат има сключени договори в изпълнение на задълженията си по чл.19 от ЗУО с изключение на разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци.

- ❖ Съгласно направената оценка, основните изводи са, че Община Карнобат успява да приложи изискванията на нормативната уредба в своята дейност. За някои от изискванията са необходими време и ресурси за осъществяването им като за целта са заложили различни мерки и дейности, както в настоящата програма, така и в местните нормативни документи.

Анализ на дейността на Регионално сдружение за управление на отпадъците

Общините, включени във всеки от регионите в Националния план за управление на отпадъците, създават Регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Основната цел на Регионалната система за управление на отпадъците е да постигне ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, съобразно изискванията на чл. 6, ал. 1 и изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО, чрез участие на общините при минимизирани разходи.

Общините - членове на Регионалното сдружение, определят собствеността на Регионалното депо и/или друго съоръжение за третиране на отпадъците, която може да бъде:

1. на общината, която е собственик на терена или има учредено право на строеж върху определения за изграждане терен;
2. съсобственост на общините - членове на сдружението;
3. съсобственост между финансиращия частен партньор и общината - собственик на терена, и/или общините - членове на сдружението;
4. собственост на финансиращия частен партньор за съоръженията за подготовка преди оползотворяване или обезвреждане и оползотворяване на отпадъците.

Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в Регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на Регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдруженията. Община, неучастваща в регионалната система за управление на отпадъците, може да ползва същата или друга такава при условия и цени, определени от съответното регионално сдружение.

Общините, включени във всеки от регионите в Националния план за управление на отпадъците, създават по реда на ЗУО регионално сдружение. Общинският съвет на съответната община приема решение за участие в Регионалното сдружение, копие от което се изпраща на кмета на общината, на чиято територия се предвижда изграждането или са разположени съоръжения за третиране на отпадъците. Общинският съвет на община от регион в Националния план за управление на отпадъците може да приеме решение за присъединяването ѝ към сдружение на общини от друг регион, при условие, че не се осуетява създаването или функционирането на Регионалното сдружение или регионалната система за управление на отпадъците в собствения ѝ регион след представяне на положителни становища на двете регионални сдружения и на РИОСВ.

Членове на Регионалното сдружение могат да бъдат само общини, като една община може да участва само в едно регионално сдружение. Регионалното сдружение възниква от датата на неговото първо Общо събрание, протоколът от което се изпраща на Министъра на околната среда и водите и на съответния Областен управител. Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена, върху който е изградено или се предвижда изграждането на съоръжението за третиране на отпадъци, или която има учредено право на строеж. Ключовата цел на регионалното сдружение е да се създаде субект, който да има устойчив институционален капацитет и управление на Регионалната система за управление на отпадъците. Органи на управление на Регионалното сдружение са Общото събрание и Председателят на сдружението. Сдружението няма за цел да формира и не разпределя печалба, не придобива собственост. Неговата дейност се подпомага и осигурява от съответните общински администрации.

Общините могат да получат финансиране на проекти в областта на управление на отпадъците от европейските фондове, държавния бюджет, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) към Министерството на околната среда и водите или други национални публични източници на финансиране само след създаването на Регионално сдружение, като правото на финансиране не се прилага в случаите, когато съответният регион се състои от една община. Община, която откаже да участва, предизвика забавяне, осуети създаването или функционирането на Регионално сдружение и/или на Регионална система за управление на отпадъците, заплаща вредите и пропуснатите ползи на останалите общини от съответния регион.

Общото събрание на Регионалното сдружение се състои от кметовете на участващите в него общини. Общото събрание на сдружението се свиква от неговия председател веднъж на 6 месеца или по искане на кмета на участващите в сдружението общини или от областния управител. Ако съответният регион в Националния план за управление на отпадъците, попада на територията на две или повече области - техните областни управители, участват в общото събрание на регионалното сдружение без право на глас. Свикването на Общо събрание става чрез писмена покана с дневен ред до кметовете на общините и Областния управител, копие от която се изпраща на Министъра на околната среда и водите. Общото събрание се провежда, ако на него присъстват кметовете на всички общини, членове на регионалното сдружение или ако присъстват най-малко две трети от кметовете и те представляват най-малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение.

За проведените заседания на Общото събрание се съставят протоколи, които се подписват от неговия председател и от присъстващите кметове. Решенията на Общото събрание са неразделна част от протоколите, които се публикуват на страниците в интернет на общините, включени в Регионално сдружение, в срок от една седмица след провеждане на заседанието и се изпращат на Министъра на околната среда и водите и на съответния Областен управител.

Председателят на Регионалното сдружение се избира измежду кметовете на участващите в него общини за срок, съвпадащ с мандата му като кмет. Председателят на сдружението участва в гласуванията на Общото събрание наравно с останалите кметове на общини.

Регионалното сдружение за управление на отпадъците, осъществява дейността си при спазване на:

- * йерархия на управление на отпадъците;
- * принципа за равнопоставеност;
- * принципа на свободно сдружаване и взаимен интерес на общините, като не могат да се запазват привилегии за учредителите;
- * принципа на прозрачност и отговорност.

Община Карнобат е член на „Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Бургас“ (РУСО-Регион Бургас). Сдружението е учредено по реда на ЗУО на събрание, проведено на 16.10.2014 г. в гр. Бургас от Общините Бургас, Айтос, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие, Средец, Сунгурларе и Руен и има предмет на дейност управление на регионалната система за управление на отпадъците в региона. Сдружението е създадено с цел: Ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, съобразно изискванията на чл. 6 ал. 1 и гарантиране изпълнението на задълженията по чл. 19 от ЗУО.

Водеща община в сдружението за управление на отпадъците в Регион Бургас е Община Бургас.

Основната цел на Сдружението се изразява в ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, съобразно изискванията на чл. 6, ал. 1 от ЗУО и гарантиране изпълнението на задълженията по чл. 19 от ЗУО, чрез участие на общините.

Основна цел на всяка от общините в региона е да предоставя качествени услуги в сектор управление на отпадъците за населението и бизнеса на територията си, в съответствие с компетенциите, възложени ѝ в нормативната уредба. С цел спазване изискванията на чл. 21, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците, кметовете на общините от регионалните сдружения трябва своевременно да предприемат действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията.

С доп. и изм на закона за управление на отпадъците в сила от 05.03.2021 г. са регламентирани нови цели за подготовката за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци и намаляване количеството на депонираните битови отпадъци, с което българското законодателство отговаря на поставените изисквания в европейските директиви. Във всеки от регионите за управление на отпадъците, системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели, съгласно чл.31, ал.1:

- ✓ т. 3. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- ✓ т. 4. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- ✓ т. 5. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- ✓ т. 6. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Целите се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в §15, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби. Целите по чл. 31, ал. 1, т. 3 за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци се постигат поетапно, като след 31 декември 2020 г. нарастват всяка година с по 1 на сто, както следва:

1. 31 декември 2021 г. - 51 на сто;
2. 31 декември 2022 г. - 52 на сто;
3. 31 декември 2023 г. - 53 на сто;
4. 31 декември 2024 г. - 54 на сто;
5. 31 декември 2025 г. - 55 на сто.

Министърът на околната среда и водите може да отложи постигането на целта по чл. 31, ал. 1, т. 3 до 2040 г., като минимално допустимото изпълнение се намалява до 50 на сто за 2025 г., 55 на сто за 2030 г. и 60 на сто за 2035 г. В такъв случай министърът на околната среда и водите нотифицира Европейската комисия в следните срокове: съответно до 31

декември 2022 г., до 31 декември 2027 г. и до 31 декември 2032 г., като прилага план за изпълнение.

За постигане на поставените цели е необходимо кметовете на общините, участващи в Регионално сдружение за управление на отпадъците да изпълняват задълженията си по чл.19, ал.3, т.6 от ЗУО за разделното събиране на битови отпадъци на територията на съответната община на най-малко следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло. Системите за разделно събиране на четирите потока отпадъци, могат да бъдат осъществени от общините, чрез:

- сключване на договори с организации по оползотворяване на отпадъци;
- сключване на договори с други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, за извършване на дейности с отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на Закона за опазване на околната среда.

В хипотезата на „**други лица**“ притежаващи съответния разрешителен документ, за дейности с отпадъци на територията на общината, с които кметът може да сключи договор, попадат също и общински предприятия или общинско търговско дружество по смисъла на чл. 52, ал. 1 от Закона за общинската собственост.

При определяне обхвата на системата следва да се има предвид, че системите за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (чл. 19, ал. 3, т.6) и за разделно събиране на отпадъци от опаковки *задължително включват всички населени места с население по-голямо от 5000 жители и курортните населени места* (чл. 33, ал.1 от ЗУО). Целите за обхванато население се постигат от организациите по оползотворяване в съответствие с представляваните от тях количества опаковки и от кметове на общини в случаите по чл. 26, ал. 1, т. 2 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки.

Съгласно чл.31, ал.3 от ЗУО, във всеки от регионите за управление на отпадъците, целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона, в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6 от ЗУО.

Регионалната система осигурява съоръжение за депониране на неопасни отпадъци, съоръжения за компостиране на биоразградими отпадъци, за кондициониране на разделно събрани отпадъци, за рециклиране на строителни и едрогабаритни отпадъци, за временно съхранение на опасни отпадъци от домакинствата и за хомогенизирани отпадъци. Регионалната система дава възможност за регулярно и прецизно определяне на количествата и състава на различните потоци отпадъци, прогнозиране и планиране на бъдещото развитие на управлението на отпадъците, осъществяване на професионален мониторинг и контрол на съоръженията.

Съгласно последното изменение на *Наредба № 1 от 04.06. 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри* (ДВ, бр. 82/01.10.2021 г.) чл. 23, ал. 1 задължава регионалните сдружения в срок до 10 март на текущата година да представят годишен отчет за изтеклата календарна година, чрез Национална информационна система „Отпадъци“ (НИСО) при наличие на квалифициран електронен подпис. В тази връзка постоянният обмен на информация и близкото сътрудничество между общините в едно сдружение е от особена важност за предоставяне на качествена и достоверна информация относно количествата отпадъци

(битови, строителни биоразградими), предадени за повторна употреба, рециклиране или обезвреждане.

Основни изводи и препоръки

❖ Осигурено е организационно и ресурсно обезпечаване на дейностите по управление на отпадъци в обхвата на регионалната система за управление на отпадъците. „Регионално предприятие за управление на отпадъците (РПУО), обслужващо общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе“ има издадено Комплексно разрешително № 385-Н2-И0-А0/2020 г.

❖ Предприети са действия за започване строителството на Клетка 2 на РДНО по проект „Инженеринг (проектиране и изграждане) на Фаза 2 от експлоатацията на регионално предприятие за управление на отпадъците „Братово-Запад-Клетка № 2, ретензионен басейн за инфилтратни води РБ2, довеждаща и обслужваща инфраструктура на Клетка 2, отводнителна площадкова инфраструктура за бъдеща Клетка 3 и реконструкция и разширение на ПСОВ. Изготвяне на технически инвестиционен проект за рекултивация на Клетка 1“. Строителството е започнало и се изпълнява съгласно договор № 93-ОП19-58/14/04.05.2020 г. от избрания изпълнител ДЗЗД „Еко билд – Братово“.

❖ На регионалното депо генерираните от общините смесени битови отпадъци се подлагат на предварително третиране (сепариране). Инсталацията за сепариране на неопасните битови отпадъци има за цел осъществяване на предварителното третиране на отпадъците до достигане на критериите за последващото им екологосъобразно третиране чрез рециклиране и/или оползотворяване;

❖ Активността на участие на общините в заседанията на Общите събрания на РСУО е висока, като почти всички общини участват редовно в заседанията. Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от РСУО.

Анализ на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции, съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

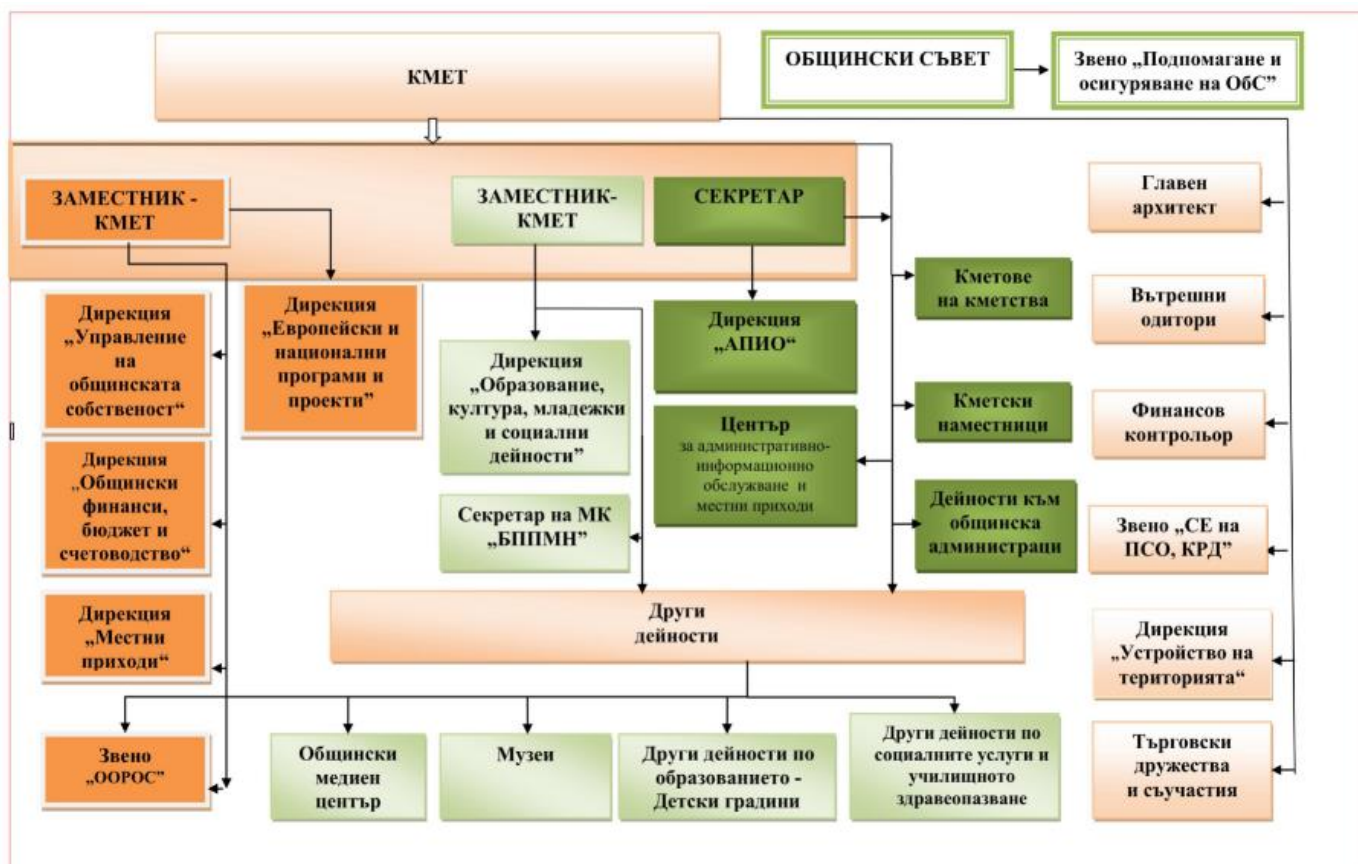
Анализът цели да даде отговор на следните въпроси:

- Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета на общината в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове; кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината; ясно ли са разграничени функциите между отделните звена.
- Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост.
- Кои са основните препоръки за оптимизиране на функциите и организационното структуриране на администрацията с цел подобряване на капацитета.

1. Функции на общината за управление на отпадъците

Организационната дейност и функционалните задължения на административните звена в общинската администрация на Община Карнобат, са регламентирани в „Устройствен правилник на общинска администрация Карнобат“.

Кметът на Община Карнобат ръководи цялата изпълнителна дейност на общината и упражнява общо ръководство и контрол по отношение на общинската администрация, в рамките на действащото законодателство. Под неговото пряко подчинение са всички кметове и кметски наместници в общината, Секретар на общината, Гл. Архитект, Звено „Одитори“, Финансов контролор, Дирекция „Устройство на територията“.

Кметът на общината организира и контролира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и общинската наредба по чл. 22 от ЗУО, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

Задълженията на Кмета на общината са подробно разгледани в „Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините“.

Функциите за управление на отпадъците могат да се групират в следните направления:

- Общинска политика за отпадъците – изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци;
- Финансово обезпечаване – разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол, и координация с други органи, налагане на санкции;
- Дейности за информиране и привличане на обществеността – обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

1.1. Общинска политика за отпадъците – изготвяне на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците

Съгласно изискванията на чл.52 от ЗУО, всяка община разработва и изпълнява Програма за управление на отпадъците, която следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците.

Закона за опазване на околната среда и по-конкретно чл. 79, ал. 1, изисква Кмета на общината да разработи Програма за опазване на околната среда в съответствие с указания на министъра на околната среда и водите. Към настоящият момент, Община Карнобат е възложила изготвяне и на двете програми с нов програмен период 2021-2028 г. Към всяка програма се изготвя план за действие, включващ мерки и дейности със срок за изпълнение, приблизителна стойност и източници на финансиране.

Закона за управление на отпадъците (чл. 11) и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г. (чл. 8), изискват от възложителите на строителни и монтажни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителите на премахване на строежи да изготвят план за управление на строителните отпадъци (ПУСО) в обхват и съдържание, определени с Наредбата.

ПУСО не се разработва и изисква в следните случаи:

1. премахване на сгради с разгъната застроена площ (РЗП), по-малка от 300 кв. м;
2. премахване на сгради с паянтова конструкция;
3. реконструкция и основен ремонт на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

4. промяна на предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;
5. строеж на сгради с РЗП, по-малка от 700 кв. м;
6. изграждане, реконструкция, основен ремонт и премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1500 линейни метра в урбанизирани територии;
7. изграждане, реконструкция и основен ремонт на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 5000 линейни метра извън урбанизирани територии;
8. премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1000 линейни метра извън урбанизирани територии;
9. изграждане, рехабилитация, основен ремонт, реконструкция и премахване на пътища с дължина до 500 линейни метра;
10. премахване на негодни за ползване или застрашаващи безопасността строежи, когато е наредено по спешност от компетентен орган, с РЗП, по-малка от 300 кв. м;
11. изграждане и премахване на строежи от шеста категория;
12. всички текущи ремонти.

Наредбите на територията на Община Карнобат, които касаят дейностите по отпадъците са:

- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Карнобат;
- Наредба № 3 за опазване на обществения ред и чистотата на територията на Община Карнобат;
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Карнобат;
- Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Карнобат.

1.2. Дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци

Организационната схема на територията на общината по отношение събиране, включително съхраняване, транспортиране и третиране на отпадъци е следната:

- Услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци във всички населени места се извършва от общинско „Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат“, съгласно издаден Регистрационен документ №02-РД-326-03 от Директора на РИОСВ-Бургас, изменен от 29.04.2021 г.
- Почистването на териториите за обществено ползване се осъществява от общинско предприятие „БКРД“.
- Организациите по оползотворяване и фирмите, с които общината има сключени договори извършват дейностите по разделното събиране, третиране и съхраняване на отпадъци (в т.ч. и МРО), съгласно условията по сключените договори за осъществяване на дейността.
- Транспортирането на смесените битови отпадъци и строителните отпадъци съответно до РДНО Братово и ПСО-Карнобат (за строителните отпадъци) се осъществява от общинско „Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат“.

▪ Третирането (уплътняване) на събраните смесени битови отпадъци се извършва на територията на ПСО-Карнобат, след което отпадъците се транспортират до РДНО Братово, където се подлагат на сепарация.

Анализът на създадената структурна организация показва, че Община Карнобат прилага всички разрешени от закона методи за извършване на дейности по събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отделните потоци отпадъците.

1.3. Финансово обезпечаване – разработване на годишни план-сметки, определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други

Основна функция за разработване на годишния бюджет и определяне на таксите за управление на отпадъците имат Дирекция „Общински финанси, бюджет и счетоводство“ от Общата администрация и Дирекция „Местни приходи“ от специализираната администрация в общината.

За определяне на размера такса битови отпадъци, се прилагат разпоредбите на чл.66, от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Ежегодно се разработва предложение за размер на такса битови отпадъци въз основа на годишна план-сметка за извършваните от общината услуги по сметосъбиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране, третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината. В срок до 31 октомври на предходната година, съгласно разпоредбите на чл.63, ал.2 от ЗМДТ се изготвя заповед за видът на предлаганите услуги по чл. 62 на територията на общината, както и честотата на събиране и транспортиране на битовите отпадъци, Заповедта се издава от Кмета на общината и се обявява публично до 31 октомври на предходната година.

1.4. Дейности по наблюдение и контрол

Съгласно чл. 112, от Закона за управление на отпадъците Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

1. дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
2. дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
3. площадките за дейностите с ОЧЦМ;
4. спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22;
5. изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне.
6. Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Съгласно правомощията, които дава ЗУО, Кметът на общината като контролен орган извършва проверки по документи и/или проверки на място съобразно своята компетентност по прилагането на Закона на търговците и брокерите на отпадъци и на лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, и/или извършващи дейности с отпадъци. Проверките се извършват поне веднъж годишно.

Контролната дейност по ЗУО и Наредбата за управление на отпадъците на Община Карнобат се осъществява от служители на общината, определени със заповед на кмета, кметове и

кметски наместници на населените места от Община Карнобат, както и други упълномощени изрично от кмета физически или юридически лица.

1.5. Дейности за информиране и привличане на обществеността – обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании

Провеждането на информационни и разяснителни дейности трябва да се насочат към: предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци, увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.

Информирането на обществеността и обществени консултации за изпълнение на политиките и ангажиментите на общината за управление на отпадъците се осъществява главно, чрез публикуване на информация, в т.ч. (програми, наредби, отчети, регистри, графици, съобщения за предстоящи събития и мероприятия) на интернет страницата на общината. Провеждането на ежегодни кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки и МРО, както и националната кампания „Да изчистим България заедно“ се комбинира с информационни мероприятия сред населението, свързани с различни групи отпадъци и тяхното третиране. Кампаниите се организират от общината с подкрепа на Организациите по оползотворяване/фирми, които осигуряват необходимите средства, условия и материали за успешно им провеждане.

2. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци

В Община Карнобат основните функции, свързани с политиката по управление на отпадъците, са възложени на Звено „Сметосъбиране, охрана и експлоатация на Претоварна станция за отпадъци – гр. Карнобат“ (СОЕ на ПСО), което се състои от две подзвена – звено „Претоварна“ и звено „Чистота“. Общата численост на Звено „СОЕ на ПСО“ е 26 и ½ бройки.

Почистването на териториите за обществено ползване се извършва от Общинско предприятие „БКРД“.

В Общинска администрация Карнобат работи и един гл. експерт Еколог, в чиито задължения основно са включени изготвяне на отчети към ИАОС, РИОСВ-Бургас, Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район, Басейнова дирекция за управление на водите в Източноевропейски район с център Пловдив, Национално статистическо бюро – гр. Бургас и др.

Назначените лица в Звено „СОЕ на ПСО“, служители на Общинско предприятие „БКРД“ и еколога на общината, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, са обезпечени с материална база и техника за качествено изпълнение на служебните си задължения и екологосъобразно управление на отпадъците на територията на общината.

Основни изводи и препоръки

❖ В Община Карнобат дейностите свързани с управление на отпадъците са възложени основно на Звено „Сметосъбиране, охрана и експлоатация на Претоварна станция за отпадъци – гр. Карнобат“, а почистването на териториите за обществено ползване на Общинско предприятие „БКРД“.

❖ Организациите по оползотворяване и фирмите, с които общината има сключени договори извършват дейностите по разделното събиране, третиране и съхраняване на отпадъци (в т.ч. и МРО), съгласно условията по сключените договори за осъществяване на дейността.

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.

- ❖ Финансовото обезпечаване на функциите за управление на отпадъците са възложени на отдели от Общата и Специализирана администрация в общината.
- ❖ Дейностите по наблюдение и контрол относно отпадъците се осъществяват от служители на общината, определени със заповед на кмета, кметове и кметски наместници на населените места от Община Карнобат, както и други упълномощени изрично от кмета физически или юридически лица.
- ❖ Информирането на обществеността и обществени консултации за изпълнение на политиките и ангажиментите на общината за управление на отпадъците се осъществява главно, чрез публикуване на информация на интернет страницата на общината.
- ❖ Лицата, пряко ангажирани с управлението на отпадъците, са обезпечени с материална база и техника за качествено изпълнение на служебните си задължения и екологосъобразно управление на отпадъците на територията на общината.
- ❖ Необходимо е продължаване на предприетите до момента и по възможност увеличаване на инициативите с участието на млади хора и ангажираността им в поддържане чистотата на територията на Община Карнобат.

Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Анализът е насочен към общинските депа за битови и строителни отпадъци с прекратена експлоатация или такива на които им предстои рекултивация, какво е съществуващото състояние и мерките, които следва да се предприемат за изпълнение изискванията на националното законодателство.

1. Описание на общинските депа в обхвата на анализа

Като партньор на Община Бургас за изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Бургас, генерираните на територията на Община Карнобат отпадъци, се извозват на „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе“. Регионалното депо е разположено в землището на с. Братово и е въведено в експлоатация от 25.05.2015 година. Поради тази причина със Заповед №РД-126 от 14.08.2015 г. за прилагане на принудителна административна мярка, Директорът на РИОСВ Бургас, прекратява експлоатацията на депо за неопасни отпадъци на Община Карнобат, считано от 01.09.2015 г., и нарежда да се предприемат мерки за неговата рекултивация. Като собственик на съществуващото депо за ТБО, Община Карнобат, кандидатства за финансиране от ПУДООС с проект „Закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци в ПИ №000014, землището гр. Карнобат, Община Карнобат“. Депото се намира в поземлен имот с идентификатор 36525.247.11 по КК на гр. Карнобат с площ от 72914 m². Обектът функционира от 1982г. и към момента е с преустановена експлоатация.

Проекта включва техническа и биологична рекултивация на депото на Община Карнобат. Рекултивацията има за цел максимално да ограничи неблагоприятното въздействие на натрупаните отпадъци върху околната среда. С предвидените рекултивационни мероприятия на съществуващото депото ще се осигури:

- Рекултивиране и закриване на старо общинско депо за битови отпадъци;
- Намаляване на негативното въздействие върху компонентите на околната среда: почви, атмосферен въздух, повърхностни и подземни води;
- Прекратяване на разпращането на леките фракции отпадъци;
- Вписване в релефа на околния терен на тялото на отпадъците;
- Намалени рискове за човешкото здраве в общината;
- Подобрена жизнена среда на населението на територията на общината;
- Създаване на условия за контрол (мониторинг) на процесите, протичащи в тялото на депото и въздействието му върху околната среда.

Избраният метод релуктивиране на депото в гр. Карнобат е „in situ“. При този метод се предприемат мерки за капсулиране на отпадъците, които в зависимост от морфологичния състав на депонираните отпадъци се постигат през повърхностно запечатване чрез полагане на мирерален запечатващ пласт и/или запръстяване, чрез което се продотвратява достъпа на повърхностни води до отпадъците, както и прекия контакт на хора и животни с тях. Крайното оформяне на повърхността на депото е под формата на купол с подходящ наклон, което позволява безопасното оттичане на повърхностните води.

Рекултивацията ще протече в следната последователност:

- Вертикална планировка;
- Предепониране на цялото количество отпадъци и оформяне тялото на депото;
- Техническа рекултивация;
- Биологична рекултивация.

За реализиране на проекта за закриване и рекултивация на депото е проведена обществена поръчка по реда на ЗОП, а избраният изпълнител е „РУЕН ХОЛДИНГ“ АД, гр. Кюстендил, с който е сключен договор № PV322/26.07.2019 г. Срокът за изпълнение на целия проект е 42 (четиридесет и два) месеца, от които 6 (шест) месеца за техническата рекултивация и 36 (тридесет и шест) месеца за биологичната рекултивация. Изпълнението на проекта стартира с подписване на договор за финансиране между Община Карнобат и финансиращият орган ПУДООС на 21.08.2019 г. Съгласно договора, средствата, които ще предостави ПУДООС са 2 579 942,48 лв. за техническа рекултивация, а Община Карнобат е необходимо да осигури средства в размер 133 706,38 лв., от които 78 376,90 лв. за техническа рекултивация и 55329,48 лв. за биологична рекултивация.

През 2020 г., Община Карнобат реализира първия етап от проекта, а именно техническа рекултивация на общинското депо за битови отпадъци. На този етап, в края на 2021 г., е изпълнена биологичната рекултивация – 1-ва година. Остават за изпълнение 2-ра и 3-та година на биологична рекултивация.

На биологична рекултивация подлежат 71 517 m², от които 45 475 m² е проектната площ на рекултивираното тяло и 26 042 m² затревяване на останалата част от терена. Общата озеленена площ представлява 98% от общата площ на обекта. Биологичната рекултивация се извършва след приключване на техническата и включва комплекс от агротехнически и агрохимически мероприятия за създаване на условия за затревяване. Предвид местоположението на старото сметище се предвижда то да бъде рекултивирано за неземеделски нужди. Според изискванията за биологична рекултивация на депото залесяване с дървесни видове не се предвижда, освен в периферията, където не се полага геомембрана, с цел приобщаване на новия терен към околния ландшафт.

Предвидените в проекта мероприятия включват:

- Подобряване условията на месторастене чрез почвоподготовка и минерално торене;
- Затревяване повърхността на депото с подходящи за условията тревни смеси;
- Отгледни мероприятия.

Засяването на тревното семе е препоръчително да се извърши късно през пролетта т.е. втората половина на месец май. Засяването на семената да бъде равномерно (25kg/dka).

Тревната смес се състои от:

- пасищен райграс -10%
- ливадна власатка- 60%
- ежова главица -30%

Подбраният вид състав при създаването на тревния масив е от семейството на житните треви (Gramineae) и е съобразен с условията на месторастене. Характерното за тези видове ранно и обилно братене, добро приосновно облистване и продължително съхраняване на издънкообразуването с постоянно обновяване на надземните органи позволява успешно да се формира плътно склопен и нисък свободен от плевели травостой. Необходимо изискване при подбора на видовете е устойчивост на засушаване, слаба взискателност към почвените условия и дълговечност. Най-подходящи за тази цел са избраните видове, които принадлежат към коренищно – туфестите треви.

За площите извън депото избраният вид състав на тревната смеска е за площи с нищожна степен на поддържане в извънградска среда. Той е следният:

- Обикновена полевица – 10%;
- Твърда овча власатка - 25%;

- Коренищно- рехавотуфеста червена власатка – 25%;
- Туфеста червена власатка – 10%;
- Тънколистна власатка – 15%;
- Теснолистна метлица - 15%.

Етапите на изграждане са както при затревяването на депото.

Поради липсата на условия за висока дървесна и храстова растителност, а именно липса не само на хумусен, но и на какъвто и да е почвен слой, не се предвижда смесен изолационен пояс от дървесно храстова растителност.

Съгласно Закона за управление на отпадъците и Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци собственикът на депото, т.е. общината има задължение да осъществява поддръжка и следексплоатационни грижи за площадката на депото след негово закриване, в т.ч. контрол и наблюдение на параметрите на околната среда в срок не по кратък от 30 години след закриване на депото. Поддръжката и следексплоатационните грижи се осъществяват в съответствие с план за контрол и мониторинг съгласно Приложение 3 на цитираната наредба. Наблюдателна и контролна дейност на необходимите параметри във връзка с мониторинга ще се извършва от специално обучен за целта персонал.

Старите общински сметища са закрити, но периодично се появяват нови, образувани от недобросъвестни граждани, които продължават да изхвърлят отпадъци на нерегламентирани места. В тази връзка служители на общината извършват проверки на нейна територия и при констатиране на замърсявания и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци на неразрешени за това места се вземат мерки за почистване на замърсените терени. При констатиране на нарушители, на виновните лица се съставя акт за административно нарушение.

По данни на Доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Бургас за 2020 г. и в резултат от извършена през 2020 г. проверка от експерти от отдел „УООП“, са установени нерегламентирани замърсявания в селата Зимен и Екзарх Антимово, в следствие, на което са съставени АУАН на кметовете на населените места и са издадени наказателни постановления.

Основни изводи и препоръки

❖ През 2020 г. е реализиран първият етап от проекта за закриване и рекултивация на общинското депо за битови отпадъци в гр. Карнобат, а именно приключена е техническата рекултивация. Изпълнена е и биологична рекултивация 1-ва година.

❖ Все още се наблюдава тенденция за поява на нерегламентирани сметища по населените места в общината, което изисква осъществяване на по-строг контрол и недопускане на подобни нарушения от страна на гражданите, както и налагане на санкции от контролните органи.

❖ Община Карнобат като собственик на общинското депо, е необходимо да осъществява поддръжка и следексплоатационни грижи, в т.ч. контрол и наблюдение на параметрите на околната среда за най-малко 30 години след закриване на депото. Поддръжката и следексплоатационните грижи ще се осъществяват в съответствие с одобрен план за контрол и мониторинг.

❖ Ежегодно общинска администрация извършва проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива. Предприемат се своевременни мерки за почистване на замърсяванията, както и за недопускането им.

Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“

Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви) (изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща“, така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя“, които взаимно се допълват.

Чрез разширената отговорност на производителя се прехвърля финансовата и/или оперативна отговорност за управлението на отпадъци от общините към производителите на стоки. С разширената отговорност на производителя се допринася за по-доброто разделяне и рециклиране, като се осигуряват подходяща инфраструктура и необходимата комуникация и чрез финансиране на нетните разходи за извършване на услуга за събиране и допълнително третиране съгласно йерархията на отпадъците, както и чрез повишаване на осведомеността. Разширената отговорност на производителя е показала своите предимства при рециклиране на много потоци от отпадъци като опаковки, електроника, батерии и превозни средства.

1. Същност на принципите „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“

Принципът „Замърсителят плаща“ е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- ✓ предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- ✓ проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- ✓ развиване на пазар за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

2. Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи масово разпространени отпадъци) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общината за управление на отпадъците. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от Общински съвет за всяко населено място поотделно. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа „Замърсителят плаща“. В Община Карнобат размерът на такса битови отпадъци се определя в левове в зависимост от извършваните дейности, с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за извършваните от общината услуги. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който са въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Съгласно НПУО 2021-2028г., поради необходимостта от изграждането на информационна база и административен капацитет на общините, годината на преминаване към прилагането на новите основи за определяне на такса битови отпадъци няколко пъти бе отлагана като към настоящия момент за стартова година е приета 01.01.2022 г.

Другите лица, които участват в схемата, са общините, регионалните сдружения на общини за управление на отпадъците (РУСО) и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци. Съгласно чл. 23, ал. 4 от ЗУО цената за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците е еднаква за всички членове на регионалното сдружение.

Общите разходи за услуги за отпадъци се повишават значително във връзка с увеличението на отчисленията за тон депониран отпадък. Независимо от допълнителните дейности, които се въвеждат с регионалната система - сепариране, компостиране и др., в бъдеще направените в тази връзка разходи ще се компенсират от цялостното намаляне на количеството отпадъци, които се транспортират за крайно обезвреждане на депо, както и от реализацията на разделно събраните оползотворими компоненти.

В Община Карнобат принципът „Замърсителят плаща“ се прилага напълно при предоставяне на услугите относно строителните отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата и на фирми, осъществяващи строителна дейност. Услугите по управление на строителните отпадъци са регламентирани в Наредбата за управление на отпадъците на Община Карнобат. Съгласно разпоредбите на Наредбата, разделното събиране на строителните отпадъци и транспортирането им е отговорност на генераторите на такива отпадъци и се извършва от притежателите на отпадъци, от изпълнителя на строителните и монтажните работи. Отпадъците се извозват до ПСО Карнобат, на която има изградено съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци (трошачка) с капацитет до 10 тона на час.

За територията на Община Карнобат е необходимо схемата да разшири териториалното си покритие на системите за разделно събиране на потоците битови отпадъци, включени в „Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци“ по конкретно за битовите зелени и хранителни биоотпадъци и отпадъците от пепел и сгурия от битовото отопление.

3. Схема за разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Схемата за разширена отговорност на производителя (РОП) се прилага успешно по отношение на 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО): опаковки (от 2004 г.); ИУМПС (от 2005 г.); ИУЕЕО (от 2006 г.); отпадъчни масла и нефтопродукти (от 2006 г.); батерии и акумулатори (от 2006 г.); и гуми (от 2011 г.). При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени по силата на ЗУО и специфичните наредби за постигане на количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО. С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата да бъде включен и този отпадъчен поток.

При тази схема за „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) лицата, пускащи на пазара² продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

Чрез принципа „разширена отговорност на производителя“ се цели производителите на продукти след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци да носят отговорност и за тяхното последващо събиране и рециклиране. Най-често отговорността по събирането на тези отпадъци и предаването им за третиране/рециклиране е, чрез възлагане на организации по оползотворяване (ООп).

² Съгласно ЗУО "Пускане на пазара" е първото предоставяне на продукта на разположение на друго лице, безплатно или срещу заплащане, с цел той да бъде разпространен и/или използван на територията на Република България, както и внасянето и въвеждането на територията на Република България на продукта от дадено лице за негова собствена търговска, производствена или професионална дейност.

Съгласно националната нормативна уредба, задълженията на общините в схемата за „Разширена отговорност на производителя“ са свързани с определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово МРО и оказване на съдействие на Организацията по оползотворяване, с които имат сключени договори. Общините нямат правомощия да поставят ограничения и/или да задължат производителите на продукти, след употребата на които се образуват отпадъци в тази област. На местно ниво може да се извършва контрол за спазване разпоредбите на Общинските наредби за управление на отпадъците и оказване на административна помощ за спазване на законодателството.

Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и да изхвърлят отпадъците на определените за това места.

При схемата за „Разширена отговорност на производителя“ финансирането на системите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите – задължените лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

На територията на Община Карнобат схемата за „Разширена отговорност на производителя“ се прилага от бизнеса за следните масово разпространени отпадъци:

- От 03.04.2015 г. г. в Общината е въведено разделно събиране на опаковки и отпадъци от опаковки, след сключване на договор № 1304 с „Екопак България“ АД гр. София. Разделното събиране се извършва чрез жълти, зелени и сини контейнери, разположени на територията на общината, собственост на Организацията по оползотворяване.
- Община Карнобат има сключен договор от 01.06.2020 г. с „БАТЕРИ РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД за организиране на система за разделно събиране на негодни за употреба портативни и автомобилни НУБА на територията на общината, както и да осигури последващото транспортиране, съхраняване, предварително третиране, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраните в системата портативни и автомобилни НУБА.
- Община Карнобат има сключен договор от 01.06.2020 г. с „ЕЛЕКТРООПОЛЗОТВОРЯВАНЕ“ ЕАД за организиране на система за разделно събиране, на ИУЕЕО, образувано от бита на територията на общината и да осигури последващото транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраното в системата ИУЕЕО.
- Община Карнобат е сключила договор от 07.05.2014 г. с „Омникар – БГ“ ЕООД за събиране и транспортиране на отработени масла.
- Община Карнобат е сключила договор от 01.12.2017 с „МОТО ТЕСТ“ ООД. за временно и безвъзмездно ползване на склад, находящ се в УПИ VIII, кв. 15 ПЗ-север в гр.Карнобат, за поставяне на варели за събиране на отработени моторни масла.
- Община Карнобат е сключила договор № 1243/07.07.2014 г. за разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) с „ЕКО ЕН РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД, както и да осигури последващото им транспортиране, съхраняване, оползотворяване или обезвреждане.
- Община Карнобат има сключен договор № 1788-3/01.11.2021 г. с „МЕТАЛ РЕСПЕКТ 1“ ЕООД за разделно събиране, на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), с цел изпълнение на задълженията на общината произтичащи от чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО.

Съгласно сключените договори, Организацията по оползотворяване и фирмите осигуряват цялостното финансиране и организират функционирането на системите за разделно събиране и последващо рециклиране и оползотворяване на съответните видове МРО, в т.ч. закупуване и разполагане на съдове, транспортиране и третиране на отпадъците. В договорите са включени и задълженията на ООп за провеждане на информационни кампании и осигуряване на информационни материали за прилаганите системи.

Основни изводи и препоръки

❖ Прилагането на принципа „Разширена отговорност на производителя“ е в компетенциите на националното законодателство. Общините нямат правомощия да поставят ограничения и/или да задължат производителите на продукти, след употребата на които се образуват отпадъци в тази област, като тяхната роля е да съдействат за постигането на задълженията им, в т.ч. осигуряване и определяне на местоположението на контейнерите за разделно събиране на МРО. Към схемата за 6-те групи МРО, с оглед новите европейски цели и изисквания по отношение на текстилните отпадъци за 2025г. е необходимо да бъде включен и този отпадъчен поток.

❖ В Община Карнобат се прилага напълно схемата „Замърсителят плаща“ за строителните отпадъци от домакинствата.

❖ В общината няма въведени схеми за разделно събиране на битовите зелени и хранителни биоотпадъци и отпадъците от пепел и сгурия от битовото отопление.

Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

Обект на анализа е инфраструктурата, обезпечаваша предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на всички видове отпадъчни потоци на територията на общината и региона. Целта на анализа е да бъде оценена наличната инфраструктура и техническите възможности за третиране на отпадъците и да се изведат изводи относно необходимостта от допълнителни инсталации и съоръжения, които изводи да послужат за изготвяне на финансови анализи на необходимите инвестиции и планиране на конкретни мерки и дейности в ПУО.

1. Инфраструктура за битови отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци е направен относно двата компонента на инфраструктурата:

- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;
- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, където се разглеждат съдовете за събиране на битови отпадъци и транспортна техника за сметоизвозване, които са част от системата за управление на отпадъците.

Инфраструктура за третиране и обезвреждане на битовите отпадъци

Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, общините, включени във всеки от регионите, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от Регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. В обхвата на регионалната система за управление на отпадъците Бургас влизат общините Бургас, Средец, Камено, Несебър, Поморие, Айтос, Руен, Карнобат, Сунгурларе и представлява комплексен обект, включващ: „Регионалното депо за отпадъци „Братово – Запад“, две претоварни станции за отпадъци в общините Несебър и Карнобат и довеждащата инфраструктура до тях. Реализирането на проекта за: „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Бургас“, е финансирано по Приоритетна ос 2 на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“, Договор за безвъзмездна финансова помощ № DIR-5102118-C001/25.08.2011 г.

Регионално предприятие за управление на отпадъците (РПУО) за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе е изградено в имоти №000068 и №000059, землище с. Полски Извор, Община Камено. Имотите са собственост на Община Камено, с обща площ от 279.265 дка и начин на трайно ползване „сметище“. Собственик на всички сгради в имоти №000068 и №000059, землище с. Полски Извор, е Община Бургас, която е и оператор на регионалното депо. За Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе има действащо Комплексно разрешително №385-Н2-И0-А0/2020 г. Експлоатацията на депото се извършва съгласно условията посочени в издаденото Комплексно разрешително.

Регионалното депо е въведено в експлоатация от 25.05.2015 година. На площадката на регионалното депо са изградени следните инсталации за третиране на неопасни отпадъци:

Към момента, РПУО-Бургас включва следните инсталации за третиране на неопасни отпадъци и помощни площадки и съоръжения:

- Клетка 1 за депониране на неопасни отпадъци;
- Инсталация за сепариране;
- Инсталация за аеробно компостиране;

- Инсталация за балиране;
- Инсталация за раздробяване на строителни отпадъци;
- Инсталация за раздробяване на едрогабаритни отпадъци;
- Площадка за временно съхранение на опасни отпадъци и рециклируеми отпадъци от населението „Екопарк“;
- Инсталация за производство на дървесен мулч/чипс.

Клетка 1 за депониране на неопасни отпадъци:

Клетка 1 е ситуирана в южната част на терена и съгласно Работен проект на Регионално депо „Братово-запад“ и е с общ капацитет 600 000 t (160 000 t/y; 900 t/24 часа). Следвайки тенденциите и политиката за управлението на отпадъците в ЕС и Република България, на територията на Клетка 1 се депонират само тези отпадъци, които не подлежат на оползотворяване, рециклиране или повторна употреба. С изградената инфраструктура на депото, в т.ч. инсталациите за сепариране и компостиране се допринася за изпълнение на националната политика за управление на дейностите на отпадъците, чиято основна цел е все по-голям процент от генерираните отпадъци да се рециклират и/или използват повторно и да се намали обемът на отпадъците, които подлежат на депониране.

Клетката се състои от следните основни елементи и системи:

- Дренажна тръба под дъното и изолацията на клетката;
- Опорна дига за оформяне на клетката с откоси 1:3 към дъното ѝ, и 1:2.5 въздушен откос.
- Долен изолационен екран (ДИЕ) по дъното на депото, и откосите му, както и на откоса на дигата към депото за предотвратяване изтичането на замърсени води (инфилтрат) от депото.
- Дренажна система от 2/3 перфорирани РЕНД тръби и площен дренажен слой от мит речен чакъл по дъното на клетката за събиране и отвеждане на инфилтрата от тялото на депото. По откосите на клетката ще се положи дренажна рогозка с твърда сърцевина за отвеждане на водите.
- Система за управление на инфилтрата.
- Газоотвеждаща система за отвеждане на формиращия се биогаз в тялото на клетката.
- Горен изолиращ екран (ГИЕ) за запечатване на клетката след прекратяване на експлоатацията ѝ.
- Система за улавяне и отвеждане на повърхностните атмосферни води, за да се предотврати навлизането им в тялото на депото (охранителни канавки за атмосферни води).
- Система за улавяне и отвеждане на инфилтрираните атмосферни води през почвеното покритие на рекултивирания почвен слой.

Инсталация за сепариране и инсталация за балиране:

„Предварително третиране“ са всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците с цел да се намали обемът им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им. Предварителното третиране има за цел отделяне на оползотворими компоненти от общия поток на отпадъците преди окончателното им депониране или подготовка за оползотворяването им.

Предварителното третиране на смесените битови отпадъци, образувани от домакинствата е отговорност на Общинска администрация, тъй като населението заплаща за тях „такса битови отпадъци“. Съгласно чл.38., ал.1 от Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и

изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци на депата се приемат предварително третираните отпадъци. Отговорността за третиране на останалите отпадъци, образувани извън организираната система по сметосъбиране и сметоизвозване е на причинителите и притежателите им. В съответствие с дефиницията „замърсителят плаща“ разходите по предварителното третиране се извършват от лицата, при чиято дейност се образуват.

Сепарирането е друга мярка за третирането на отпадъците, преди тяхното депониране. Сепарирането е дейност, която допринася за постигане на целите за рециклиране, както и извличане на максимално количество оползотворими и рециклируеми отпадъци от общия поток и предотвратяване постъпването им на депото за депониране. Той е известен и работещ метод, който е по-лесно осъществим, като при него отпадъците се разделят ръчно или механично по компоненти и от общият поток битов отпадък се извличат оползотворимите и рециклируеми отпадъци. Останалите след сепарирането отпадъци, които не могат да бъдат използвани се депонират на депо за неопасни отпадъци и/или в съоръжения за термично третиране. Чрез сепарирането обемът на отпадъците за депониране се намалява значително, с което се удължава експлоатационния срок на депата.

Сепариращата инсталация на територията на Регионалното депо, е разположена в югоизточната част на стопанския двор, на около 200 m от входа на обекта от лявата страна на обслужващия път. Около нея е оформена площадка с асфалтова настилка, чрез която се осъществява транспортния достъп и обслужване на инсталацията.

Инсталация за сепариране на неопасни битови отпадъци има за цел осъществяване на предварителното третиране на отпадъците до достигане на критериите за последващото им екологосъобразно третиране чрез рециклиране и/или оползотворяване и е с максимален проектен капацитет от 160 000 тона годишно, или до 767 t/24 часа;

Сградата за сепариращата инсталация е разпределена на три пространства - приемно, сепариране и балиране. Входовете са определени от технологията - за всяка зона отделен вход-изход, към общия стопански двор към фасида североизток.

В частта на сепарирането сградата е изцяло затворена. Тук се помещава технологичното оборудване за извършване на сепарацията на доставения отпадък. Третото пространство - балиране - се намира към източната част от сградата по нейната дължина, изцяло отворено между колоните.

Описание на процеса на сепариране: Неопасните битови отпадъци постъпват и се разтоварват от камионите - сметовози в приемната зона под навес. Под навеса общият работник извършва задължително ръчно отделяне на едрогабаритни и неспецифични за инсталацията отпадъци, които биха затруднили по-нататъшната работа сепариращата инсталация.

След това отпадъците постъпват в предсепарацията, от която автоматично се отделят:

- метални отпадъци с код 19 12 02 (черни метали) и 19 12 03 (цветни метали) – предават се на лица притежаващи необходимото разрешение;
- минерали (например пясък, камъни) – използват се за запръстяване на клетките и
- отпадък с код 19 12 12 - други отпадъци от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 19 12 11 – продължава към система от сита на сепариращата инсталация.

След преминаване през система от сита, потока отпадъци се разделя на фракции:

- Отпадък с код 19 12 09 – минерали (например пясък, камъни). Фракцията е с размери от 0 до 50mm и ще бъде използвана за запръствяване на клетките;
- Отпадък с код 19 12 12 - други отпадъци от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 19 12 11 продължава по транспортър за по-нататъшно сепариране.

Автоматично се отделят желязосъдържащите метали в отпадъците. С ръчно сепариране (в климатизирани кабинни) се отделят големи рециклируеми материали (хартия и картон, текстилни материали, пластмаса и каучук, цветни метали и стъкло). Рециклируемите материали се пускат в бункери, намиращи се под кабините за ръчно сепариране и се подават към напълно автоматизирана балираща преса/компактор, с изключение на стъклото, което не се балира.

Пресата/компактор автоматично пресова и пакетира материалите в бали, които се откарват в открит навес за временно съхранение транспортирането им до преработващи предприятия. Отпадъчната фракция (с код 19 12 12) излиза по транспортъри от всяка от двете кабинни за ръчно сепариране и попада върху реверсивен транспортър, който може да зарежда 2 контейнера. Пълните контейнери се извозват на клетката за депониране, или се предават за оползотворяване (операция с код R12) въз основа на писмен договор на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл.35 от ЗУО, за съответната дейност и площадка за отпадъци със съответния код, съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците.

Инсталация за аеробно компостиране:

Площадката за Компостиращата инсталация е разположена в централната част на стопанския двор, на север от обслужващия път, като има отклонение в дясно от пътя за достъп до нея. Оразмерена е за 13 000 t/y, или до 36 t/24 часа. На площадката са разположени навес за Компостиране и навес за готов компост. Оформени са площадки за: Компостиране - фаза 2; приемна зона за зелени отпадъци, подлежащи на компостиране; рафиниране и сортиране на готовия компост; обслужване и транспортен достъп до сградите и отделните площадки.

На компостиране се подлагат пресни входящи зелени отпадъци с код 20 02 01 – биоразградими отпадъци, отпадъци от пазари (от плодове и зеленчуци) с код 20 03 02 и 19 12 07 - дървесина, различна от упоменатата в 19 12 06 от инсталацията за производство на мулч/чипс.

Преди подлагане на шредирание, постъпилите за компостиране отпадъци се оглеждат за наличие на несвойствени предмети, попаднали случайно. Предвидено е отделяне на отпадъци с код 19 05 99 - отпадъци, неупоменати другаде от общото постъпващо количество отпадъци, подлежащо на компостиране.

След постъпването на всички фракции и оформянето на куповете, започва процеса на ферментация.

Обръщането на компостните редове се извършва от комбайн-компостообръщач (Тигпег) с висока производителност. Самият процес се регулира и контролира в зависимост от постъпващите годишни количества.

След приключване на ферментацията следва фазата на узряване. Тя се провежда на външна площадка, където обръщането на куповете се извършва от същия мобилен обръщач, обслужващ зоната на компостиране.

В края на двата цикъла - ферментация и узряване е необходимо пресяването на компоста, за да се получат продукти с различен гранулометричен състав, отговарящи на специфичните изисквания на потребителя. Тази операция се осъществява от мобилно барабанно сито, което се захранва от челния товарач на площадката.

След пресяването готовия компост се извозва от саморазтоварващото се ремарке в склада за съхранение.

Компостната площадка представлява навес с изцяло отворено пространство за вход-изход и полуотворени странични стени.

Инсталация за раздробяване на строителни отпадъци:

Трошачката за строителни отпадъци (СО) е мобилна, снабдена с възможност за разтрошаване на три размера на фракциите: под 15 mm, 15-50 mm и по-големи от 50 mm до 80 mm. Инсталацията е с капацитет 60 000 t/y (400 t/24 часа). Снабдена е с оросителна система, която да предотвратява образуването на прах, вследствие натрошаването на СО.

Инсталация за раздробяване на едрогабаритни отпадъци 20 000 t/y (240 t/24 часа):

Дробилката за едрогабаритните отпадъци (ЕГО) от населението е ситуирана на стоманобетонова площадка в рамките на стопанския двор на депото. Площадката и дробилката към нея е в състояние да приема и обработва 20 000 т/годишно отпадъци, с капацитет на дробилката 15 т/час и до 240 t/24 часа. На площадката са обособени 2 зони: приемна зона и зона за раздробените отпадъци. Разделянето на отделните зони и ограждането на площадката е осъществено посредством преградни ст. бетонови елементи тип „Ню Джърси“. То дава свобода на „Оператора“ на РПУО да променя площта на зоните, в зависимост от вида и количеството постъпващи ЕГО.

Инсталацията за раздробяване на едрогабаритни отпадъци е действаща и съоръжението, което се използва за шредирание няма технологично изменение. Вида на входящата суровина не се променя (20 03 07 – Обемни отпадъци), както и капацитета на инсталацията (20 000 т/годишно отпадъци, с капацитет на дробилката 15 т/час и до 240 t/24 часа).

Площадка за временно съхранение на опасни отпадъци и рециклируеми отпадъци от населението „Екопарк“ 10 000 t/y (48 t опасни отпадъци моментно състояние):

Екопарка се намира в УПИ I47. На територията му се съхраняват опасни и други отпадъци от населението, до предаването им на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл.35 от ЗУО, за съответната дейност за отпадъци със съответния код, съгласно Наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците, въз основа на писмен договор.

Екопарка е свободна зона за гражданите, които желаят да доставят лично отпадъци и ненужно домакинска техника от бита, акумулаторни и други батерии, луминесцентни лампи, опаковки от строителни отпадъци, метали, хартия, пластмаси и др. В него постъпват и разделно събраните отпадъци от бита от мобилните центрове, разположени на територията на гр. Бургас, както и отделените отпадъци с подобен характер от сепариращата инсталация.

В имота има площадка с трошенокаменна настилка за събиране и съхранение на отпадъци с код 16 01 03 – излезли от употреба гуми с максимално моментно количество до 60t. Общият капацитет на екопарка е до 10 000 t/y (48 t опасни отпадъци моментно състояние).

Инсталация за производство на дървесен мулч/чипс 17 520 t/y (48 t/24 часа):

Инсталацията за производство на дървесен мулч/чипс е разположена на площадката за компостиране. Представлява мобилна инсталация за шредирание на дървесни отпадъци за получаване на дървесен мулч/чипс. Входният материал представлява дънери и дебели клони от дървета, които отпадат от парковете и градините и не са подходящи за компостиране в аеробната инсталация. Мобилната инсталация за шредирание на дървесни отпадъци и получаване на дървесен мулч/чипс се настройва предварително в зависимост от желания продукт, който да се произведе. Отпадъка постъпва в инсталацията чрез челен товарач, преминава през дробилната система и чрез транспортна лента се извежда от машината, като готов дървесен мулч/чипс (с възможност за регулиране на размерите).

Капацитета на инсталацията е 17 520 t/година, или до 48 t/денонощие.

Към момента, Община Бургас е в процедура по промяна на Комплесното разрешително. С планираните промени се предвижда:

- ❖ Въвеждане на Предсепарираща инсталация за обработка на смесени битови отпадъци към съществуващата сепарираща инсталация на РПУО-Бургас;
- ❖ Изграждане на Клетка № 2. Това включва изграждане на: ретензионен басейн за инфилтратни води - РБ2; довеждаща и обслужваща инфраструктура на Клетка № 2; отводнителна площадкова инфраструктура за бъдещата Клетка № 3; реконструкция и разширение на ПСОВ. Изграждането на Клетка №2 налага промяна и на съществуващите пунктове за мониторинг и бъдещото местоположение на факела за биогаз;
- ❖ Промяна в работата на Инсталация за производство на дървесен мулч/чипс;
- ❖ Промяна в работата на Инсталация за раздробяване на едрогабаритни отпадъци;
- ❖ Увеличаване проектният капацитет на Клетка 1.

Претоварна станция за отпадъци (ПСО) Карнобат:

На територията на гр. Карнобат от м. Юни 2015 г. е в експлоатация Претоварна станция за отпадъци, която обслужва Община Карнобат и Община Сунгурларе. ПСО заема част от територията на бившето общинското депо за неопасни отпадъци на Община Карнобат. Площадката на ПСО е ситуирана върху терен, публична общинска собственост в землището на гр. Карнобат. Теренът на площадката се намира на около 4 km от града непосредствено до пътя от националната пътна мрежа III – път 5391 Трояново – Аспарухово – Крушово – Детелина – Драганци – Карнобат. Разстоянието от ПСО до РПУО „Братово – Запад“ е около 43 km.

Претоварната станция е на две нива. Разположена е в североизточния край на площадката. Горното ниво на кота 298.85 m, където сметовозните камиони разтоварват събираните отпадъци, е с минимална светла височина 7.5 m. На долното ниво, на кота 294.55 m е разположено помещението за претоварната преса (компактор). На горното ниво има зала за контрол – за пряко наблюдение към контейнерите, към бункера и за цялостно контролиране на процеса. Връзката между двете нива на претоварната станция се осъществява, чрез вътрешна стълба. Главните входове на сградата се намират от северозапад – откъм стопанския двор на високото ниво, където две гаражни повдигащи се врати поемат два броя сметоизвозни автомобили, пълни с отпадъци. Камионите влизат в сградата на заден вход, за да изсипят съдържанието си в бункер– фуния в дъното на вътрешното пространство. Към Претоварната станция е изграден механичен релсов път с място за 3 бр. колички, ситуиран

пред долното ниво на претоварната станция. Върху траверсните колички ще се слагат контейнерите за пресовани отпадъци с капацитет 24 m^3 , които поемат натиска при работата на компактора. Има изградена автоматична затваряща система за контейнери. След напълването им се извозват с автовлакове до депо „Братово – Запад“. За обезпрашаване при разтоварването на отпадъците е монтирана механична система за вентилация и пречистване на въздуха, чрез сухо обезпрашаване с противотокови циклони, които са оразмерени за морфологичния състав на отпадъците през зимните месеци, когато се очаква повишено запрашване вследствие на настъпващите пепел и сгурия.

Екопарк – площадка с контейнери за приемане и сортиране на битови и едрогабаритни отпадъци е разположена в непосредствена близост до входа на ПСО с площ $1\,272 \text{ m}^2$, включваща и паркинг за автомобили на служители на ПСО. Достъпът до Екопарка се контролира от КПП, посредством автоматична бариера. На Екопарка се събират и временно съхраняват отпадъци, които населението само извозва, което на практика решава въпроса с осигуряването на площадки за разделно събиране на различните потоци отпадъци, генерирани от местното население.

Спецификация на контейнерите в Екопарка:

- ✓ Закрит контейнер с капацитет за битови отпадъци – КАРТОН - 10 m^3 – 3 броя;
- ✓ Закрит контейнер с капацитет за битови отпадъци – Хартия - 10 m^3 – 3 броя;
- ✓ Контейнер тип „Бобър“ със спирачки - АЕРОЗОЛНИ ОПАКОВКИ – 1 100 l;
- ✓ Контейнер тип „Бобър“ със спирачки - ГРАДИНСКИ ОТПАДЪЦИ – 1 100 l – 2 броя;
- ✓ Контейнер тип „Бобър“ със спирачки - ЗЕЛЕНО СЪЖКЛО – 1 100 l;
- ✓ Контейнер тип „Бобър“ със спирачки - БЪЛО СЪЖКЛО – 1 100 l;
- ✓ Контейнер тип „Бобър“ със спирачки - КАФЪВО СЪЖКЛО – 1 100 l;
- ✓ Контейнер за луминисцентни лампи - 1 m^3 ;
- ✓ Вана РЕНД – за съхранение на агресивни води АКУМУЛАТОРИ – 2 броя;
- ✓ Вана РЕНД – за съхранение на агресивни води – 4 броя;
- ✓ Бидон от HDPE – БАТЕРИИ – 220 l – 6 броя;
- ✓ Бидон от HDPE – БОЯ - 220 l – 6 броя;
- ✓ Бидон от HDPE – РАЗТВОРИТЕЛИ - 220 l – 6 броя;
- ✓ Бидон от HDPE – АВТОМОБИЛНИ МАСЛА - 220 l – 6 броя;
- ✓ Бидон от HDPE – МАЛКИ БАТЕРИИ - 50 l – 1 брой;
- ✓ Бидон от HDPE – КУХНЕНСКИ МАЗНИНИ - 50 l – 1 брой;
- ✓ Еко склад – 33.10 m^3 – 2 броя;
- ✓ Контейнер тип „Бобър“ със спирачки - ХАРТИЯ – 1 100 l – 1 брой;
- ✓ Контейнер тип „Бобър“ със спирачки - ПЛАСТМАСИ – 1 100 l – 1 брой;
- ✓ Контейнер тип „Бобър“ със спирачки - PVC ОПАКОВКИ – 1 100 l – 2 броя;
- ✓ Контейнер тип „Бобър“ със спирачки - ТЕТРАПАК – 1 100 l – 1 брой;
- ✓ Контейнер за международен транспорт – ЛЕКАРСТВА – 800 l – 1 брой;
- ✓ Контейнер за международен транспорт – РЕНТГЕНОВИ ОТПАДЪЦИ – 800 l – 1 брой;
- ✓ Асиметричен контейнер с подвижна предна страна – ЕДРОГАБАРИТНИ ОТПАДЪЦИ – 10 m^3 – 3 броя;
- ✓ Асиметричен контейнер с подвижна предна страна – ДЪРВО – 10 m^3 – 3 броя;
- ✓ ЕКО контейнер с капацитет с пружинен механизъм – КОНСЕРВНИ КУТИИ – 2.5 m^3 – 1 брой.

Разположението на контейнерите и ЕКО складовете дават възможност за свободен достъп на гражданите до всеки един контейнер, както и безпрепятственото им натоварване и извозване до местата за тяхното обезвреждане или до пунктове за рециклиране.

Гараж с автомивка и ремонтна работилница – тази сграда е ситуирана в южната част на стопанския двор. Сградата е едноетажна. Предвидена е една ремонтна клетка и работилница с площ 71.7 m². Една клетка се използва за измиване на автомобили.

Административно битова сграда с КПП – проектирани са в една обща сграда. От помещението за КПП се осигурява поглед към двете бариери, които ограничават произволния достъп на камиони и автомобили към обекта. Административната сграда е двуетажна. На първия етаж са разположени битовите помещения за обслужващия персонал на ПСО и КПП. На втория етаж се намират административните кабинети и химическата лабораторията.

Входящ контрол - монтирана е плъзгаща врата с две крила, които се плъзгат при отварянето си само в едната посока, осигуряваща достъпа на МПС до обекта. Има три бариери за достъп – на вход и изход от площадката на Претоварната станция и на входа до площадката на Екопарка. Управляват се дистанционно от КПП. След влизането си в обекта сметовозните машини задължително минават през електронен автокантар, разположен до КПП-то.

Изходящ контрол – при излизането от ПСО всички автомобили преминават през дезинфекционния трап, където се дезинфекцират гумите им. Така се предотвратяват възможността от разнасяне на евентуални замърсявания извън границите на ПСО. Всички сметоизвозни машини на изхода, отново преминават през електронния кантар, където измерените данни се отчитат и записват.

Дизелова колонка и резервоар – 10 m³ е разположена на площадка пред долното ниво на претоварната станция, в северозападната му част, с достатъчно разстояние от двете най-близко разположени до нея сгради: Претоварната станция и гараж с автомивка и ремонтна работилница.

На територията на ПСО е изградена **Площадка за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци** разположена в западната част на ПСО с площ от 1550 m². Достъпът до нея се контролира от КПП и преминаване през електронен кантар, където се извършва замерването на количеството постъпващи строителни и едрогабаритни отпадъци. Обособена е бетонова площадка с площ 446 m², на която е разположена мобилна трошачка с капацитет 10 t/h. Също така има обособени клетки по видове постъпващи строителни отпадъци, по видове натрошени строителни отпадъци, за постъпващите и за натрошените едрогабаритни отпадъци.

Площадки за следващ етап

Площадка за сортиране и балиране на рециклируеми отпадъци – разположена е в северната част на площадката, между Административната сграда и площадката пред горното ниво на Претоварната станция, с площ 715 m².

Община Карнобат е сключила договор с фирма изпълнител на 30.09.20021 г. за изготвяне на работен проект за Сепарираща инсталация за битови отпадъци в гр. Карнобат.

Площадка за съхранение на рециклируеми отпадъци – представлява открит склад за съхранение на балирани рециклируеми отпадъци. Разположена е в югозападния ъгъл на площадката, непосредствено до площадката за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци. Площадката е с площ 1 004.50 m².

Площадката за компостиране е с площ от 1500 m². Площадката се намира на юг от експлоатационния път. При настоящите условия за Община Карнобат инвестиционните и експлоатационните разходи по съоръжение за компостиране не са социално поносими за населението.

Машини и превозни средства на Претоварната станция:

- * Сервизен лекотоварен автомобил със 7 пасажерски места – 1 бр.;
- * Колесен челен товарач – 1 бр.;
- * Мотокар с виличен повдигач – 1 бр.;
- * Раздробител за едрогабаритни и строителни отпадъци – 1 бр.;
- * Контейнери – от 0.05 m³ до 24 m³.

Техника за транспорт на битови отпадъци до регионално депо:

- Камсион/влекач за автокомпозиция 2x24 m³ с прицеп за контейнер 24 m³ – 2 бр.;
- Ремарке за контейнер 24 m³ – 1 бр.;
- Транспортен контейнер 24 m³ – 1 бр.

Инфраструктура за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци

В общината е въведена система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, която обхваща 100% от населението.

От месец март 2015 г. Община Карнобат поема дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на нейна територия чрез „Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат“. В тази връзка общината закупува нови 1050 броя контейнери тип „Бобър“ с обем 1.1 m³ за битови отпадъци и 3 броя еднотипни автомобили за сметосъбиране за нуждите на общината. Организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци от населените места в общината се извършва на основание издаден Регистрационен документ №02-РД-326-02/07.12.2015 г. на Община Карнобат, изм. и допълнен с Решение №02-РД-326-03/29.04.2021 г. на РИОСВ-Бургас. Съгласно цитирания документ населените места се обслужват от следната техника:

Таблица 06. Сметоизвозващи и сметосъбирачни машини в Община Карнобат

№	Марка	Модел
1	ИВЕКО	СМЕТОСЪБИРАЧ
2	ИВЕКО	СМЕТОСЪБИРАЧ
3	ИВЕКО	СМЕТОСЪБИРАЧ
4	ЩАЕР	САМОСВАЛ
5	L200	ФАДРОМА
6	ИВЕКО	СТРАЛИС
7	ИВЕКО	СТРАЛИС
8	РЕМЕРКЕ	РЕМАРКЕ ЗА ТОВАРЕН АВТОМОБИЛ – БМД 2041
9	МЕРЦЕДЕС	МЕРЦЕДЕС 1018
10	ИВЕКО	СМЕТОСЪБИРАЧ

*Източник: Община Карнобат

В системата на организирано сметосъбиране и сметоизвозване са включени всички населени места на територията на общината. На територията на населените места, включени в организираното сметосъбиране са разположени съдове за битов отпадък тип „Бобър”. Броят им към настоящия момент е 1141 бр. В парковите зони, зоните за отдих и тези с голям поток от хора, като търговски улици, площади, гара, автогара и др. са монтирани кошчета за дребни битови отпадъци.

Почистването на териториите за обществено ползване се извършва от Общинско предприятие „БКРД“.

Изгорените или механично увредени съдове се подменят с налични оборотни такива веднага след установяване на повредата. Контейнерите в общината се поддържат в добро състояние, като веднъж годишно се извършва измиване и дезинфекция.

Ежегодно се определят районите и честотата за организираното сметосъбиране и сметоизвозване, въз основа на издадена от Кмета на общината заповед, като при необходимост се поставят контейнери на нови точки в населените места за подобряване ефективността на системата. Разпределението на съдовете за събиране на смесените битови отпадъци по населените места е организирано съгласно разработената от Министерство на околната среда и водите Методика за определяне на броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци.

Финансирането на разходите по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, както и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване, сепариране и депониране на битовите отпадъци, генерирани на територията на общината, както и отчисленията и обезпеченията по ЗУО се извършва, чрез „Такса битови отпадъци“ (ТБО) по реда на Закона за местни данъци и такси (ЗМДТ). Образуването на таксата се извършва след изготвяне и одобряване на план- сметка за разходите по сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на чистотата за съответната година.

Инфраструктура за разделно събиране на отпадъци

➤ Разделно събиране на отпадъци от опаковки

На територията на Община Карнобат от 03.04.2015 г. успешно работи система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, съгласно сключен договор с „Екопак България” АД. Системата за разделно събиране обхваща общинския център – гр.Карнобат, с. Кликач и с. Екзарх Антимово. Системата за разделно събиране на отпадъци от паковки е изградена със сини, жълти и зелени пластмасови контейнери, тип „Иглу“ (Снимка 1), като жълтите съдове са предназначени за отпадъци от пластмаса и метал, сините за хартиени и картонени опаковки, а зелените служат за разделно събиране на стъклени опаковки. Общият обем на разположените контейнери в точка от 4 500 литра, както следва:

- Сини контейнери тип „Иглу” с обем 1 500 l;
- Жълти контейнери тип „Иглу” с обем 1 500 l;
- Зелени контейнери тип „Иглу” с обем 1 500 l.

Снимка 1. Трицветни контейнери тип „Иглу“ за отпадъци от опаковки

Разпределението на контейнерите по населени места е следното:

- град Карнобат – 54 точки;
- село Екзарх Антимово – 2 точки;
- село Кликач – 2 точки.

Транспортирането на разделно събраните отпадъци от съдовете се извършва по график:

- 1 път месечно за жълтите контейнери;
- 1 път на 3 месеца за зелените контейнери;
- 1 път месечно за сините контейнери.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки в Община Карнобат работи ефективно, като средно около 30% от разделно събраните отпадъци от опаковките са годни за рециклиране.

➤ Разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО)

Разделно събиране на Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

Община Карнобат има сключен договор от 01.06.2020 г. с „ЕЛЕКТРООПОЛЗОТВОРЯВАНЕ“ ЕАД за организиране на система за разделно събиране, на ИУЕЕО, образувано от бита на територията на общината и осигуряване на последващо транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраното в системата ИУЕЕО, притежаваща разрешение по реда на ЗУО.

Задълженията на общинските власти по отношение ИУЕЕО са разписани в *Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване* (обн. ДВ, бр. 100/19.11.2013 г.). В тази връзка Кметът на общината определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО и осъществява контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на Община Карнобат. Организацията по събиране на този вид отпадък в общината се извършва чрез кампании два пъти в годината, по предварително обявен график, съгласуван с Кмета на общината, съгласно чл. 28, ал. 1 от цитираната Наредба.

От своя страна, съгласно чл. 27, ал. 3, т. 4, организацията по оползотворяване или в случая дружеството, с което общината има сключен договор за осъществяване на дейността по събиране на ИУЕЕО от домакинствата, има задължение да предоставя на кмета на общината най-малко веднъж годишно, информация за събраното количество на нейна територия.

Лицата, които извършват продажба на ЕЕО на крайните потребители, са длъжни да поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на ИУЕЕО, образувано в бита и/ или други налични места за предаване на ИУЕЕО.

Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

Редът за управление на ИУМПС на територията на Община Карнобат е ясно разписан в общинската Наредба за управление на отпадъците. Съгласно чл.51 от същата, собственикът на излязло от употреба моторно превозно средство е длъжен да го предаде на площадки за временно съхраняване или в центрове за разкомплектоване на ИУМПС.

Община Карнобат има сключен договор № 1788-3/01.11.2021 г. с „МЕТАЛ РЕСПЕКТ 1“ ЕООД за разделно събиране, на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), с цел изпълнение на задълженията на общината произтичащи от чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО.

Разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ)

Съгласно чл. 10, ал.1 и 3 от Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, всеки гражданин краен потребител може да предаде стари излезли от употреба гуми безвъзмездно на всяко лице, което извършва продажба и/или смяна на гуми.

Община Карнобат разработва и осигурява прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба гуми (ИУГ) от физически лица с битов произход чрез:

1. лицата, извършващи продажба или смяна на автомобилни гуми на крайни потребители на територията ѝ;
2. събирателни пунктове, разположени на територията на общината.

Община Карнобат е сключила договор № 1243/07.07.2014 г. за разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) с „ЕКО ЕН РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД, както и да осигури последващото им транспортиране, съхраняване, оползотворяване или обезвреждане.

Препоръчително е на сайта на Община Карнобат да се публикува списък с информация за местоположението на площадки/пунктове, в които се извършва продажба и смяна на гуми на територията на общината.

Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

Съгласно националното законодателство и *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори* (Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013г.), Кметът на общината организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на НУБА, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на портативни и автомобилни НУБА.

В изпълнение на задълженията си по чл.19, ал.3, т.7 от ЗУО, Кметът на общината има сключен договор с Организация по оползотворяване „БАТЕРИ РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД за организиране на система за разделно събиране на негодни за употреба портативни и

автомобилни НУБА на територията на общината, както и да осигури последващото транспортиране, съхраняване, предварително третиране, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраните в системата портативни и автомобилни НУБА. Приемането и извозването на НУБА от Община Карнобат се осъществява минимум веднъж в годината с мобилни екипи и по заявка на телефони, посочени в сайта на организацията.

ООп има задължение за предоставяне в определен срок най-малко веднъж годишно на информация за разделно събраните портативни и автомобилни НУБА на територията на общината.

Разделно събиране на отпадъци от отработени масла и отпадъчни нефтопродукти

Задълженията на кмета на общината по *Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти* (Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013г.) са да определи местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработените масла. Община Карнобат е сключила договори с „Омникар – БГ“ ЕООД от 07.05.2014 г. за събиране и транспортиране на отработени масла и с „МОТО ТЕСТ“ ООД от 01.12.2017 г. за временно и безвъзмездно ползване на склад, находящ се в УПИ VIII, кв. 15 ПЗ-север в гр.Карнобат, за поставяне на варели за събиране на отработени моторни масла.

➤ Разделно събиране на биоразградими отпадъци в т.ч. биоотпадъци

На територията на Община Карнобат няма изградена система за разделно управление на генерираните отпадъци от поддръжката и почистването на парковете и градините и биоразградимите отпадъци от домакинствата и заведенията за обществено хранене. По проект са раздадени около 100 компостера за домашно компостиране на територията на общината.

На Претоварната станция за отпадъци е обособена площадка за компостиране, но към този момент инвестиционните и експлоатационните разходи по съоръженията за компостиране не са социално поносими за населението, за това тази площадка е оформена и профилирана.

➤ Инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита

Според действащото българско законодателство събирането и депонирането на опасни битови отпадъци е от компетенциите на кметовете на общините. Съгласно чл.19, ал.3, т.9 от ЗУО, кметовете на общините имат задължения за организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.

Община Карнобат е сключила договор № 1788-2/01.11.2021 с „МЕТАЛ РЕСПЕКТ 1“ ЕООД за временно и безвъзмездно ползване на Площадка, находяща се в УПИ-X, кв.15 в ПЗ-север гр. Карнобат, за предаване на отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци други от населението на гр. Карнобат, съгласно чл. 19, ал.3, т.11 от ЗУО.

На територията на Община Карнобат е в експлоатация ПСО, на чиято територия е изграден Екопарк с контейнери за приемане на опасни отпадъци от бита. Опасните битови отпадъци се приемат чрез директно предаване от гражданите на общината, които лично извозват отпадъците в ПСО.

Община Карнобат има сключени следните договори с:

- „ЗОНАР“ ЕООД за извършване на услуги по изтегляне, транспортиране, предварително третиране на медицински отпадъци, съгласно Разрешения за дейности с отпадъци – регистрация по чл.35, ал.3 от ЗУО: № 02-РД-499-01/07.04.2021 г.; регистрация по чл. 35, ал.1 от ЗУО: №02-ДО-521-00/31.01.2020 г., издадени от РИОСВ – Бургас, от здравните кабинети в училища, социални домове и детски заведения на територията на Община Карнобат;
- „ОМНИКАР – БГ“ ЕООД за събиране и транспортиране на отработени масла с кодове – 12 01 07*, 12 01 09*, 12 01 10*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 13*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 08*, 13 03 07*, 12 01 12*, 16 07 08*, 13 03 10*, 13 01 12*;
- „ЕЛЕКТРООПОЛЗОТВОРЯВАНЕ“ ЕАД за организиране на система за разделно събиране, на ИУЕЕО, образувано от бита на територията на общината и осигуряване последващото транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраното в системата ИУЕЕО;
- „МОТО ТЕСТ“ ООД, за временно и безвъзмездно ползване на склад, находящ се в УПИ VIII, кв. 15 ПЗ-север в гр. Карнобат, за поставяне на варели за събиране на отработени моторни масла;
- БАТЕРИ РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД за организиране на система за разделно събиране на негодни за употреба портативни и автомобилни НУБА на територията на общината, както и да осигури последващото транспортиране, съхраняване, предварително третиране, рециклиране и оползотворяване и/или обезвреждане на събраните в системата портативни и автомобилни НУБА;

Община Карнобат участва като партньор на Община Камено по Договор № Д-33-40/13.09.2021 г. с проект „Една точка за нулеви отпадъци- Местните общности в подкрепа на кръговата икономика“. Продължителността на договора е 24 месеца на стойност 779 629.10 лв. (398 618.03 евро), финансиран по Програма „ Опазване на околната среда и климатични промени (ООСКП), Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2014-2021.

Проектното предложение е насочено към въвеждане на общински схеми за разделно събиране и оползотворяване на отпадъци от домакинства (хартия, стъкло, метал, опасни отпадъци от бита, електрическо оборудване, текстил и зелени отпадъци) на територията на двете общини - Камено и Карнобат. Въвеждането на схемите ще се осъществи на база разработване на модел за оценка на потреблението и тенденциите при генериране на отпадъци, за да се отчетат специфичните характеристики на местните общности, потоците отпадъци и капацитета за управление. Проектът предвижда тестване на добри практики за въвеждане на общински центрове за разделно събиране на отпадъци и пилотен модел за публично - частно партньорство за въвеждане на местна депозитна система за стимулиране на разделно събиране на отпадъци от опаковки. И двата модела транспонират добри практики от системата за устойчиво управление на отпадъци в Норвегия и са оценени като ефективни за локалния контекст на малките населени места, в които ще се прилагат. Проектът включва следните дейности:

- Дейности по управление на проекта, подготовка и провеждане на обществени поръчки за избор на външни изпълнители, одит на проекта;
- Разработване на модел за оценка на потреблението;

- Въвеждане на общински схеми за разделно събиране на отпадъци от домакинства, включително мобилни центрове за разделно събиране и система от контейнери за зелен отпадък;
- Пилотен проект за публично - частно партньорство за стимулиране на разделното събиране на отпадъци на територията на Община Камено;
- Изграждане на инфраструктура за оползотворяване на разделно събрани зелени отпадъци на територията на двете общини;
- Дейности по информация и комуникация за популяризиране на резултатите от проекта и приноса на ФМ на ЕИП- информационни кампании, пресконференции, разработване на Интернет страница и Интерактивна карта с местоположението на площадките за разделно събиране, електронна брошура за проекта, кампании в социалните медии, мерки за визуализация.

Основната цел на проектното предложение е подобряване на капацитета и средата за устойчиво управление на отпадъците на територията на общините Камено и Карнобат чрез въвеждане на общински схеми за разделно събиране и оползотворяване на отпадъци, за които има въведени национални цели: отпадъци от хартия, стъкло, метал, опасни отпадъци от бита, електрическо оборудване, текстил и биоразградими отпадъци. Очакваните резултати от проекта са свързани с намаляване на количествата генерирани отпадъци и подобряване качествата на средата за живот в двете общини, като принос за целите на националните политики и целите на програма „Опазване на околната среда и климатични промени“ на ФМ на ЕИП. Дефинирани са следните специфичните цели на проекта:

- Въвеждане и функциониране на ефективни и съобразени с местните специфики общински схеми за разделно събиране на отпадъци;
- Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци и намаляване на риска от депонирането им;
- Стимулиране активното участие на местните общности в прилагането на политики и модели за устойчиво управление на отпадъците.

2. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Кметът на общината отговаря за организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община (чл. 19, ал. 3, т. 5 от ЗУО). На територията на общината третирането на строителните отпадъци, генерирани при строителство на обекти и от ремонтни дейности се извършва на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) гр. Карнобат от Звено за сметосъбиране, охрана и експлоатация на ПСО Карнобат. Площадката за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци е разположена в западната част на ПСО и е с площ от 1550 m². Достъпът до нея се контролира от КПП и преминаване през електронен кантар, където се извършва замерването на количеството постъпващи строителни и едрогабаритни отпадъци. Обособена е бетонова площадка с площ 446 m², на която е разположена мобилна трошачка с капацитет 10 t/h. Също така има обособени клетки по видове постъпващи строителни отпадъци, по видове натрошени строителни отпадъци, за постъпващите и за натрошените едрогабаритни отпадъци.

В тази връзка може да се каже, че Община Карнобат е осигурила площадка за безвъзмездно предаване на едрогабаритни отпадъци, съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, като целта на площадката на ПСО са осигурени 3 броя контейнери с обем от 10 m³.

3. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ

На този етап в Община Карнобат няма изградена градска пречиствателна станция за отпадъчни води (ГПСОВ). Предвижда се такава да бъде изградена по проект „Интегриран

воден проект за област Бургас“ с бенефициент „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД-Бургас, финансиран от Оперативна програма „Околна среда“.

В процеса на проектиране на ПСОВ Карнобат ще бъде разработен План за управление на утайките от ПСОВ, в който ще бъдат разгледани възможните сценарии за оползотворяване съгласно националните и европейски изисквания. След като бъдат направени необходимите проучвания и анализи ще бъде избран най-ефективния и екологосъобразен вариант за третиране и оползотворяване на получените утайки.

Основни изводи и препоръки

❖ Изградена е ефективна система за организирано сметосъбиране, чрез осигуряване на съдове и техника за извозване на смесените битови отпадъци, генерирани от общината. Организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци в Община Карнобат обхваща 100% от населените места.

❖ На Претоварната станция за отпадъци се извършват дейности по предварително третиране (уплътняване) на битови отпадъци от населението на Община Карнобат.

❖ В изпълнение на задължението, съгласно чл.19, ал.3, т.6, т.7 и чл.20, ал.1, т.1 от ЗУО продължава действието на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на общината. Изпълнението по разделното събиране е възложено чрез сключен договор с „Екопак България“ АД.

❖ Въведени са системи за разделно събиране на МРО чрез сключване на договори с организации по оползотворяване и/или други лица притежаващи необходимите разрешителни за дейности с отпадъци, съгласно изискванията на ЗУО.

❖ Организирано е събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината, съгласно изискванията на чл.19, ал.3, т. 5 от ЗУО.

❖ На територията на Община Карнобат е в експлоатация ПСО, на чиято територия е изграден Екопарк с контейнери за приемане на опасни отпадъци от бита, в изпълнение на условията на чл. 19, ал. 3, т. 9 от ЗУО.

❖ Община Карнобат е осигурила площадка за безвъзмездно предаване на едрогабаритни отпадъци, съгласно чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, намираща се на територията на ПСО.

❖ Общината не е организирала система за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от поддържането на обществени площи, паркове и градини по чл. 34, ал. 1 ЗУО, съгласно чл.9 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биораградимите отпадъци.

❖ Необходимо е внедряване на система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите и заведенията за обществено хранене на територията на общината. Съгласно изискванията, определени с *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биораградимите отпадъци (обн. ДВ, бр. 11/2017 г.)*, същите трябва да се събират разделно при източника на образуване (домакинства, търговски и административни обекти и/или заведенията за обществено хранене), като общината трябва да осигури съдове за многократно ползване.

❖ Съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 13 и 14 от ЗУО, Кметът на общината е необходимо да осигурява информация на обществеността за дейностите и предоставяните услуги относно отпадъците, както и да поддържа регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластамаса, стъкло, хартия и картон на територията на общината. В тази връзка е необходимо на интернет страницата на общината да бъде поддържана актуална информация по цитираните точки от чл. 19 на ЗУО.

Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.

Съществуват различни начини за събиране на потоците отпадъци на територията на Община Карнобат. Управлението на битовите отпадъци в общината се осъществява чрез функциониране на следните системи:

- Общински услуги по сметосъбиране, сметоизвозване и третиране на смесени битови отпадъци, финансирани основно от такса „битови отпадъци“;
- Разширена отговорност на производителя относно масово разпространените отпадъци, в т.ч. отпадъци от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми;
- В общината се прилагат периодични кампании спрямо потоци от отпадъци, в т.ч. масово разпространени отпадъци (ИУЕЕО и НУБА), обемни и строителни отпадъци от домакинствата. Чрез организиране на периодични събирания, общината предлага услуга на домакинствата, като същевременно поддържа периодичност на събиране или може да се извърши и при поискване;
 - Улични контейнери или „системи за занасяне“ – общината и организациите, изпълняващи задължения съгласно схемата за разширена отговорност на производителя, или други оператори на отпадъци поставят улични контейнери или въвеждат „системи за занасяне“ с цел събиране на различни потоци от отпадъци. С разполагането на съдове или контейнери на централни обществени места, домакинствата могат да оставят отпадъка си по всяко време, като по този начин се оптимизира логистиката в сравнение със събирането от врата на врата. В Община Карнобат са осигурени контейнери за разделно събиране на определени видове отпадъци, разположени на общодостъпни места - контейнери за разделно събиране на отпадъците от опаковки, съдове за излезли от употреба батерии; компостери за зелени отпадъци;
 - Пунктове за връщане — организации, изпълняващи задължения съгласно схемата за разширена отговорност на производителя, осигуряват пунктове за обратно връщане в търговски обекти за рециклиране на различни потоци от отпадъци: опаковки от напитки, ИУЕЕО, батерии и опасни отпадъци от домакинства. Чрез пунктовете за обратно връщане се предлагат удобни решения за потребителите, като същевременно се оптимизира логистиката в сравнение със събирането от врата на врата системи за обратно приемане в търговските обекти (например: на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, на отпадъци от батерии и акумулатори и излезли от употреба гуми). В някои случаи чрез системите за обратно приемане в търговските обекти се реализира разширената отговорност на производителя относно съответните масово разпространени отпадъци като например за ИУЕЕО, отпадъци от НУБА и ИУГ;
 - Пунктове за предаване на отпадъци - предоставя се решение, при което ползвателите могат да оставят почти всички отпадъци, предназначени за възстановяване или изхвърляне, а служителите на пункта за предаване могат да окажат съдействие и да управляват качеството на входящия отпадък. На територията на Претоварна станция за отпадъци в гр. Карнобат е разположен Екопарк – площадка с контейнери за приемане и сортиране на битови и едрогабаритни отпадъци. На Екопарка се събират и временно съхраняват отпадъци, които населението само извозва, което на практика решава въпроса с осигуряването на площадки за разделно събиране на различните потоци отпадъци, генерирани от местното население. Разположението на контейнерите и ЕКО складовете дават възможност за свободен достъп на

гражданите до всеки един контейнер, както и безпрепятственото им натоварване и извозване до местата за тяхното обезвреждане или до пунктове за рециклиране.

Голяма част от домакинствата изхвърлят отпадъците си в смесен вид в общинските контейнери за битови отпадъци. Липсата на разделно събиране от домакинствата при източника на образуване и изхвърлянето на масово разпространени отпадъци в общинските съдове за смесени битови отпадъци води до двойно заплащане от гражданите на услугите по тяхното събиране, превоз и третиране – веднъж чрез заплащане на местната такса „битови отпадъци“ и втори път чрез заплащане на покупната цена на продуктите, в която са начислени продуктовете такси/лицензионните възнаграждения, заплащани от производителите и вносителите на продукти. Причината основно, е че за домакинствата липсва финансов стимул да предприемат мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, както и за разделно събиране на отпадъците при източника на образуване. Практиката показва, че отпадъците, изхвърляни от домакинствата в общинските съдове за смесени битови отпадъци, най-често са замърсени, т.е. са с ниско качество, което ги прави негодни за последващо оползотворяване или оскъпява дейностите по тяхното третиране.

Община Карнобат е предприела някои мерки с цел да се намали риска от депониране на отпадъци от нейната територия, а именно:

- ❖ На 30.09.2021 г. е сключен договор за изготвяне на работен проект за Сепарираща инсталация за битови отпадъци в гр. Карнобат. Реализирането на проекта ще допринесе за постигане на целта за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло по чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО.
- ❖ Община Карнобат участва като партньор на Община Камено по Договор № Д-33-40/13.09.2021 г. с проект „Една точка за нулеви отпадъци - Местните общности в подкрепа на кръговата икономика“. Основната цел на проектното предложение е подобряване на капацитета и средата за устойчиво управление на отпадъците на територията на общините Камено и Карнобат чрез въвеждане на общински схеми за разделно събиране и оползотворяване на отпадъци, за които има въведени национални цели: отпадъци от хартия, стъкло, метал, опасни отпадъци от бита, електрическо оборудване, текстил и биоразградими отпадъци. Очакваните резултати от проекта са свързани с намаляване на количествата генерирани отпадъци и подобряване качествата на средата за живот в двете общини, като принос за целите на националните политики и целите на програма „Опазване на околната среда и климатични промени“ на ФМ на ЕИП.

За да се постигне успешно управление на битовите отпадъци е необходимо всички елементи на системата да функционират ефективно и между тях да има добра съгласуваност. Заплащането на такса „битови отпадъци“ на база на действителното количество отпадъци следва да е съчетано с добре функциониращи алтернативи за надлежно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата. Отсъствието или недоброто функциониране, на който и да е от елементите на системата би засегнало ефективността на цялостната политика за управление на битовите отпадъци.

Приложимите мерки, които общината може да приеме за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци на нейна територия, заложи в Актуализираната програма за управление на отпадъците на Община Карнобат до 2020 г. са актуални и следва да се изпълняват и в следващият програмен период 2021-2028 г., а именно:

- ✓ Насърчаване на населението към използването на опаковки - торбички, чашки и др., предназначени за многократна употреба;
- ✓ Стимулиране на търговските обекти, предлагащи торбички за многократна употреба, чрез намаляване на ТБО;
- ✓ Информационни кампании насочени към населението;
- ✓ Зелени обществени поръчки³;
- ✓ Провеждане на местна политика за разширена отговорност на производителя.

Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Основната форма за предоставяне на информация е интернет страницата на общината: <https://www.karnobat-ob.bg/>.

На интернет страницата си общината осигурява на населението информация за услугите за отпадъци, които предоставя и за съответните задължения на гражданите и фирмите. Съгласно законодателството и нормативната уредба на страната, на интернет страницата на общината следва да се публикуват:

- стратегии, програми, общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците и други местни документи, свързани с управлението на отпадъците;
- график за извозване до регионалното депо на твърди битови отпадъци, генерирани от жилищни и нежилищни имоти в Община Карнобат за съответната година;
- график за извозване на цветните контейнери за разделно събрани отпадъци от опаковки на територията на Община Карнобат;
- регистър на площадките за отпадъци на територията на Община Карнобат;
- информация за реда и начина за предаване на строителните отпадъци, генерирани от домакинствата;
- информация за организирани кампании за разделно събиране на МРО;
- годишни отчети по изпълнение на ПУО и други общински програми;
- пунктове за смяна на автомобилните гуми на територията на гр. Карнобат;
- съобщения за начина за събиране на отпадъците чрез подаване на заявка и др. информация в полза на гражданите за осведомяване за реда на събиране, транспортиране и извозване на отпадъците, генерирани на територията на общината.

Основни изводи и препоръки

❖ Информацията по отношение управление на отпадъците достига до гражданите по различен начин. Интернет страницата на общината е основния обмен на информация при провеждане на различни кампании. Този начин на разпространение не е напълно достатъчен, тъй като част от населението нямат достъп до електронната мрежа и това ограничава техните възможности да се запознаят с дейността. Паради тази причина допълнителен обмен на информация се осъществява чрез публикуване на съобщения на информационното табло в центъра на административно обслужване и в кметствата на малките населени места.

❖ Необходимо е провеждане на повече информационни кампании чрез организиране на срещи или информиране на населението, чрез средствата за масово осведомяване. По този начин се цели по-голяма част от населението да има достъп до информацията и да се привлече тяхното активно участие. Постигнатите резултати до тук по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите е добро, но е необходимо

³ „процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставени.“

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.

подобряването им и увеличаване на кампаниите, чрез което ще се увеличат възможностите на общината за достигане на набелязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците.

❖ За осигуряване на прозрачност при изпълнение на общинската политика за управление на отпадъците е необходимо ежегодно публикуване на годишни отчети за изпълнение на настоящата Програма за управление на отпадъците до 2028 г. на интернет страница на общината.

❖ Приложимите мерки, които общината може да приеме за предотвратяване и намаляване образуването на отпадъци на нейна територия, заложи в Актуализираната програма за управление на отпадъците на Община Карнобат до 2020 г. са актуални и следва да се изпълняват и в следващият програмен период 2021-2028 г., а именно:

- Насърчаване на населението към използването на опаковки - торбички, чашки и др., предназначени за многократна употреба;
- Стимулиране на търговските обекти, предлагащи торбички за многократна употреба, чрез намаляване на ТБО;
- Информационни кампании насочени към населението;
- Зелени обществени поръчки;
- Провеждане на местна политика за разширена отговорност на производителя.

Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

Икономическите инструменти и стимули, свързани с управлението на отпадъците могат най-общо да бъдат обобщени в следните групи:

❖ *Такси за депониране и третиране.* Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци. Тази група икономически инструменти имат за цел да стимулират по-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците, като налагат по-високи такси за третираните отпадъци, които не съответстват на тази йерархия, например върху депонираните отпадъци.

❖ *Схеми „Плащане при изхвърляне“* (*“Pay-as-you-throw” schemes – PAYT*). Това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те съответно заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н. Системи, при които е на лице заплащане за услугата по управление на отпадъците на базата на фиксирана ставка на домакинство или потребител, не могат да се причислят към схемите „Плащане при изхвърляне“. Основният инструмент от тази група в България е таксата за битови отпадъци.

❖ *Схеми за отговорност на производителя и вносителя.* Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци. Тази схема се прилага в България относно 6 групи МРО.

❖ *Екологични данъци и такси върху продукти* – въвеждат се с цел да се ограничи, намали или дори премахне употребата на определени продукти, които са вредни за околната среда.

❖ *Банкови гаранции и застраховки за осъществяване на определени дейности* – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, които не съответстват на екологичното законодателство, например за трансграничен превоз на отпадъци.

На базата на разгледаните схеми и форми за управление на отпадъците в Община Карнобат в настоящия анализ ще бъдат анализирани икономическите инструменти, които са свързани с бюджета на общината:

✓ Такса – битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците).

✓ Обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депата и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл.64 от ЗУО).

Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)

В Наредбата за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на Община Карнобат в Глава втора Раздел I е регламентиран начина за определяне на такса битови отпадъци.

Съгласно чл.66, ал.1 от ЗМДТ, дейностите по предоставените от общината услуги включват:

1. събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третиране им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в управлението на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците;
2. третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови;
3. поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване.

Видът на предлаганите услуги на територията на общината, както и честотата на събиране и транспортиране на битовите отпадъци се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично до 31 октомври на предходната година.

Разходите за контрол по отношение на битовите отпадъци и разходите за почистване на нерегламентирано изхвърляне на битови отпадъци и тяхното третиране се включват в план-сметката и могат да се финансират със средствата от таксата за битови отпадъци. Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците, когато се правят за битови отпадъци от общини, се включват в план-сметката като разход за дейности по третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци за годината, в която подлежат на превеждане от общината по съответната сметка. Натрупаните средства от обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от Закона за управление на отпадъците, когато се правят за битови отпадъци от общини, са друг източник на финансиране на разходите от план-сметката в годината на извършване на съответния разход. Неусвоените от предходната календарна година средства от таксата за битови отпадъци са друг източник за финансиране на разходите при изготвяне на план-сметката. Приходите от глоби и имуществени санкции по Закона за управление на отпадъците, наложени във връзка с нерегламентирано изхвърляне или третиране на битови отпадъци, са друг източник за финансиране на разходите от план-сметката. Приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци.

Съгласно чл. 67. от ЗМДТ, размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците. Количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци. Общинският съвет може да приеме основа или основи, различни от посочената водеща основа, при условие че съществуват обективни обстоятелства, възпрепятстващи прилагането ѝ.

Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме, са:

1. за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- брой ползватели на услугата в имота;

2. за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- брой ползватели на услугата в имота;

3. за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

- брой ползватели на услугата в имота;
- разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Общинският съвет може да приеме различни основи за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги, като бъдат посочени изрично мотивите за различните основи.

Преминаването към изчисляването на ТБО на база количество изисква значителен период от време и цялостно пренастройване на системите за управление на отпадъците в общините в зависимост от избраните модели. Прилагането на новите изисквания по отношение на основите за изчисляване размера на такса битови отпадъци поставя редица предизвикателства пред общините свързани с информационното осигуряване на процеса. Настъпилите промени в ЗМДТ целят правилно определяне на таксата за битови отпадъци, реално въвеждане на принципа „замърсителят плаща“, както и въвеждане на единна методология за определяне на разходите, които формират таксата за битови отпадъци, осигуряване на публичност и прозрачност чрез задължението за провеждане на обществени консултации при определянето на разходите, формиращи таксата и опазване на околната среда. При прилагане на предложените изменения се очаква ефект за задължените лица, изразяващ се в изменение на размера на таксата за битови отпадъци. Конкретният размер на изменението ще зависи от избраната от общинските съвети основа за разпределяне на разходите по предоставяне на услугите, във връзка с които се събира таксата за битови отпадъци, както и от начина на планиране, управление и разходване на средствата от план-сметката на общината.

Друг момент в закона е одитирането на план - сметката от страна на Сметната палата. Целта на промените са постигане на по-голяма прозрачност и публичност на разходите, подпомагане на общините и уеднаквяване на подхода при съставяне на план-сметката. В тази връзка, в новите разпоредби на ЗМДТ е предвидено, че решението на общинския съвет за одобряване на план-сметката ще се публикува за обществено обсъждане на интернет страницата на общината. На интернет страницата на общината, ежегодно в срок до 15 февруари, ще се публикуват:

1. одобрената план-сметка по видове услуги;

2. приетите основи за изчисляване на таксата за битови отпадъци и размера на таксата за единица основа за текущата година;

3. отчетените разходи за предходната година по видове услуги и по бюджетни показатели съгласно утвърдената от министъра на финансите единна бюджетна класификация за съответната година, както и друга информация и данни за отчетените разходи за предходната година в съответствие с приетата от общинския съвет основа;

4. отчетените количества събрани и третирани битови отпадъци за предходната година.

Ежегодно в срок до 31 март Националното сдружение на общините в Република България публикува обобщената информация за одобрените план сметки по видове услуги по общини, по области и на национално ниво.

Разходите от план-сметката се финансират със средства от таксата за битови отпадъци и от други източници при спазване на изискванията, приложими за съответния източник на финансиране. Други източници на финансиране са средства от Оперативна програма „Околна среда“, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда и други публични източници, както и приходите на общината от оползотворяване на битови отпадъци и другите общински средства и приходи, различни от приходите от таксата за битови отпадъци.

Съгласно измененията, в чл. 71 от ЗМДТ, такса битови отпадъци няма да се дължи за:

- услугата по събирането и транспортирането на отпадъците, както и за услугата по тяхното третиране – за имоти, които попадат в райони, в които тези услуги не се предоставят от общината;
- услугата по събирането и транспортирането на отпадъците, както и за услугата по тяхното третиране, когато имотът е незастроен или не се използва през цялата година, и за него е подадена декларация по образец от задълженото лице до 31 октомври на предходната година в общината по местонахождение на имота;
- услугата по събирането и транспортирането на отпадъците, когато задължените лица са сключили договор за обслужване с лица, получили регистрационен документ по Закона за управление на отпадъците за събиране и транспортиране на битовите отпадъци до съответните съоръжения и инсталации, и са декларирали това обстоятелство до 31 октомври на предходната година в общината по местонахождение на имота.

Приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и други територии в Община Карнобат, предназначени за обществено ползване.

Такса – битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци.

С приетия през 2017 г. ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса за битови отпадъци. Датата на влизането в сила на новите изисквания беше променена няколко пъти поради невъзможност на общините да изградят капацитет и информационна осигуреност за прилагане на тези изисквания. Съгласно последните изменения на ЗМДТ тези изисквания ще трябва да влязат в сила на 1.01.2022 г.

Съгласно действащата *Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Карнобат* (Приета с Решение №326/31.01.2018г. на двадесет и четвъртото заседание на Общински съвет - гр.Карнобат), Глава втора Местни такси, Раздел I Такса за битови отпадъци, размерът на такса битови отпадъци се определя в левове според количеството на битовите отпадъци. Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от Общинския съвет. За жилищните имоти се определя пропорционално /в промил/ върху данъчната оценка. За нежилищните имоти размерът на таксата се определя пропорционално /в промил/ върху по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка.

Основите за определяне на размера на таксата за битови отпадъци, които общинските съвети могат да приемат, са:

(1) за услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- брой ползватели на услугата в имота.

(2) за услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации:

- индивидуално определено количество битови отпадъци за имота, включително чрез торби с определена вместимост и товароносимост;
- количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране;
- брой ползватели на услугата в имота.

(3) за услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината:

- брой ползватели на услугата в имота;
- разгъната застроена и/или незастроена площ на недвижимия имот.

Общите финансови потоци, свързани с такса за битови отпадъци за периода 2017-2021 г., са представени в следващите таблици:

Таблица 07. Приходи от такса-битови отпадъци за управление на отпадъците 2017-2021г.

година	2017	2018	2019	2020	2021*
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	1100712	1070203	1198907	1244861	1253025
В т.ч. от: Домакинства:	323447	326907	309831	386322	475514
Юридически лица:	777265	743296	889076	858539	777511

Източник: ОБА Карнобат

* данните за 2021 г. са към м. октомври

Таблица 08. Общо разходи за управление на отпадъците периода 2017-2021 г.

година	2017	2018	2019	2020	2021*
Общо разходи за управление на отпадъците (х.лв.)	921128	1187455	1435263	4117221	1533893
В т.ч. за: Събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране	332466	442313	817365	731054	429299
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, вкл. отчисленията по чл.60 и 64 от ЗУО	429562	557965	396539	3134496	906581
Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване	159100	187177	221359	251671	198013

Източник: ОБА Карнобат

*данните за 2021 г. са към м. октомври

За Община Карнобат е валидна наблюдаваната във всички общини ситуация, при която делът на платените от бизнеса средства за такса битови отпадъци е по-голям от тези на домакинствата.

От представените данни за приходите и разходите е видно, че приходите от такса битови отпадъци, постъпващи в общинска администрация не препокриват разходите за управление на отпадъците. Разходите, свързани с поддържането на дейностите по управление на отпадъците ще се увеличават през годините, вследствие на променената нормативна уредба, касаеща управлението на отпадъците и въвеждането на нови методи и технологии за третирането им. Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдружението.

Обезпечения за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депа и отчисления за обезвреждане на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО)

Този финансов инструмент се прилага в страната от 1 януари 2011 г. съгласно действащия по това време Закон за управление на отпадъците. Новият Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г.), с разпоредбите на чл. 60 и чл. 64, отново въведе този финансов инструмент.

Обезпечения по чл. 60 от ЗУО

Те се правят за всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Задължението за обезпеченията по чл. 60 се отнася и за общините, в случаите, в които те се явяват собственици на депо за отпадъци, независимо дали става въпрос за битови, строителни или опасни отпадъци, като обезпеченията не могат да бъдат под формата на банкова гаранция. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, обезпеченията се внасят пропорционално на количествата

депонирани отпадъци. Важно е да се подчертае, че натрупаните средства остават притежание на собственика на депото.

Когато собственик на депото е община, обезпечението е под формата на месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване.

Размерът на обезпеченията за закриване и следексплоатационни грижи за депото се определя от оператора на депото. Минималният размер на обезпеченията се определя по формули, посочени в Приложение 1 на Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци. Определеният размер от оператора се актуализира на всеки три години в съответствие с индекса на потребителските цени, публикуван от Националния статистически институт, и/или при промяна в параметрите за определянето му, която води до изменение от над 15 на сто от първоначално определения размер на отчисленията за тон депониран отпадък. При актуализиране или промяна в размера на обезпечението собственикът на депото представя в РИОСВ подробна обосновка, в т.ч. месечно количество депонирани отпадъци в тонове.

Собственикът на депото превежда до последно число на текущия месец определените месечни вноски по обезпечението за предходния месец. При забавяне на преводите по банковата сметка се дължи законната лихва за всеки просрочен ден, но не повече от 20 на сто от дължимата/остатъчната сума. В същия срок собственикът на депото представя на компетентния орган информация за депонираните количества отпадъци за предходния месец. Дължимите суми за невнесени обезпечения се определят с акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

В случай, че събраните средства в сметката са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, собственикът на депото осигурява остатъка от средствата.

Когато след приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

Отчисления по чл. 64 от ЗУО (екотакса за депониране)

Тези отчисления се правят за всеки тон депонирани отпадъци. Натрупаните средства се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци.

Отчисленията се превеждат от собственика на депото ежемесечно по банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. В случаите,

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.

в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци.

В Наредба № 7/2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изискван при депониране на отпадъци, размерът на отчисленията по чл. 64 от ЗУО за всеки тон депониран отпадък са ясно определени по години, като всяка година нарастват, както следва:

- а) за 2021 г. 82 лв./т.;
- б) за 2022 г. и всяка следваща година – 95 лв./т.

Изпълнението на обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО за периода 2016-2020 г. е посочено в следващата таблица:

Таблица 09. Изпълнение на обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО за периода 2016-2020 г.

година	2016	2017	2018	2019	2020
Обезпечения по чл. 60 от ЗУО (лв.)	45243.78	29682.46	37755.60	49045.39	69554.29
Отчисления по чл. 64 от ЗУО (лв.)	184730.18	136606.04	196004.09	321431.14	577566.33

Източник: ОБА Карнобат

Натрупаните средства от отчисленията се разходват от общините чрез техните бюджети за:

- ♦ проектиране, включително прединвестиционни проучвания, финансови и икономически анализи, морфологични анализи на отпадъците, и изграждане на нови съоръжения за оползотворяване/рециклиране на битови и строителни отпадъци, в т.ч. инсталации за сепариране, инсталации за компостиране, инсталации за анаеробно разграждане, площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, както и дейностите, свързани с авторски, строителен надзор и инвеститорски контрол на същите;
- ♦ закупуване на съдове за разделно събиране на отпадъците (извън задълженията на организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци), транспортни средства и транспортно-подемна техника, обезпечаващи функционирането на общинските системи за управление на отпадъците;
- ♦ осигуряване на други съоръжения и инсталации, необходими за изпълнение на изискванията на ЗУО и на подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване, в т.ч. рециклиране на битови отпадъци.

Съществен икономически стимул за достигане на целите от общините е освобождаването от отчисленията за депониране. Следователно, ако общините изпълнят двата вида цели по чл. 31, ал. 1 от ЗУО за повторна употреба и рециклиране и намаляване количеството на депонирани биоразградими отпадъци, те се освобождават на 100% от заплащане на отчисленията за депониране.

Основни изводи и препоръки

❖ Община Карнобат има действаща Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на нейна територия, в която е указан редът за заплащане на такса „Битови отпадъци”, както и дейностите, които покрива.

❖ Такса битови отпадъци е въведена като икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем обаче не изпълнява ролята си на икономически инструмент, тъй като не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса за битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Предвижда се новите основи за изчисляване на таксата да се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

❖ Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет и следексплоатационните грижи. Този подход работи на принципа „замърсителят плаща“.

❖ Приходите, събрани от такса битови отпадъци не са достатъчни и покриват част от необходимите разходи за дейността. Финансирането на дейностите с отпадъците, се извършва и посредством въведените отчисления, които общината заплаща по реда на ЗУО. Натрупаната сума може да се изразходва за дейности, свързани със следексплоатационните разходи на депото. Въвеждането на отчисления за натрупване в общините на средства за последваща рекултивация и мониторинг на депата за отпадъци се доближава в по-голяма степен до прилагане на принципа „замърсителят плаща“.

Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

Предмет на анализа е финансирането в Община Карнобат относно количествата и потоците отпадъци и дейностите, свързани с тяхното образуване.

Разходи за управление на отпадъците

Разходите за управление на отпадъците от постъпилите средства за такса битови отпадъци се отчитат по Дейност 623 „Чистота“ и Дейност 627 „Управление на дейностите по отпадъци“, съгласно одобрени план-сметки за годишния размер за приходите и необходимите разходи на Община Карнобат. В План-сметката са включени разходите за дейности по:

- Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и др.;
- Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третиране им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително обезпеченията и отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

В следващата таблица са представени данни за разходите по отделните услуги по управление на отпадъците, предоставяни от Община Карнобат. Изчислени са средните стойности на разходите на 1 жител и на 1 тон отпадък за периода 2017-2020 г.

Таблица 10. Разходи за управление на отпадъците на жител за периода 2017- 2020 г.

Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)	Общо за общината (лв.)	Разходи на 1 жител (лв.)	Година
Общо стойност на одобрената план-сметка по чл. 66 от ЗМДТ, в т.ч.:	921128	39.02	2017
	1187455	50.78	2018
	1435263	62.22	2019
	4117221	179.46	2020
Събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране	332466	14.08	2017
	442313	18.92	2018
	817365	35.43	2019
	731054	31.87	2020
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, вкл. отчисленията по чл.60 и 64 от ЗУО	429562	18.20	2017
	557965	23.86	2018
	396539	17.19	2019
	3134496	136.63	2020
Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване	159100	6.74	2017
	187177	8.00	2018
	221359	9.60	2019
	251671	10.96	2020

Тенденцията е към нарастване на разходите за управление на отпадъците и по трите направления за разглеждания период.

Разходите на жител за 2020 г. са с по-големи стойности спрямо 2017, 2018 и 2019 г., което се дължи на изпълнението на проекта за „Закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци в ПИ №000014, землище на гр. Карнобат, Община Карнобат“.

Таблица 11. Разходи за управление на отпадъците на тон за периода 2017- 2020 г.

Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)	Общо за общината (лв.)	Разходи на 1 тон отпадък	Година
Събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране (лв.)	332466	72.47	2017
	442313	95.38	2018
	817365	135.41	2019
	731054	97.21	2020
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, вкл. отчисленията по чл.60 и 64 от ЗУО (лв.)	429562	93.64	2017
	557965	120.32	2018
	396539	65.69	2019
	3134496	416.78	2020

Разходите на тон отпадък за 2020 г. по дейност „Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, вкл. отчисленията по чл.60 и 64 от ЗУО“ са значително по-високи спрямо предходните години. Причината за това са средствата постъпили от ПУДООС по стартирания проект за Закриване и рекултивация на общинското депо в гр. Карнобат.

На следващата Фиг. 07. е проследено изменението в изразходваните средства по вид дейности за периода 2017 – 2020 г.

Фиг. 07. Разходи за управление на отпадъците в Община Карнобат за периода 2017-2020 г.

Финансиране на разходите за управление на отпадъците

Разходите за управление на отпадъците в Община Карнобат освен от постъпилите средства от такса битови отпадъци (основен източник на финансиране) се финансират и от други източници при спазване на изискванията, приложими за съответния източник. Други източници на финансиране са средства от Оперативна програма „Околна среда“, от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда и от други публични източници, както и приходите на общината от оползотворяване на битови отпадъци и другите общински средства и приходи, различни от приходите от таксата за битови отпадъци.

Чрез финансовите инструменти се цели да се постигне устойчиво управление на отпадъците от бита, като се подобрят условията за финансиране на икономическите субекти, осъществяващи дейност в сектора. Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства на организациите за оползотворяване на отпадъците и постъпления от такса битови отпадъци, реализирани от общините. Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване.

Финансирането по ОПОС през новия програмен период 2021-2027 г. ще съобразява регионалния принцип при управлението на битовите отпадъци, като добра практика от двата програмни периода, доказала своите предимства при цялостния подход за намаляване на количеството депонирани отпадъци. Приоритет се дава на развитието и подобряването на общинските системи за управление на отпадъци на регионално ниво, най-вече инфраструктура, която цели повторна употреба, рециклиране и разделно събиране за постигане на целите към 2030 г. Инвестициите в регионалната инфраструктура за достигане на целите към 2030-2035 г. следва да се насочат приоритетно към идентифицираните потребности в НПУО 2021-2028 г.

Реализирането на проекти в областта на управление на отпадъците се подпомагат и със средства от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДОС), под формата на:

- ♦ **безвъзмездна помощ**, която може да бъде отпускана на общини и регионални сдружения на общини, в размер до 100%;
- ♦ **безлихвен заем**, който може да бъде отпускан на общини в размер до 100% и на търговски дружества и еднолични търговци в размер до 70% от общата стойност на проекта;
- ♦ **предоставяне на средства**, акумулирани от продуктови такси, с цел обезпечаване дейността на системи за събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане на опасни и масово разпространени отпадъци;
- ♦ **предоставяне на средства за реализиране на проекти**, които са публична държавна собственост, както и върху терени, които са публична държавна или публична общинска собственост и осигуряват изпълнението на поети ангажменти на Р България по международни договори и във връзка с членството на страната ни в ЕС.

Основни изводи и препоръки

❖ Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда, като този дял непрекъснато нараства и изпреварва останалите сектори на околната среда.

❖ Извършен е анализ за периода 2017-2020 г. на разходите за управление на отпадъците в Община Карнобат. В анализа се разглеждат разходите в съответствие с отговорностите на общината по услуги, вменени по силата на ЗУО. Изчислени са разходите по отделните

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.

услуги по управление на отпадъците за 1 жител и 1 тон генериран отпадък за периода 2017-2020 г.

❖ Тенденцията е към нарастване количеството на отпадъците, респективно и на разходите за тяхното управление за разглеждания период.

❖ Средствата за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на републиканския бюджет, собствени средства на общините и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от държавен бюджет).

❖ Препоръчително е използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите на местно и регионално ниво, свързани с ефективното управление на отпадъците.

Прогнози за образуваните битови отпадъци

Прогнозата за количествата образувани битови отпадъци в Община Карнобат за периода 2021 – 2028 година е изготвена въз основа на броя на населението и демографска прогноза за периода до 2028 г. и норма на натрупване на отпадъци на 1 жител.

Прогноза за населението

Демографската оценка и прогноза за населението в периода 2021 -2028г. са изготвени на базата на информация от НСИ и се оповава на данните за броя на населението в Община Карнобат за последните пет години от 2016-2020 г. и официална демографска прогноза на НСИ за броя на населението в област Бургас за периода до 2060г. – I вариант (при хипотеза за конвергентност): Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки. Съгласно данните на НСИ в Община Карнобат се отчита намаляване на постоянно живущото население. Тази тенденция се запазва през годините за периода 2016-2020 г. Съгласно направените изчисления за пет годишния период 2016-2020 г. е установено общо намаляване на населението с 764 човека или 3.73%. На база изчисленията за същия период средно населението на общината намалява с около 222 души на година. При запазване на сегашната демографска ситуация, очакванията са населението в Община Карнобат и през следващите години да продължи да намалява. При същите темпове на намаляване, прогнозата е населението на общината до 2028 г. да бъде 21170 души.

Прогноза на норма на натрупване

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя жителите и потребителските навици и възможности. За да се отчетат тези фактори е въведен терминът „норма на натрупване“. Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена общност.

Нормите на натрупване са прогнозираны въз основа на информация и допускания. Като изходна база, за целите на настоящата прогноза, е приета норма на натрупване от 328кг/ж/год., изчислена при 7520.67 тона битови отпадъци (по данни на общината), генерирани от постоянно живущото население на общината към 2020 г., което по данни на НСИ е 22942 души. За изчисляване на прогнозните стойности на нормата на натрупване на отпадъци от един жител за периода 2021 –2028 г. е използвана математическа екстраполация на историческите данни за нормата на натрупване с презумпция за 1% намаляване, като се вземат предвид предприетите мерки по предотвратяване образуването на отпадъците. В следващата таблица са представени прогнозните стойности за нормата на натрупване, изчислени за постоянно живущото население в общината.

Таблица 12. Прогноза за образуваните битови отпадъци в Община Карнобат

Година	2020 базова	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Население, бр.	22942	22713	22485	22261	22038	21818	21599	21383	21170
Норма на натрупване, кг/ж/год.	328	324.53	321.29	318.08	314.90	311.75	308.63	305.54	302.49
Битови отпадъци общо, т/год.	7520.67	7371.01	7224.33	7080.56	6939.66	6801.56	6666.21	6533.55	6403.53

Прогноза за количествата образувани отпадъци и морфологичен състав

Прогнозата на количествата образувани битови отпадъци по години са определени като произведение на броя на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване. Видовете отпадъци са разпределени съобразно данните от морфологичния анализ на отпадъците на Община Карнобат. Прието е, че морфологичният състав остава постоянен, количествата от всеки вид отпадък се променят с промяната на нормата на натрупване и броя на населението.

При изготвяне на прогнозата са отчетени данните от анализа на съществуващата ситуация и очакваното увеличаване на количествата рециклирани битови отпадъци през прогнозния период в резултат от мерките за подобряване на системите за разделно събиране. За прогнозиране на количествата на рециклируеми отпадъци от системите за разделно събиране с контейнери са използвани данни от отчетите на организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки. Постигнатите резултати са преизчислени на годишна основа.

На територията на Община Карнобат много от домакинствата в малките населени места използват голяма част от биоразградимите отпадъци за храна на животните. За зелените отпадъци, Община Карнобат е осигурила 100 компостера, разпределени в населените места. С раздаване на домашни компостери на домакинствата в селските райони ще се допринесе за намаляване на биоотпадъци в обеми, посочени в таблица по-долу.

На база направените анализи и изчисления, могат да се обобщят следните данни за прогнозните количества на битовите отпадъци на територията на Община Карнобат за периода 2021-2028г.:

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.

Таблица 13. Прогнозни количества на отпадъците за периода 2021-2028 г. на територията на Община Карнобат

Прогноза на количеството на отпадъците	Мярка	2020 г. базова	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Прогнозна норма на натрупване на отпадъци	кг/ж/г	328	324.53	321.29	318.08	314.90	311.75	308.63	305.54	302.49
Прогнозен брой на населението	брой	22942	22713	22485	22261	22038	21818	21599	21383	21170
Прогнозно количество на битови отпадъци - общо	тон/год	7520.67	7371.01	7224.33	7080.56	6939.66	6801.56	6666.21	6533.55	6403.53
В т.ч.										
хранителни норма на натрупване	тон/год	376.03	368.55	361.22	354.03	346.98	340.08	333.31	326.68	320.18
	кг/ж/г	16.39	16.23	16.06	15.90	15.74	15.59	15.43	15.28	15.12
хартия норма на натрупване	тон/год	225.62	147.42	144.49	141.61	138.79	136.03	133.32	130.67	128.07
	кг/ж/г	9.83	6.49	6.43	6.36	6.30	6.23	6.17	6.11	6.05
картон норма на натрупване	тон/год	376.03	221.13	216.73	212.42	208.19	204.05	199.99	196.01	192.11
	кг/ж/г	16.39	9.74	9.64	9.54	9.45	9.35	9.26	9.17	9.07
пластмаса - общо норма на натрупване	тон/год	1128.10	958.23	939.16	920.47	902.16	866.61	866.61	849.36	832.46
	кг/ж/г	49.17	42.19	41.77	41.35	40.94	39.72	40.12	39.72	39.32
текстил норма на натрупване	тон/год	300.83	442.26	433.46	424.83	416.38	408.09	399.97	392.01	384.21
	кг/ж/г	13.11	19.47	19.28	19.08	18.89	18.70	18.52	18.33	18.15
гума норма на натрупване	тон/год	75.21	110.57	108.36	106.21	104.09	102.02	99.99	98.00	96.05
	кг/ж/г	3.28	4.87	4.82	4.77	4.72	4.68	4.63	4.58	4.54
кожа норма на натрупване	тон/год	150.41	73.71	72.24	70.81	69.40	68.02	66.66	65.34	64.04
	кг/ж/г	6.56	3.25	3.21	3.18	3.15	3.12	3.09	3.06	3.02
градински норма на натрупване	тон/год	1128.10	1068.80	1047.53	1026.68	1006.25	986.23	966.60	947.36	928.51
	кг/ж/г	49.17	47.06	46.59	46.12	45.66	45.20	44.75	44.30	43.86
дървесни норма на натрупване	тон/год	75.21	73.71	72.24	70.81	69.40	68.02	66.66	65.34	64.04
	кг/ж/г	3.28	3.25	3.21	3.18	3.15	3.12	3.09	3.06	3.02
стъкло - общо норма на натрупване	тон/год	150.41	221.13	216.73	212.42	208.19	204.05	199.99	196.01	192.11
	кг/ж/г	6.56	9.74	9.64	9.54	9.45	9.35	9.26	9.17	9.07
метали - общо норма на натрупване	тон/год	75.21	73.71	72.24	70.81	69.40	68.02	66.66	65.34	64.04
	кг/ж/г	3.28	3.25	3.21	3.18	3.15	3.12	3.09	3.06	3.02
инертни материали норма на натрупване	тон/год	752.07	773.96	758.55	743.46	728.66	714.16	699.95	686.02	672.37
	кг/ж/г	32.78	34.08	33.74	33.40	33.06	32.73	32.41	32.08	31.76
ситна фракция <4cm норма на натрупване	тон/год	2105.79	2174.45	2131.18	2088.77	2047.20	2006.46	1966.53	1927.40	1889.04
	кг/ж/г	91.79	95.74	94.78	93.83	92.89	91.97	91.05	90.14	89.23
опасни отпадъци от бита норма на натрупване	тон/год	75.21	147.42	144.49	141.61	138.79	136.03	133.32	130.67	128.07
	кг/ж/г	3.28	6.49	6.43	6.36	6.30	6.23	6.17	6.11	6.05

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.

Прогноза на количеството на отпадъците	Мярка	2020 г. базова	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
други	тон/год	451.24	294.84	288.97	283.22	277.59	272.06	266.65	261.34	256.14
норма на натрупване	кг/ж/г	19.67	12.98	12.85	12.72	12.60	12.47	12.35	12.22	12.10
Прогнозно количество биоотпадъци	тон/год	1579.34	1732.19	1697.72	1663.93	1630.82	1598.37	1566.6	1535.384	1504.83
Домашно компостиране (компостери)	тон/год	56	56	127.43	181.95	195.00	247.74	259	266	269
Компостери – брой с натрупване	брой с натрупване	100*	100*	202	397	492	585	671	728	759
Количества разделно събрани отпадъци от системата за опаковки на Ооп										
Общо разделно събрани отпадъци от опаковки	тон/год	85.86	97.49	111.00	126.74	145.09	166.54	191.64	221.07	255.62
Прогнозна норма на натрупване	кг/ж/г	3.43	3.91	4.47	5.13	5.91	6.81	7.88	9.13	10.61
В т.ч.										
Хартия и картон	тон/год	32.3	38.89	46.82	56.37	67.86	81.70	98.36	118.42	142.57
прогнозна норма на натрупване	кг/ж/г	1.29	1.56	1.89	2.28	2.76	3.34	4.04	4.89	5.92
Пластмаса и метал	тон/год	40.02	44.62	49.74	55.46	61.83	68.94	76.86	85.69	95.53
прогнозна норма на натрупване	кг/ж/г	1.60	1.79	2.00	2.25	2.52	2.82	3.16	3.54	3.97
Стъкло	тон/год	13.54	13.98	14.44	14.91	15.40	15.90	16.43	16.96	17.52
прогнозна норма на натрупване	кг/ж/г	0.54	0.56	0.58	0.60	0.63	0.65	0.68	0.70	0.73

*Към 2020 г. има раздадени 100 бр. компостери на населението

Програма за управление на отпадъците на Община Карнобат за периода 2021-2028 г.